

**MĀCĪBU MATERIĀLU
pieejamība un daudzveidība
sociokultūras kompetences apguvei
vidusskolā angļu valodas stundās**

Atbildīgā par izdevumu Rita Kursīte
Latvijas Angļu valodas skolotāju asociācijas (LAVSA) pētījums

SATURA RĀDĪTĀJS

Ievads	4
1. nodaļa. Sociokultūras kompetences jēdziens.....	7
2. nodaļa. Sociokultūras kompetence, tās apguves nepieciešamība un iespējamie veidi skolēnu un skolotāju izpratnē.....	8
Skolēnu aptaujas anketa	8
Skolēnu aptaujas anketu analīze.....	11
Skolotāju aptaujas anketa	17
Skolotāju aptaujas anketu analīze.....	20
Skolēnu un skolotāju anketu salīdzinājums.....	24
3. nodaļa. Sociokultūras kompetences atspoguļojums ISEC izstrādātajos dokumentos.....	25
4. nodaļa. Pārskats par Latvijā biežāk izmantotajām mācību grāmatām angļu valodā vidusskolā.....	27
5. nodaļa. Mācību grāmatās izmantoto materiālu daudzveidība sociokultūras kompetences apguvei – kopsavilkuma tabula	29
6. nodaļa. Kopsavilkuma tabulas par mācību grāmatās aplūkotajām sociokultūras kompetences tēmām skaidrojums	35
7. nodaļa. Mācību līdzekļos izmantoto sociokultūras kompetences materiālu pārskats tabulās.....	38
New Opportunities Intermediate	38
Opportunities Upper Intermediate.....	42
Laser B1+	45
Laser B2	48
Upstream Intermediate, Upper Intermediate	51
Solutions Intermediate, Upper Intermediate.....	55
Matrix Intermediate, Upper Intermediate.....	59
8. nodaļa. Mācību līdzekļos izmantoto sociokultūras kompetences materiālu raksturojums	62
NEW OPPORTUNITIES Intermediate (izdevējs Longman).....	62
Opportunities Upper Intermediate (izdevējs Longman).....	65
LASER B1+ un LASER B2 (izdevējs Macmillan)	67
UPSTREAM Intermediate un UPSTREAM Upper Intermediate (izdevējs Express Publishers).....	69
SOLUTIONS Intermediate un Upper-Intermediate (izdevējs Oxford University Press).....	73
NEW MATRIX Intermediate un Upper-Intermediate (izdevējs Oxford University Press).....	76
9. nodaļa. Latvijas un ārvalstu izdevniecību plāni angļu valodas mācību grāmatu izdošanai vidusskolas posmam	80
10. nodaļa. LAVSA bibliotēkas piedāvājums sociokultūras jomā	83
11. nodaļa. Ieteikumi sociokultūras kompetences mācīšanai angļu valodas stundās vidusskolā	85

IEVADS

Pētījuma aktualitātes pamatojums

Sociokultūras kompetences mācīšana šobrīd ir aktuāla problēma svešvalodu apguves procesā. 2008. gada 2. septembrī stājās spēkā jaunais vidusskolas mācību priekšmeta standarts "Svešvaloda", kurā, turpinot pamatskolā iesākto, izvirzītas padziļinātas prasības sociokultūras kompetences apguvei. Skolotāji šajos jautājumos bieži vien jūtas nedroši, jo dažkārt trūkst informācijas un arī personīgās pieredzes. Ne visos izmantotajos mācību līdzekļos ir pietiekami daudz materiālu par sociokultūras kompetences tēmām. Līdz ar to ir būtiski noskaidrot, vai biežāk izmantotajās mācību grāmatās angļu valodas apguvei vidusskolā piedāvātais mācību materiāls ir pietiekamā apjomā, un ieteikt skolotājiem, kur meklēt papildmateriālus. Radās nepieciešamība veikt pētījumu "Mācību materiālu pieejamība un daudzveidība sociokultūras kompetences apguvei vidusskolā angļu valodas stundās", lai noskaidrotu, kuras mācību grāmatas vidusskolā tiek izmantotas, un dotu pārskatu par sociokultūras kompetences apguvei paredzēto tēmu un apakštēmu piedāvājumu un to atspoguļojumu visbiežāk izmantotajās mācību grāmatās.

Pētījuma mērķis

Palīdzēt vidusskolas angļu valodas skolotājam orientēties izdevniecību piedāvātajā plašajā mācību literatūras klāstā, lai atlasītu darbam nepieciešamos mācību materiālus sociokultūras kompetences mācīšanai angļu valodas stundās.

Pētījuma uzdevumi:

- sniegt sociokultūras kompetences jēdziena skaidrojumu;
- izstrādāt aptaujas anketas, veikt skolēnu un skolotāju anketēšanu, lai noskaidrotu sociokultūras kompetences izpratnes līmeni un mācīšanās/mācīšanas paņēmienus, kā arī apkopot un izanalizēt iegūtos rezultātus;
- izskatīt Izglītības satura un eksaminācijas centra (ISEC) izstrādātos mācību saturu reglamentējošos dokumentus un noskaidrot prasības, kādas tiek izvirzītas sociokultūras kompetences apguvei angļu valodā vidusskolā;
- savākt un apkopot informāciju par vidusskolā izmantotajām mācību grāmatām angļu valodas apguvei;
- izpētīt skolās biežāk izmantotās dažādu izdevniecību mācību grāmatas un apkopot informāciju par sociokultūras kompetences apguves tēmām tajās, veidojot grāmatās pieejamo materiālu aprakstus un pārskata tabulas;
- noskaidrot lielāko izdevniecību plānus par mācību literatūras angļu valodas apguvei vidusskolā izdošanu;
- izstrādāt ieteikumus skolotājiem, lai nodrošinātu skolēniem iespēju sekmīgi apgūt mācību saturu angļu valodā.

Pētījuma mērķauditorija

Latvijas vidusskolu angļu valodas skolotāji.

Pētījuma veikšanas laiks

Pētījums tika veikts pēc ISEC pasūtījuma laika posmā no 2008. gada 25. marta līdz 2008. gada 8. decembrim.

Pētījuma veicējs

Latvijas Angļu valodas skolotāju asociācijas (LAVSA) darba grupa.

Pētījuma struktūra

Pētījumu veido **11 nodaļas**. Sociokultūras kompetences īpašā loma valodu apguvē ārzemju autoru darbos padziļināti pētīta jau pagājušā gadsimta otrajā pusē. Latvijā sociokultūras kompetences jēdzienu plašāk sāka izmantot tikai šī gadsimta sākumā. Veidojot jauno mācību saturu pamatskolai, sociokultūras kompetence kļuva par būtisku pamatizglītības mācību priekšmeta "Svešvaloda" (Ministru kabineta 2006. gada 19. decembra noteikumu Nr. 1027 "Noteikumi par valsts standartu pamatizglītībā un pamatizglītības mācību priekšmetu standartiem" 12. pielikums) standarta sastāvdaļu. Šī pētījuma **1. nodaļā** dota sociokultūras kompetences definīcija un sniegts pārskats par sociokultūras kompetences galvenajiem komponentiem.

Lai gūtu priekšstatu par to, kā vidusskolēni izprot sociokultūras kompetenci un cik paši skolotāji gatavi sociokultūras kompetences jautājumu mācīšanai angļu valodas stundās, pētījuma autori veica aptauju, anketējot skolotājus un 10.–12. klases skolēnus. Ar anketēšanas rezultātā iegūto informāciju, tās apkopojumu, analīzi un anketu paraugiem var iepazīties šī pētījuma **2. nodaļā**.

Pētījums veikts, pamatojoties uz jauno vispārējās vidējās izglītības mācību priekšmeta "Svešvaloda" standartu un ISEC izstrādāto mācību priekšmeta programmas paraugu. Mācību priekšmeta standarta un programmas parauga prasības sociokultūras kompetences apguvei apkopotas **3. nodaļā**.

Lai nodrošinātu veiksmīgu sociokultūras kompetences apguvi, skolotāji savās stundās papildus izvēlētajam mācību līdzeklim var izmantot arī tekstus vai uzdevumus no dažādām citām mācību grāmatām. Pārskats par Latvijas skolās biežāk izmantotajām mācību grāmatām angļu valodā vidusskolā ir **4. nodaļā**.

Angļu valodas apguvei vidusskolā tiek piedāvāts un skolās tiek izmantots ļoti plašs mācību literatūras klāsts – galvenokārt ārzemju izdevniecību grāmatas. Ne visās sociokultūras jautājumi atspoguļoti pietiekami plaši. Dažas tēmas netiek apskatītas, citas tiek piedāvātas padziļināti pēc mācību grāmatu autoru un izdevniecību izvēles. Lai skolotājiem būtu vieglāk orientēties piedāvātajā mācību literatūrā un dotu pārskatu par biežāk izmantotajās grāmatās ievietotajiem materiāliem sociokultūras kompetences apguvei un apskatītajām sociokultūras tēmām, pētījuma autori izanalizējuši sociokultūras kompetences tēmu atspoguļojumu izvēlētajās grāmatās. Pārskatāmības dēļ šī informācija saīsinātā veidā ievietota arī tabulās – gan par katru grāmatu atsevišķi, norādot nodaļas, kurās ir attiecīgie jautājumi (**7. nodaļa**), gan arī izveidotajā kopsavilkuma tabulā, ar krustiņu atzīmējot, kuras tēmas ir ievietotas (**5. nodaļa**). Šīs kopsavilkuma tabulas skaidrojumā (**6. nodaļa**) dota arī sīkāka informācija, kuri attiecīgās tēmas aspekti vai apakštēmas tur atrodas. Ja kāda sociokultūras kompetences tēma skolā izmantotajā mācību līdzeklī nav iekļauta vai nav atspoguļota pietiekami plaši, skolotājam vispirms ir ieteicams izmantot kopsavilkuma tabulu, lai atrastu nepieciešamo informāciju. Tad tabulā par šo konkrēto mācību līdzekli var noskaidrot, kurās nodaļās tēma atrodama, un pēc tam iepazīties ar izvērstu attiecīgā mācību līdzekļa aprakstu (**8. nodaļa**), kur sīkāk paskaidrots, kādi materiāli par doto tēmu, kurā no attiecīgā mācību līdzekļa nodaļām vai blokiem izmantoti. Tā ir iespējams uzzināt, kādā aspektā šī attiecīgā sociokultūras kompetences tēma aplūkota, lai izlemtu, vai tā izmantojama darbā.

Darba grupa vēlējās noskaidrot arī Latvijas un ārzemju izdevniecību plānus angļu valodas mācību grāmatu izdošanai vidusskolas posmam. Diemžēl daudzas izdevniecības nebija pretimnākošas un uz šo jautājumu neatbildēja. Iegūtā informācija apkopota **9. nodaļā**.

Lai sniegtu skolotājiem sīkāku ieskatu LAVSA bibliotēkas piedāvājumā sociokultūras jomā, **10. nodaļā** var iepazīties ar tiem materiāliem, kuri izmantojami sociokultūras kompetences apguvei vidusskolā.

Darba grupas ieteikumi sociokultūras kompetences mācīšanai angļu valodas stundās vidusskolā apkopoti **11. nodaļā**.

SOCIOKULTŪRAS KOMPETENCES JĒDZIENS

Sociokultūras kompetences jēdziens dažādu ārzemju autoru darbos definēts jau pagājušā gadsimta 80. gados. Tā ir izpratne par citas kultūras vērtībām un īpatnībām, kas ļauj cilvēkam, kurš nav uzaudzis šīs kultūras vidē, vieglāk izmantot savas valodas zināšanas, lai pilnībā izprastu runu vai tekstu šīs kultūras valodā. Sociokultūras kompetences apguves gaitā cilvēks iepazīstas ar jauniem izteiksmes veidiem, vērtību sistēmām un uzvedības normām, bet tās mērķis nav censties pieņemt citu (svešu) identitāti un atteikties no savas.

Ļoti bieži sociokultūras kompetence tiek saistīta ar akulturācijas (*acculturation*) procesu – piemērošanos vai pakļaušanos citai kultūrai. Lielākoties akulturācija attiecas uz minoritāšu grupām, kad cilvēki pieņem dominējošās grupas paradumus un valodas modeli. Tomēr akulturācija var būt arī abpusēja, kad šī ietekme un piemērošanās vērojama gan minoritātes, gan dominējošajā grupā. Akulturācijas procesā divu vai vairāku kultūru saskares rezultātā notiek izmaiņas kādai grupai vai grupām raksturīgo tradīciju un paražu, uzvedības, ideju un (vai) vērtību jomā.

Sociokultūras kompetenci veido četri galvenie komponenti:

- sociālā konteksta faktori;
- stilistiskās atbilstības faktori;
- kultūras faktori;
- neverbālās komunikācijas īpatnības.

Sociālā konteksta faktori nosaka valodas līdzekļu izvēli atbilstoši auditorijas (klausītāju vai lasītāju) vecumam, dzimumam, sociālajai situācijai (piemēram, svinīgs pasākums vai ikdienišķa saruna), pieņemtajiem uzrunas nosacījumiem, ikdienas vai intelektuālā konteksta un laika jēdzienam.

Stilistiskās atbilstības faktori ietelmē valodas stila elementus – pieklājības prasības, nosacījumus, stratēģijas, formalitātes pakāpi, intonāciju, skaļumu un uzsvarus.

Kultūras faktori ietver vispārējās zināšanas par vēsturi, kultūras notikumiem, reģionālajām īpatnībām valodā un kultūrā, ticējumiem un paražām.

Neverbālajā komunikācijā ietilpst ķermeņa valoda, acu kontakts, personīgās telpas izmantojums, pieskārieni, žesti, sasveicināšanās veidi un klusuma vai paužu ilgums.

Šo zināšanu kopums ir būtisks jebkuras svešvalodas apguvē, līdz ar to sociokultūras kompetence ir neatņemama svešvalodu apguves procesa sastāvdaļa. Tas akcentēts arī jaunajā vispārējās vidējās izglītības mācību priekšmeta "Svešvaloda" standartā.

2. nodaļa.

SOCIOKULTŪRAS KOMPETENCE, TĀS APGUVES NEPIECIEŠAMĪBA UN IESPĒJAMIE VEIDI SKOLĒNU UN SKOLOTĀJU IZPRATNĒ

SKOLĒNU APTAUJAS ANKETA

Pētījuma laikā tika anketēti 10.–12. klašu skolēni no 15 Latvijas rajoniem un pilsētām. Anketēšana notika Aizkraukles, Balvu, Daugavpils, Dobeles, Jēkabpils, Jelgavas, Krāslavas, Liepājas, Limbažu, Ogres, Preiļu, Rīgas, Talsu, Tukuma un Valkas rajonā, kā arī Rīgas Vidzemes un Zemgales priekšpilsētā un Centra rajonā. Kopā tika saņemta 2471 anketa.

Darba grupa apkopoja 600 skolēnu anketas. Lai nodrošinātu ticamus un drošus rezultātus, tika atlasītas anketas no visām skolām proporcionāli skolēnu skaitam. Kopā tika apkopotas un analizētas 623 anketas jeb 25% no visu saņemto anketu skaita.

SOCIOKULTŪRAS KOMPETENCE APTAUJAS ANKETA SKOLĒNIEM

1. Kādu mācību grāmatu Tu izmanto angļu valodas apgūvē?

_____

grāmata

līmenis

2. Viena no angļu valodas programmas sadaļām ir sociokultūras kompetence. Ko tas pēc Tavām domām nozīmē?

_____

_____

Lai apgūtu sociokultūras kompetenci,

3. Izmantoju mūsdienīgus informācijas līdzekļus komunikatīvu uzdevumu risināšanai:

mācību stundā

veicot mājas darbu

pašizglītībai

bieži

bieži

bieži

dažreiz

dažreiz

dažreiz

nekad

nekad

nekad

4. Citu mācību priekšmetu apguvē izmantoju materiālus angļu valodā:

- bieži
- dažreiz
- nekad

5. Mācību procesā sevis pilnveidošanai lasu literārus darbus (piemēram, stāstus, dzeju, adaptētus literārus darbus) vai to fragmentus:

- bieži
- dažreiz
- nekad

6. Skatos filmas, mūzikas, ziņu, sporta un citas pārraides angļu valodā:

skolotāja vadībā

individuāli

ar draugiem

☐ bieži	☐ bieži	☐ bieži
☐ dažreiz	☐ dažreiz	☐ dažreiz
☐ nekad	☐ nekad	☐ nekad

7. Mācos par līdzīgo un atšķirīgo dažādu valstu kultūrās:

angliski runājošās valstīs

Eiropas Savienības valstīs

citās valstīs

☐ bieži	☐ bieži	☐ bieži
☐ dažreiz	☐ dažreiz	☐ dažreiz
☐ nekad	☐ nekad	☐ nekad

8. Apgūstu un izmantoju neverbālās komunikācijas (piemēram, žesti, mīmika, stāja) iemaņas:

- bieži
- dažreiz
- nekad

9. Mācos saskatīt un izprast līdzīgo un atšķirīgo Latvijas un citu valstu dzīvē:

- bieži
- dažreiz
- nekad

10. Mācos izprast un ievērot sadarbības likumus un saziņas normas Latvijas daudz kultūru sabiedrībā:

- bieži
- dažreiz
- nekad

11. Kāds, Tavuprāt, ir labākais veids, kā apgūt sociokultūras kompetenci?

- izmantojot mācību grāmatu
- izmantojot papildu materiālus
- cits veids; lūdzu īsi raksturot _____

12. Vai ir iespējams mācīties svešvalodu atrauti no sociokultūras jautājumu apguves?

- jā
- nē
- daļēji

Tavi komentāri _____.

SKOLĒNU APTAUJAS ANKETU ANALĪZE

1. jautājums

Mācību grāmatas

Anketētajās skolās tiek izmantotas dažādas mācību grāmatas – *Opportunities Intermediate*, *New Opportunities Intermediate*, *Upstream B2 Intermediate*, *Success Intermediate*, *New Matrix Intermediate*, *Headway Intermediate*, *New Headway Intermediate*, *Look Ahead Intermediate*, *Opportunities Upper Intermediate*, *New Opportunities Upper Intermediate*, *Upstream Upper Intermediate B2⁺*, *Matrix Upper Intermediate*, *New Matrix Upper Intermediate*, *Headway Upper Intermediate*, *New Headway Upper Intermediate*, *Objective First Certificate*, *Click On 3*, *Focus on Exam*, *First Certificate Star*, *Fast Track to FCE*, *Laser B2*, *Enterprise – 4*, *Let's Get Talking*.

2. jautājums

Sociokultūras kompetences izpratne

Lielākā daļa skolēnu centās atbildēt uz šo jautājumu un sniedza aptuveni pareizas atbildes, piemēram, "sociokultūras kompetence ir informācijas iegūšana par dažādām kultūrām un tās izmantošana starpkultūru saziņas procesā", "valoda kā saskarsmes līdzeklis kultūru kontekstā", "valoda kā starpkultūru saziņas process un līdzeklis", "kaut kas saistīts ar cilvēku saskarsmi un kultūru", "svešvalodu apguve un zināšanas par pasaules kultūrām", "angļu valodas apgūšana, izmantojot ne tikai mācību grāmatu, bet arī citus materiālus un avotus", "dažādu valstu iedzīvotāju tradīcijas, valodas, kultūru apgūšana", "tā ir attieksme pret citu kultūru", zināšanas par dažādiem kultūras virzieniem".

32% skolēnu uz šo jautājumu neatbildēja vai atzina, ka "īsti nezina", "nav ne jausmas", "neko", "vispirms vajadzētu paskaidrot, kas ir sociokultūras kompetence un tad uzdot jautājumus", "es par to nedomāju", "vispār nesaprotu, par ko ir runa", "nozīmē kaut ko interesantu un labu", "sociokultūra ir ļoti nozīmīga mūsdienu dzīvē", "angļu valoda ir vajadzīga jebkuram".

Darba grupai izveidojās priekšstats, ka vienas grupas vai klases atbildes ir līdzīgas. Iespējams, izmantotā mācību grāmata vai skolotāja mācīšanas stils un sniegtie paskaidrojumi anketas izpildīšanas laikā.

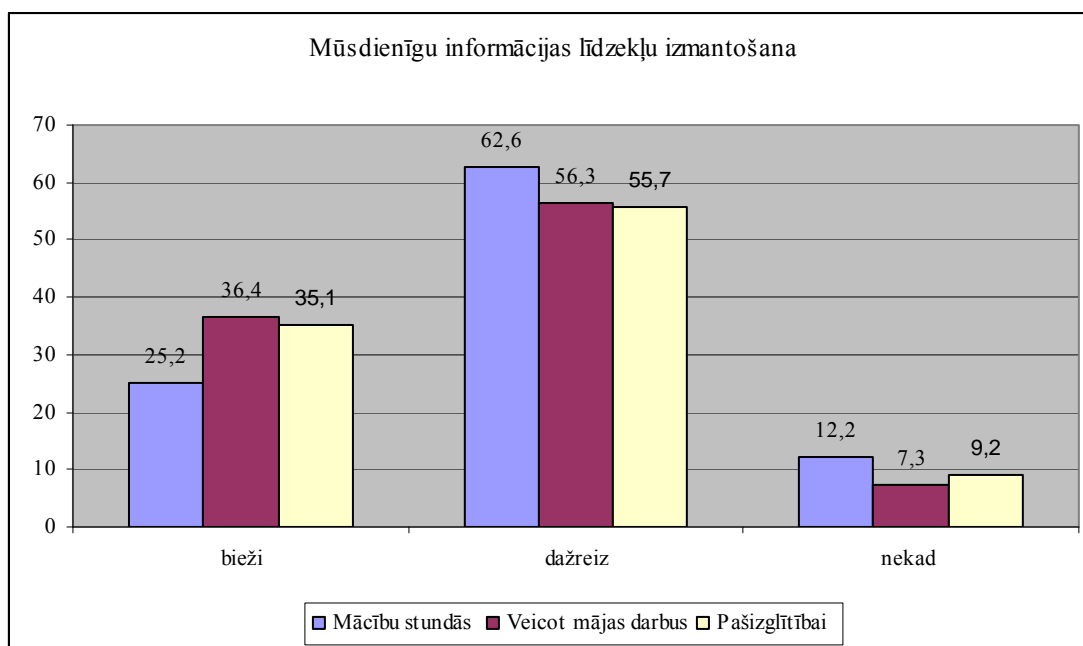
3. jautājums

Mūsdienīgu informācijas līdzekļu izmantošana

Sniedzot atbildes uz šo jautājumu, vairāk nekā puse skolēnu atzina, ka dažreiz mācību stundās tiek izmantoti mūsdienu informācijas līdzekļi (62,6%) un ka viņi dažreiz tos izmanto, veicot mājas darbus (56,3%) un pašizglītībai (55,7%). Tikai 25,2% skolēnu atzīst, ka mūsdienīgi informācijas līdzekļi stundās tiek izmantoti bieži, un 12,2% skolēnu uzskata, ka tie tiek izmantoti reti.

Veicot mājas darbus, 36,4% skolēnu atzina, ka dažreiz izmanto mūsdienīgus informācijas līdzekļus, un tikai 7,3% skolēnu apliecina, ka viņi nekad, veicot mājas darbu, tos neizmanto.

Analizējot mūsdienīgu informācijas līdzekļu izmantošanu pašizglītībai, 35,1% skolēnu atzina, ka tos izmanto bieži, bet 9,2% – nekad. (Skat. 1. attēlu.)

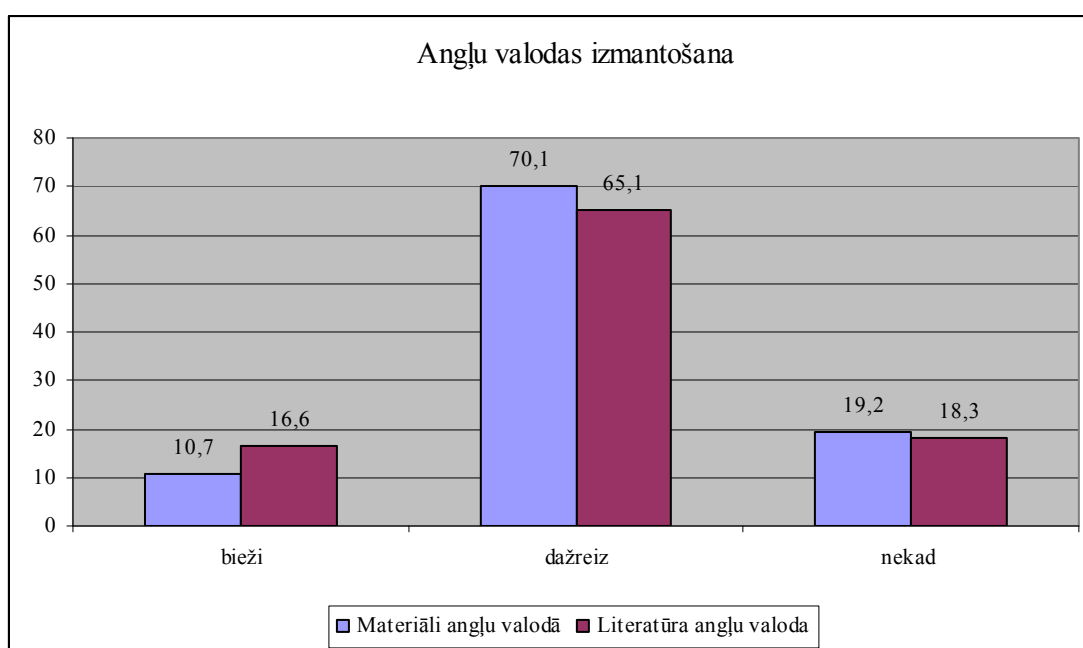
Secinājumi. Lielākā daļa skolu un mājsaimniecību ir apgādātas ar mūsdienu informācijas līdzekļiem. Gan skolā, gan mājās skolēni izmanto mūsdienīgus informācijas līdzekļus, taču to izmantošana varētu būt intensīvāka un biežāka.

4. un 5. jautājums

Angļu valodas izmantošana citu mācību priekšmetu apgūvē

Atbildot uz 4. un 5. jautājumu, skolēniem bija jāizvērtē, cik bieži citu mācību priekšmetu apgūvē izmanto materiālus angļu valodā un cik bieži sevis pilnveidošanai lasa literārus darbus vai darbu fragmentus angļu valodā. Lielākā daļa skolēnu apliecina, ka dažreiz. Diemžēl aptuveni 1/5 daļa vidusskolēnu apliecina, ka nekad viņi nav izmantojuši informāciju vai lasījuši literārus darbus angļu valodā. (Skat. 2. attēlu.)

2. attēls

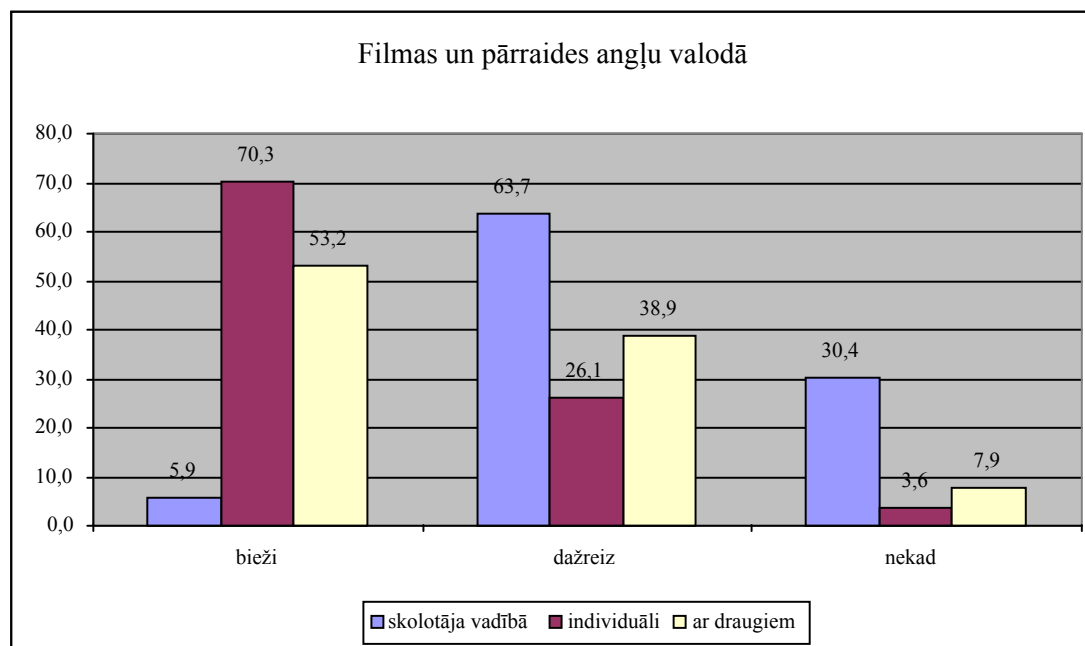
Secinājumi. Lai nodrošinātu, ka vidusskolēni lasa angļiski, un sagatavotu viņus reālai dzīvei multikulturālā sabiedrībā, mācību procesā ir nepieciešams iekļaut literāros darbus, literāro darbu fragmentus, avīžu rakstus un zinātniskās publikācijas.

6. jautājums

Filmas un pārraides angļu valodā

Vairāk nekā puse skolēnu skatās filmas un pārraides angļu valodā, turklāt bieži tas ir ārpus skolas – mājās vai ar draugiem, savukārt 13,9% aptaujāto atzīst, ka nekad to nav darījuši. (Skat. 3. attēlu.)

3. attēls

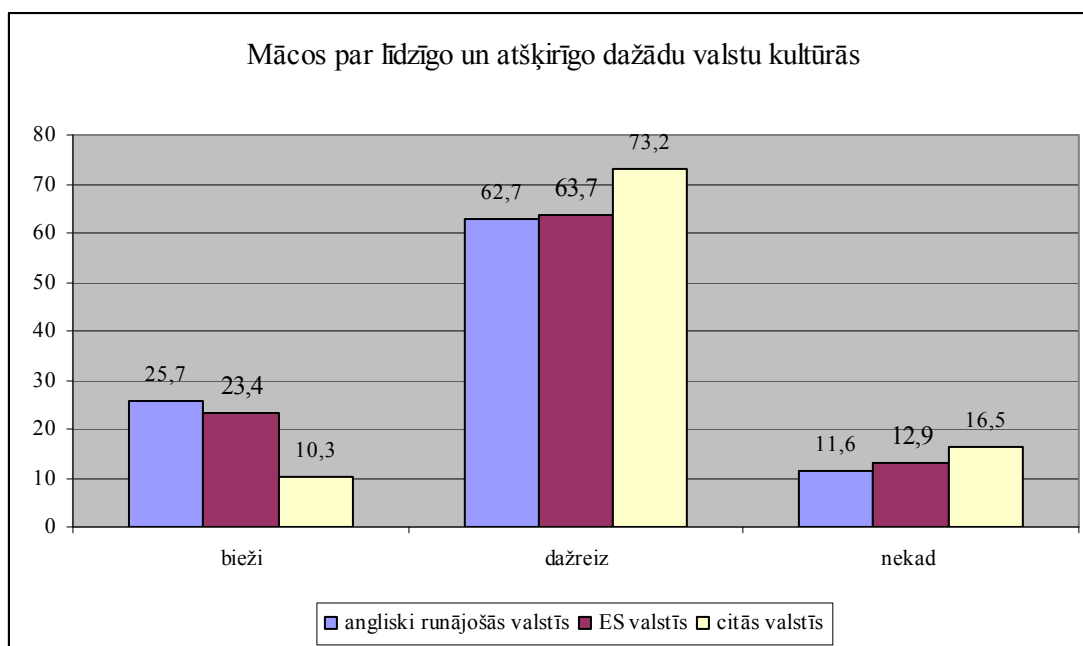

Secinājumi. Vajadzētu rosināt skolēnus veidot paradumus skatīties filmas un dažādas pārraides angļu valodā, lai nodrošinātu skolēnu valodas prasmju attīstību.

7. jautājums

Līdzīgais un atšķirīgais dažādu valstu kultūrās

Vairāk nekā puse vidusskolēnu atzīst, ka viņi dažreiz ir mācījušies par līdzīgo un atšķirīgo dažādu valstu kultūrās. Diemžēl vidēji 13,7% apliecina, ka viņi nekad nav mācījušies par līdzīgo un atšķirīgo angļiski runājošās, Eiropas Savienības un citās valstīs. (Skat. 4. attēlu.)

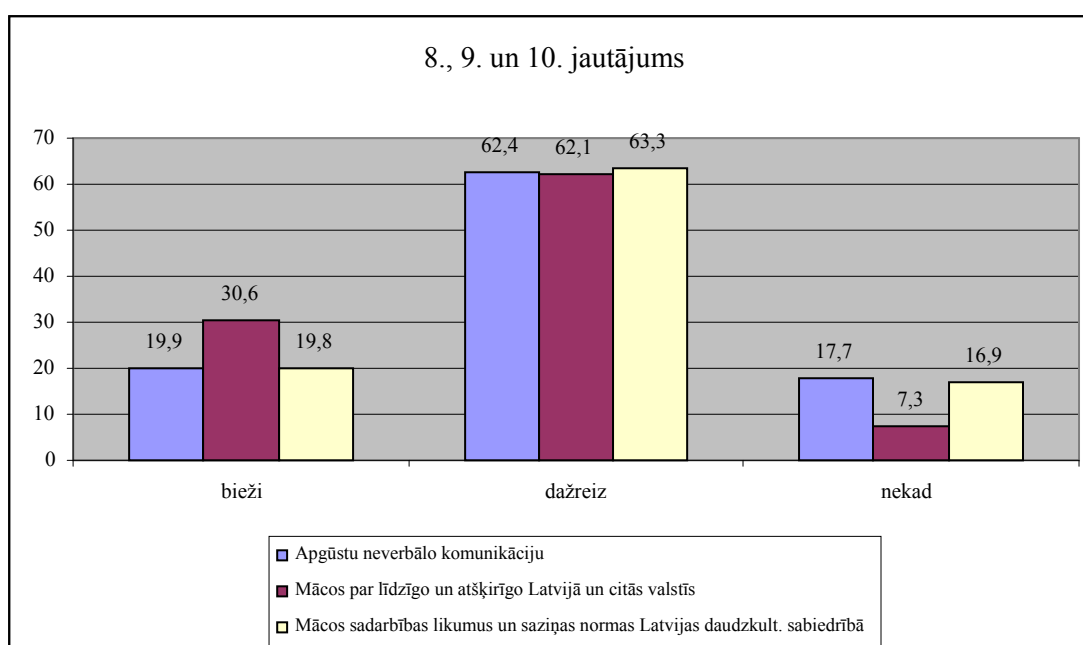
Secinājumi. Lai veidotu skolēnus par pilntiesīgiem Eiropas Savienības multikulturālas kopienas pārstāvjiem, vajadzētu rosināt skolēnus biežāk analizēt līdzīgo un atšķirīgo dažādu valstu kultūrās.

8., 9. un 10. jautājums

Neverbālā komunikācija, līdzīgais un atšķirīgais Latvijā un citās valstīs, sadarbības likumi un saziņas normas daudz kultūru sabiedrībā

Lielākā daļa skolēnu apgalvo, ka dažreiz apgūst un izmanto neverbālo komunikāciju (8. jautājums), mācās saskatīt un izprast līdzīgo un atšķirīgo Latvijas un citu valstu dzīvē (9. jautājums), kā arī mācās izprast un ievērot sadarbības likumus un saziņas normas Latvijas daudz kultūru sabiedrībā.

Pārsteidz, ka vidēji 12% aptaujāto atzīst, ka šādas prasmes viņiem nekad nav mācītas. (Skat. 5. attēlu.)

Secinājumi. Svešvalodu stundās lielāku vērību vajadzētu pievērst tam, lai mācītu skolēnus apzināties līdzīgo un atšķirīgo Latvijas un citu valstu dzīvē, kā arī mācītu izprast un ievērot sadarbības likumus un saziņas normas Latvijas daudz kultūru sabiedrībā.

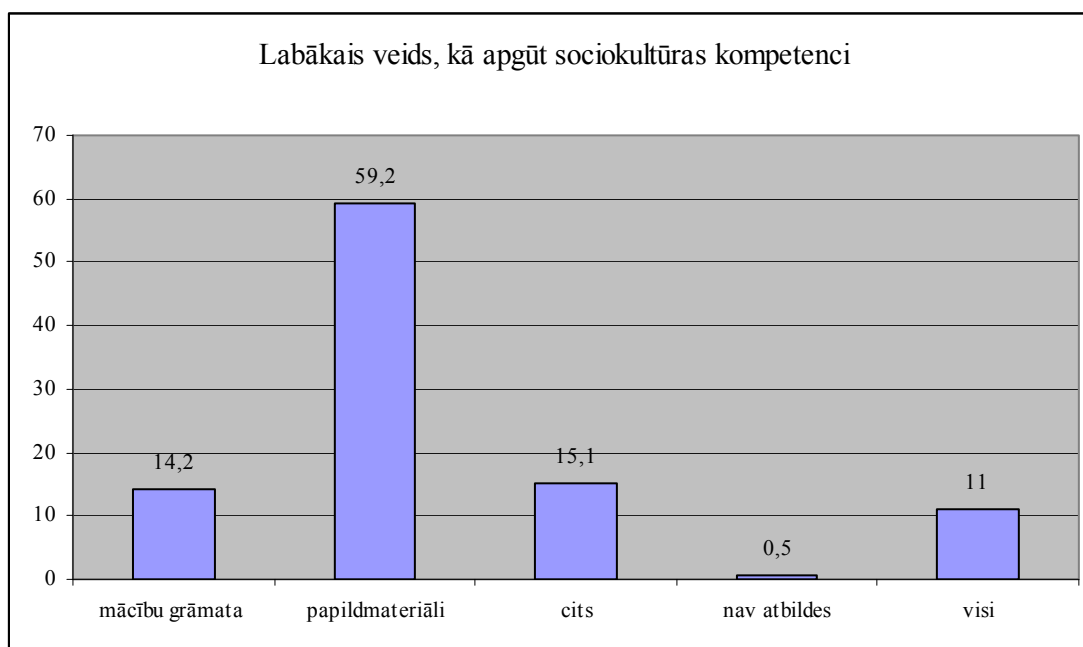
11. jautājums

Labākais veids, kā apgūt sociokultūras kompetenci

Tikai 14,2% visu aptaujāto atzīst, ka mācību grāmata nodrošina sociokultūras kompetences apguvi, savukārt vairāk nekā puse skolēnu uzskata, ka ir nepieciešami papildmateriāli, bet 15,1% skolēnu ir izvēlējušies atbildi "cits veids" un īsi raksturojuši šo veidu: "plašsaziņas līdzekļi (TV, radio, internets u. c.)", "grāmatas", "mākslas filmu un šovu skatīšanās svešvalodās", "dokumentālo filmu par attiecīgo valsti un ziņu programmu skatīšanās svešvalodās", "filmas ar subtitriem", "mācības un dzīvošana ārzemēs", "viesošānās citās valstīs", "runāt ar cilvēkiem, kuri ir bijuši vai dzīvojuši ārzemēs", "ceļošana".

11% skolēnu uzskata, ka gan mācību grāmatas, gan palīglīdzekļi, gan komunicēšana ar svešvalodās runājošiem cilvēkiem ir vienlīdz svarīga. (Skat. 6. attēlu.)

6. attēls

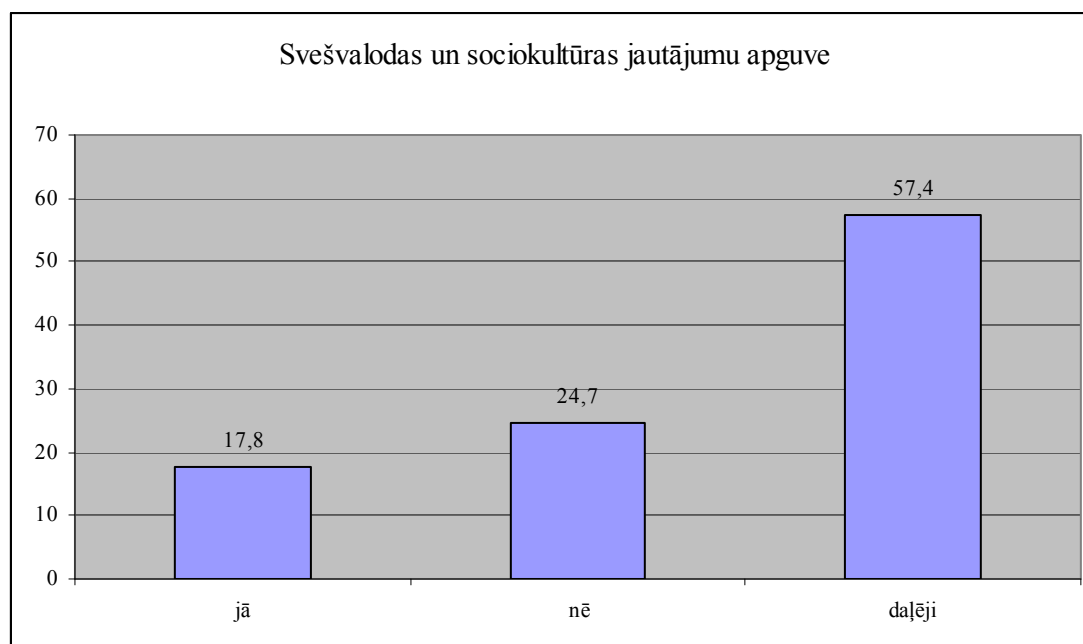
Secinājumi. Lai nodrošinātu skolēniem iespēju apgūt sociokultūras kompetenci, vajadzētu viņiem piedāvāt papildmateriālus, rosināt izmantot plašsaziņas līdzekļus, internetu, kā arī aicināt lasīt svešvalodā, skatīties filmas un šovus svešvalodā un izmantot svešvalodu saziņā ar citu kultūru pārstāvjiem.

12. jautājums

Vai ir iespējams mācīties svešvalodu atrauti no sociokultūras jautājumu apguves?

Vairāk nekā puse visu aptaujāto (57,4%) ir pārliecināti, ka daļēji tas ir iespējams.

(Skat. 7. attēlu.)

Skolēnu komentāri ir plašā diapazonā – no "tas nav tik svarīgi" līdz "zināt sociokultūras kompetenci ir ļoti svarīgi, jo tās nezināšana ir tāpat kā nezināt savu valodu".

Daži skolēni atzīst, ka "man nepatīk anketas, *baigi* gudri vārdi anketā". Atkārtoti tiek rakstīts: "Īsti nezinu, kā saprast vārdu sociokultūras kompetence" vai "vispār nesaprotu, par ko ir runa".

Vairāki skolēni uzsver, ka viņi vēlētos vairāk uzzināt par līdzīgo un atšķirīgo dažādu valstu kultūrās un piebilst, ka "ir interesanti uzzināt par sociokultūru citās valstīs un salīdzināt to ar savas valsts sociokultūru".

Daži skolēni sniedz vispārīgas atbildes – "jautājums par sociokultūras kompetenci ir sarežģīts, skolā stundās par to maz runā" vai arī "tas atkarīgs no cilvēka". Savukārt vairāki skolēni ir izmantojuši iespēju un vēlreiz uzsvēruši sociokultūras kompetences lielo nozīmi – "valodas bāzes zināšanas var apgūt bez sociokultūras kompetences jautājumu apguves", "ja tu gribi runāt svešvalodā un dzīvot valstī, kurā tāda valoda ir galvenā, tev jāzina un jāmācās par sociokultūras kompetenci", "manuprāt, sociokultūras kompetence palīdz ne tikai saprast citus, bet arī mācīties svešvalodas". Atsevišķi skolēni izteica ierosinājumus, ka Latvijai vajag vairāk skolēnu apmaiņas programmu un skolās jāorganizē filmu skatīšanās dienas par citu valstu kultūru. Tāpat arī vairāki skolēni apgalvo, ka "informāciju iegūstu no papildu materiāliem, arī ziņām."

SKOLOTĀJU APTAUJAS ANKETA

Kopumā tika anketēti 215 angļu valodas skolotāji no 15 Latvijas rajoniem un pilsētām. Anketēšana aptvēra Aizkraukles, Balvu, Daugavpils, Dobeles, Jēkabpils, Jelgavas, Krāslavas, Liepājas, Limbažu, Ogres, Preiļu, Rīgas, Talsu, Tukuma un Valkas rajonu, kā arī Rīgas Vidzemes un Zemgales priekšpilsētu un Centra rajona angļu valodas skolotājus.

SOCIOKULTŪRAS KOMPETENCE APTAUJAS ANKETA SKOLOTĀJIEM

1. Lai mācītu sociokultūras kompetenci, izmantoju mūsdienīgus informācijas līdzekļus komunikatīvu uzdevumu risināšanai:

mācību stundā

uzdodot mājas darbu

pašizglītībai

bieži

bieži

bieži

dažreiz

dažreiz

dažreiz

nekad

nekad

nekad

2. Rosīnu skolēnus izmantot angļu valodu citu mācību priekšmetu apgūvē:

bieži

dažreiz

nekad

3. Mācību procesā rosinu skolēnus lasīt un izmantoju literārus darbus (stāstus, dzeju, adaptētus literārus darbus u. c.) vai to fragmentus:

bieži

dažreiz

nekad

4. Mācību procesā izmantoju filmas, mūzikas, ziņu, sporta un citas pārraides angļu valodā:

bieži

dažreiz

nekad

5. Mācu par līdzīgo un atšķirīgo dažādu valstu kultūrās:

angliski runājošās valstīs

Eiropas Savienības
valstīs

citās valstīs

bieži

bieži

bieži

dažreiz

dažreiz

dažreiz

nekad

nekad

nekad

6. Veidoju skolēnos izpratni par neverbālās komunikācijas (piemēram, žesti, mīmika, stāja) iemaņām:

bieži

dažreiz

nekad

7. Rosinu saskatīt un izprast līdzīgo un atšķirīgo Latvijas un citu valstu dzīvē:

bieži

dažreiz

nekad

8. Veidoju skolēnos izpratni par sadarbības likumiem un saziņas normām Latvijas daudz kultūru sabiedrībā:

bieži

dažreiz

nekad

9. Kāds, pēc Jūsu domām, ir labākais veids, kā skolēniem mācīt šos jautājumus?

izmantojot mācību grāmatu

izmantojot atsevišķi izdotu tematisku materiālu apkopojumu

izmantojot papildus materiālus, ko sameklē skolēns vai skolotājs

cits veids; lūdzu īsi raksturot _____

10. Vai Jūsu izvēlētajā mācību grāmata nodrošina materiālus, lai apgūtu mācību priekšmeta standarta un programmas prasības?

jā

nē

daļēji

Jūsu komentāri _____.

11. Vai jūtaties gatavs(-a) realizēt jaunā mācību priekšmeta standarta prasības sociokultūras kompetences apguvei?

-
- jā
- nē
- daļēji

Jūsu komentāri _____.

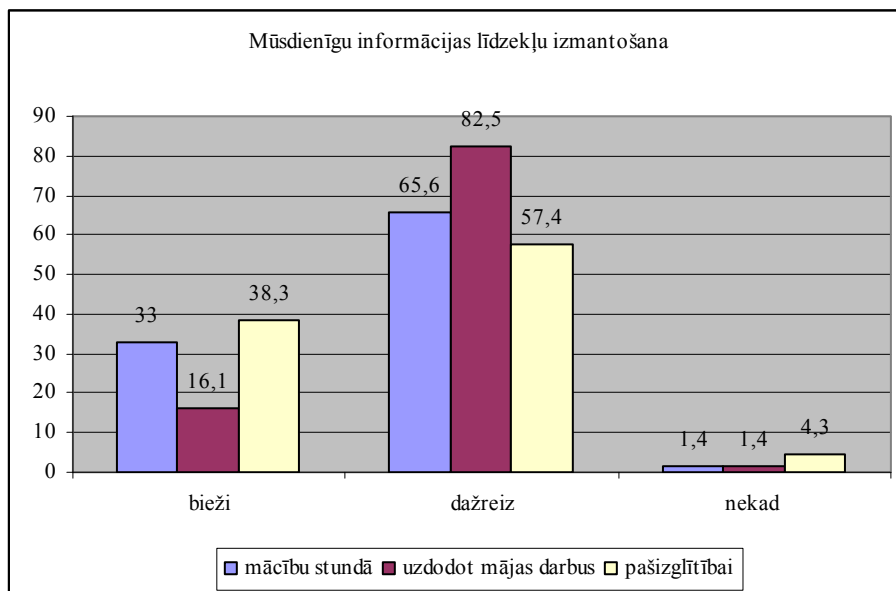
SKOLOTĀJU APTAUJAS ANKETU ANALĪZE

1. jautājums

Mūsdienīgu informācijas līdzekļu izmantošana komunikatīvu uzdevumu risināšanā

Lielākā daļa skolotāju apgalvo, ka bieži izmanto mūsdienīgus informācijas līdzekļus gan mācību stundās, gan pašizglītībai, gan uzdotot mājas darbus. (Skat. 8. attēlu.)

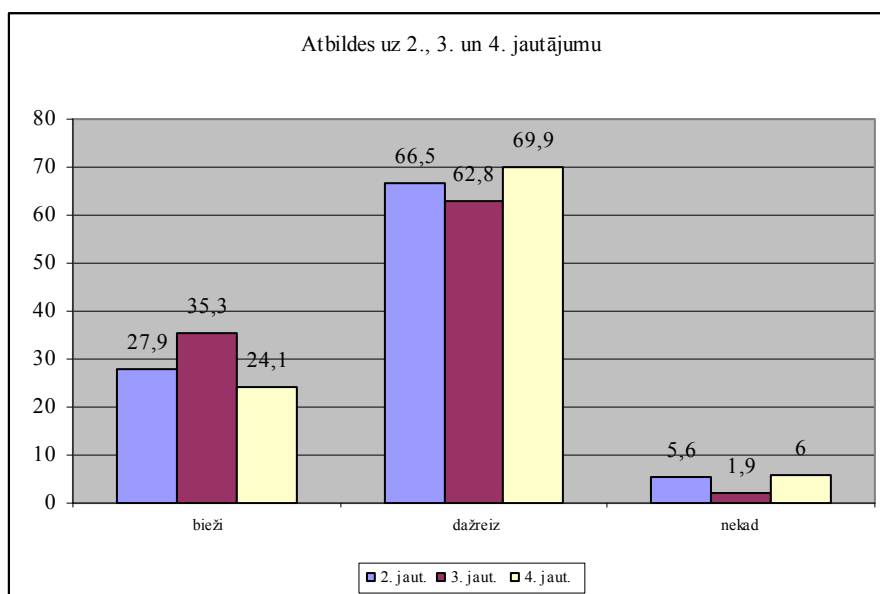
8. attēls

2., 3. un 4. jautājums

Angļu valoda citu mācību priekšmetu apgūvē, literāru darbu izmantošana valodas apgūvē, filmu, mūzikas, pārraižu angļu valodā izmantošana mācību procesā

Atbildes uz 2., 3. un 4. jautājumu ir līdzīgas. Vairāk nekā puse skolotāju apliecina, ka rosina skolēnus izmantot angļu valodu citu mācību priekšmetu apgūvē un aicina skolēnus lasīt literārus darbus angļu valodā, kā arī paši skolotāji izmanto literārus darbus vai to fragmentus, kā arī filmas, mūzikas, ziņu, sporta un citas pārraides mācību procesā. (Skat. 9. attēlu.)

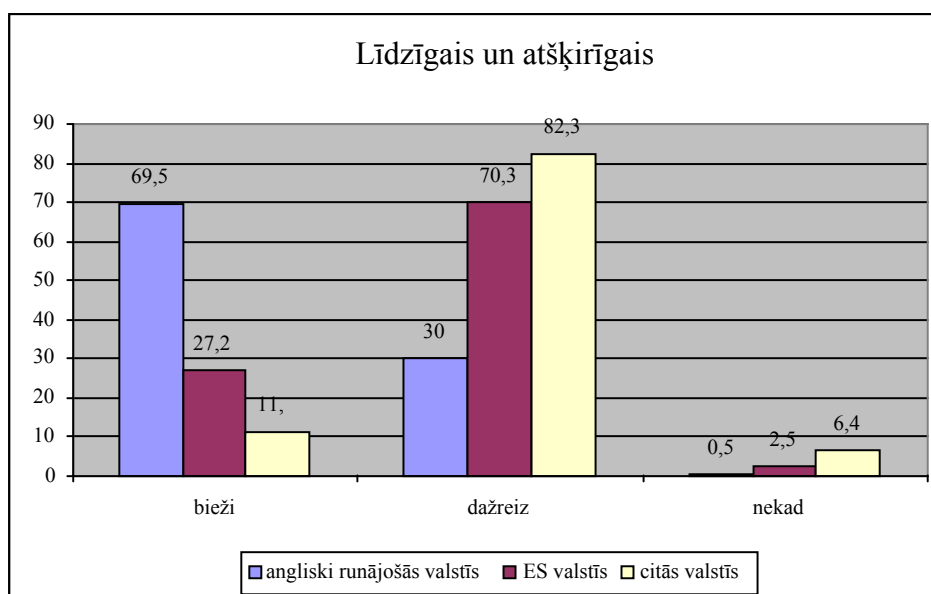

5. jautājums

Mācu par līdzīgo un atšķirīgo dažādu valstu kultūrās

Lielākā daļa skolotāju (69,7%) atzīst, ka bieži māca par līdzīgo un atšķirīgo angļiski runājošās valstīs, bet tikai dažreiz par Eiropas Savienības valstīm (70,3%) un citām valstīm (82,3%). Paši skolotāji min šādus iemeslus – "grāmatās netiek apskatīti ar Eiropas Savienību saistīti jautājumi un pārāk maz sociokultūrai veltītu tēmu", kā arī "nepietiekams stundu skaits". (Skat. 10. attēlu.)

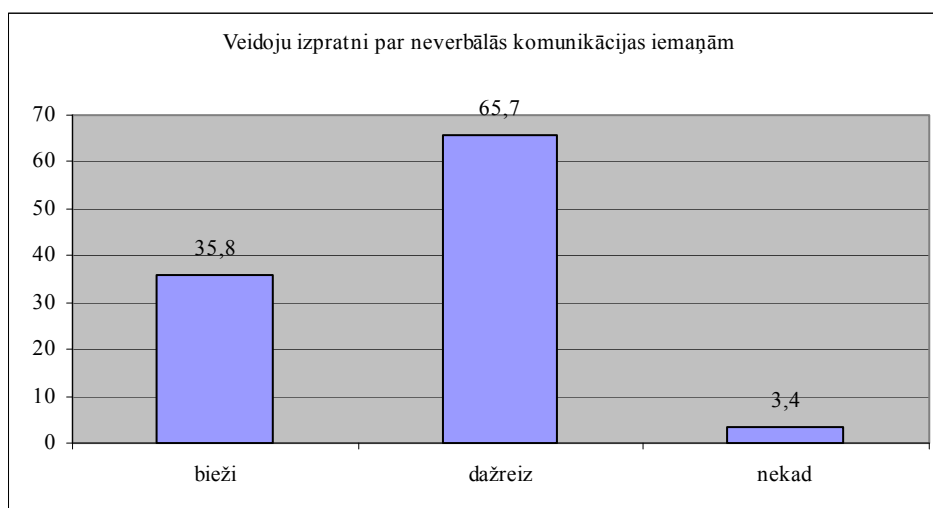
10. attēls

6. jautājums

Veidoju skolēnos izpratni par neverbālās komunikācijas (piemēram, žesti, mīmika, stāja) iemaņām

Atbildot uz 6. jautājumu, vairāk nekā puse (65,7%) aptaujāto skolotāju apliecina, ka dažreiz mācību stundās veido izpratni par neverbālās komunikācijas iemaņām, un tikai 3,4% visu aptaujāto skolotāju nekad mācību stundās to nav darījuši. (Skat. 11. attēlu.)

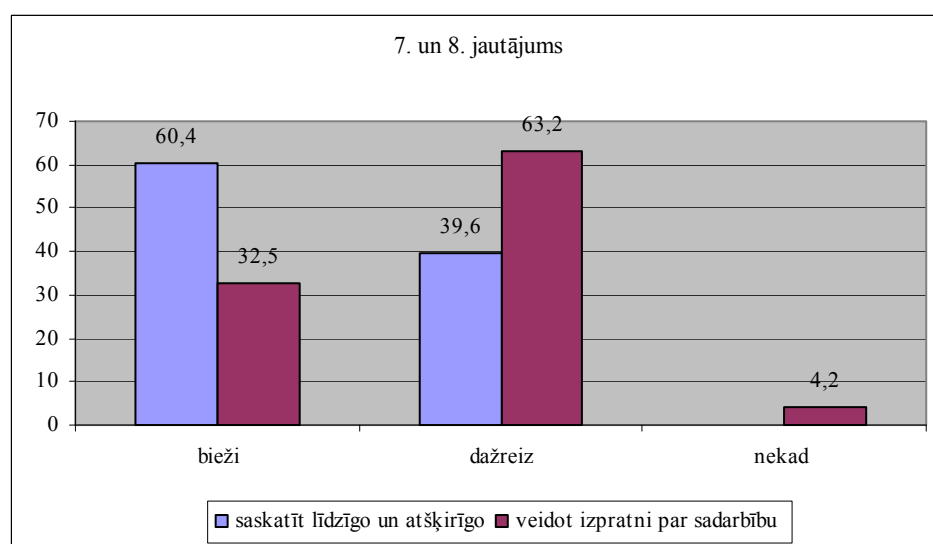

7. un 8. jautājums

Rosinu saskatīt un izprast līdzīgo un atšķirīgo Latvijas un citu valstu dzīvē, veidoju skolēnos izpratni par sadarbības likumiem un saziņas normām Latvijas daudz kultūru sabiedrībā

Atbildot uz 7. jautājumu, lielākā daļa skolotāju (60,4%) atzīst, ka bieži rosina saskatīt līdzīgo un atšķirīgo Latvijas un citu valstu dzīvē, bet tikai dažreiz (63,2%) veido skolēnos izpratni par sadarbības likumiem un saziņas normām Latvijas daudz kultūru sabiedrībā.

Skolotāju atbildes liecina, ka angļu valodas stundās viņi vairāk māca par angļiski runājošo valstu kultūru, bet mazāk laika veltī sadarbības likumiem un saziņas normām Latvijas daudz kultūru sabiedrībā. (Skat. 12. attēlu.)

9. jautājums

Kāds, pēc Jūsu domām, ir labākais veids, kā skolēniem mācīt šos jautājumus?

Gandrīz visi skolotāji uzskata, ka nepietiek tikai ar mācību grāmatas materiāliem, ir nepieciešami tematiski materiālu apkopojumi un papildu materiāli. Skolotāji ir minējuši daudz priekšlikumu, kā labāk skolēniem mācīt sociokultūras kompetenci – "ņemt piemērus no dzīves", "izmantot video un DVD", "dalīties pieredzē", "dalīties pieredzē par citās valstīs piedzīvoto", "izmantot autentiskus materiālus", "ceļot", "izmantot dokumentālās un mākslas filmas, kam seko diskusijas vai kāds cits interaktīvs

uzdevums", "diskusijas", "iepazīstināt skolēnus ar projektu dalībnieku pieredzi ārzemēs", "prezentācijas", "izmantot to skolēnu pieredzi, kas mācījušies ārzemēs", "uzaicināt uz stundām speciālistus".

10. jautājums

Mācību grāmatas

Vairāk nekā puse (66%) skolotāju uzskata, ka izvēlētajā mācību grāmata nodrošina materiālus, lai apgūtu mācību priekšmeta standarta un programmas prasības, tikai 3,8% visu skolotāju kategoriski atbild "nē" un 30,2% ir pārliecināti, ka "daļēji".

Savos komentāros skolotāji raksta, ka "ļoti labas ir grāmatas *New Opportunities*, tikai stundu skaits ir par mazu, lai to apgūtu pilnībā", "ļoti vajadzīgas speciālas mācību grāmatas, kas atbilst mūsu republikas tradīcijām", "ideālu grāmatu nav", "skolēnus šodien ir grūti motivēt", "nepieciešams izmantot materiālus no citām mācību grāmatām", kā arī vairāki skolotāji uzsver, ka "man ir nepieciešami arī papildu materiāli". Skolotāji vēlētos, ka "grāmatās varētu būt lielāka sasaiste ar citu valstu kultūrām, ne tikai angļiski runājošo valstu", "grāmatās būtu vairāk sociokultūras tēmu". Daži skolotāji iesaka, ka "noderīgi būtu izstrādāt projektu darbus".

11. jautājums

Vai skolotājs jūtas gatavs realizēt jaunā mācību priekšmeta standarta prasības sociokultūras apguvei?

Vairāk nekā puse skolotāju (55,9%) atzīst, ka ir gatavi īstenot jaunā mācību priekšmeta standarta prasības, 38,6% skolotāju ir daļēji gatavi. Tikai 5,5% aptaujāto skolotāju domā, ka viņi nav gatavi īstenot jaunā standarta prasības.

Komentāros ir rakstīts: "jūtos pietiekami droša šajos jautājumos, daudz materiālu ir citās grāmatās un domāju, ka daudzas jaunā standarta prasības jau praktiski tika realizētas mācību procesā".

Skolotāji apliecina, ka ir gatavi pilnveidot savas IT izmantošanas prasmes un apgūt "modernās metodikas". Daļa skolotāju ir piesardzīgāki – "grūti atbildēt, vēl nav tik daudz rezultātu, lai varētu salīdzināt un secināt" un rosina, ka "ideāli būtu izmantot TV satelītprogrammas stundas laikā", "nepieciešami semināri, kuros apskatīti sociokultūras jautājumi". Vairāki skolotāji uzskata, ka "vajadzētu izveidot tematisku materiālu apkopojumu", un daļa skolotāju uzskata, ka "būtu nepieciešamas papildu stundas, jo tikai mācību stundās sociokultūras kompetenci nav iespējams apgūt, jo skolēnu zināšanu līmenis ir atšķirīgs".

Secinājumi. Pārsvarā atbildēs dominēja atbilde "daļēji". Iemesli varētu būt dažādi: skolotāji nejūtas pietiekami kompetenti vai stabili, lai apgalvotu, ka šos sociokultūras jautājumus bieži iekļauj mācību procesā. Iespējams, skolotāji ļoti nopietni, pat pārāk kritiski vērtē savu pedagoģisko vadību vai, gluži otrādi, vieglprātīgi, bez nopietnas analīzes paļaujas uz visur derīgo atbildi "dažreiz" vai "daļēji".

SKOLĒNU UN SKOLOTĀJU ANKETU SALĪDZINĀJUMS

Salīdzinot skolēnu un skolotāju atbildes, netika konstatētas būtiskas pretrunas: lielākajai daļai skolēnu ir aptuveni pareizs priekšstats par sociokultūras kompetenci, un vairāk nekā puse skolotāju atzina, ka ir gatavi īstenot jaunā mācību priekšmeta standarta prasības un veidot skolēnos izpratni par šo standarta satura komponentu.

Gan skolotāju, gan skolēnu atbildēs pārsvarā dominē atbilde "daļēji" vai "dažreiz", kas varētu liecināt par gan skolotāju izmantoto mācību metožu daudzveidību, gan par zināmu nedrošību, kā viņu izvēlētajās mācību metodes nodrošina angļu valodas mācību priekšmeta standarta prasību īstenošanu.

Atbildot uz jautājumu par mūsdienīgus informācijas līdzekļu izmantošanu komunikatīvu uzdevumu risināšanai, 36% skolēnu atzīst, ka, veicot mājas darbus, viņi tos bieži izmanto, bet vairāk nekā – dažreiz. Savukārt tikai 16,1% skolotāju atzīst, ka bieži rosina izmantot mūsdienīgus informācijas līdzekļus, uzdodot mājas darbus, un vairums skolotāju (82,5%) atbildējuši, ka dažreiz.

Tātad var secināt, ka skolēni vairāk un biežāk izmanto mūsdienīgus informācijas līdzekļus, gatavojot mājas uzdevumus, nekā skolotāji to plānojuši un paredzējuši. Skolotājiem vajadzētu apzināties, kādā apjomā skolēni izmanto mūsdienīgus informācijas līdzekļus un rosināt iegūto informāciju radoši apstrādāt nevis – kā ir novērots vairākos gadījumos – augstu novērtēt informāciju, kas ir tikai lejupielādēta no interneta un izdrukāta.

Atbildot uz jautājumu par angļu valodas izmantošanu citu mācību priekšmetu apgūvē, lielākā daļa skolēnu (70,1%) un skolotāju (66,5%) apgalvo, ka to dara dažreiz. Tāpat lielākā daļa skolēnu (65,1%) un skolotāju (62,8%) apliecina, ka dažreiz lasa un rosina izmantot literāro darbu fragmentus angļu valodā mācību procesā.

Salīdzinot skolēnu un skolotāju atbildes par filmām, mūzikas, sporta un ziņu pārraidēm angļu valodā, var secināt, ka skolēni vidēji biežāk (43,1%) skatās filmas un dažādas pārraides, nekā skolotāji to piedāvā darīt mācību procesā: 24,1% skolotāju atbild, ka "bieži", un 69,9% – "dažreiz". Var secināt, ka jaunieši labprāt un bieži skatās pārraides un filmas angļu valodā, kas neapšaubāmi uzlabo viņu valodas prasmes. Vidēji 13,9% skolēnu neskatās filmas, mūzikas, ziņu, sporta un citas pārraides angļu valodā, savukārt 6% aptaujāto skolotāju atzīst, ka nekad mācību procesā nav izmantojuši filmas un pārraides.

Nedaudz pārsteidzoši, ka 25,7% jauniešu atzīst, ka bieži mācās par līdzīgo un atšķirīgo angļiski runājošās valstīs, savukārt 69,5% skolotāju apgalvo, ka bieži māca ar līdzīgo un atšķirīgo dažādu valstu kultūrās. Izprotot skolēnu uztveres īpatnības, šīs atšķirības varētu skaidrot, ka skolēni nav izvērtējuši, cik daudz no mācību satura ir saistīts ar angļiski runājošo valstu kultūru, jo ikviena no izmantotajām mācību grāmatām sniedz plašu ieskatu angļiski runājošo valstu kultūrā.

Par neverbālo komunikāciju skolēnu un skolotāju viedokļi sakrīt: dominē atbilde "dažreiz" – 62,4% skolēnu un 65,7% skolotāju. Tātad mācītais ir ticis adekvāti uztverts.

60% skolotāju apgalvo, ka bieži māca saskatīt un izprast līdzīgo un atšķirīgo Latvijas un citu valstu dzīvē, bet skolēnu anketas liecina, ka tikai puse skolēnu (30,6%) apgalvo, ka bieži ir mācījušies līdzīgo un atšķirīgo Latvijas un citu valstu dzīvē. Tātad skolotāju mācītais nav guvis vajadzīgo rezonansi.

Atbildot uz jautājumu "Mācos izprast un ievērot sadarbības likumus un saziņas normas Latvijas daudz kultūru sabiedrībā", lielākā daļa skolēnu (63,3%) un skolotāju (63,2%) ir izvēlējušies atbildi "dažreiz", 4,2% skolotāju un 16,9% skolēnu apliecina "nekad". Varētu izdarīt secinājumu, ka angļu valodas stundas vajadzētu izmantot, lai mācītu skolēnus apzināties līdzīgo un atšķirīgo savas valsts un citu valstu dzīvē, kā arī mācītu izprast un ievērot sadarbības likumus un saziņas normas Latvijas daudz kultūru sabiedrībā.

Arī atbildot uz jautājumu "Kāds pēc Tavām domām ir labākais veids, kā apgūt sociokultūras kompetenci?", skolēnu un skolotāju uzskati ir līdzīgi – nepietiek tikai ar mācību grāmatu, to nepieciešams papildināt ar papildu materiāliem, piemēram, daiļliteratūru, uzzīņu literatūru, periodiku, filmām, TV šoviem, ziņu pārraidēm.

3. nodaļa.

SOCIOKULTŪRAS KOMPETENCES ATSPoguĻojums ISEC IZSTRĀDĀTAJOS DOKUMENTOS

Lai veiktu pētījumu "Mācību materiālu pieejamība un daudzveidība sociokultūras kompetences apguvei vidusskolā angļu valodas stundās" un izstrādātu ieteikumus sociokultūras kompetences mācīšanai vidusskolā, Latvijas Angļu valodas skolotāju asociācijas darba grupa vispirms izanalizēja vispārējās vidējās izglītības mācību priekšmeta "Svešvaloda" standartu un mācību priekšmeta "Angļu valoda" programmas paraugu. Šajos dokumentos tika konstatēts prasības, kādas tiek izvirzītas sociokultūras kompetences apguvei.

Jaunais mācību priekšmeta "Svešvaloda" (Ministru kabineta 2008. gada 2. septembra noteikumu Nr. 715 "Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības mācību priekšmetu standartiem" 2. pielikums) standarts nosaka, ka mācību priekšmeta mērķis ir sekmēt radošas personības izaugsmi, veicinot svešvalodu kompetentu lietošanu saziņā, mūžizglītībā un kultūru dialogā mūsdienu sabiedrībā. Lai īstenotu šo mērķi, nepietiek tikai ar valodas prasmju sekmīgu apguvi. Skolēniem jāgūst pēc iespējas plašāks priekšstats un zināšanas par attiecīgās kultūras īpatnībām, t. i., jāapgūst sociokultūras kompetence. Tādēļ mācību priekšmeta "Svešvaloda" standarts nosaka šādu obligāto sociokultūras kompetences apguves saturu:

- "5.1. valoda – izziņas un sadarbības līdzeklis;
- 5.2. valoda – kultūras sastāvdaļa;
- 5.3. valoda – iekļaušanās un saskarsmes līdzeklis kultūru kontekstā;
- 5.4. starpkultūru saziņas process un modeļi;
- 5.5. valodas lietošanas īpatnības daudz kultūru vidē".

Lai īstenotu šī satura apguvi, mācību priekšmeta standarts izvirza šādas pamatprasības sociokultūras kompetences apguvei:

- "8.1. izprot un lieto visas valodas prasmes, stratēģijas un kompetences;
- 8.2. izmanto mūsdienīgus informācijas līdzekļus dažādu komunikatīvo uzdevumu risināšanai saziņas procesā;
- 8.3. izmanto svešvalodu citu mācību priekšmetu apgūvē;
- 8.4. izprot valodu nozīmīgumu daudz kultūru pasaulē;
- 8.5. izmanto literatūru un mākslu citu kultūru izpratnei un sevis pilnveidošanai;
- 8.6. veido literārus tekstus;
- 8.7. izmanto daudzveidīgas teksta interpretācijas iespējas;
- 8.8. ar izpratni uztver līdzīgo un atšķirīgo dažādās kultūrās;
- 8.9. izprot un ievēro saziņas un sadarbības principus;
- 8.10. uzklausa citus, kā arī izsaka savu viedokli, izmantojot piemērotākos valodas līdzekļus;
- 8.11. ievērojot sadarbības likumus, kopā ar citiem plāno, veic un izvērtē projektus un pētnieciskos darbus;

- 8.12. izprot valodas lomu un funkcijas mūsdienu sabiedrībā;
- 8.13. ievēro saziņas normas daudz kultūru sabiedrībā;
- 8.14. ievērojot komunikācijas prasības, izmanto zināšanas par nacionālajām verbālās un neverbālās uzvedības īpatnībām saziņā, sadarbībā un mācīšanās procesā;
- 8.15. vērtē savu sadarbības pieredzi un grupas ieguldījumu tajā;
- 8.16. novērtē daudzvalodu vides nozīmīgumu;
- 8.17. novērtē kultūru dažādību un radoši izmanto iegūto informāciju savas kultūras bagātināšanai;
- 8.18. izprot valodu situāciju Latvijā un citās zemēs;
- 8.19. toleranti uztver Latvijas un citu valstu sociokultūras tradīciju un īpatnību izpausmes valodā".

Šī sociokultūras kompetences satura apguvei un prasību izpildei ISEC izstrādājis mācību priekšmeta "Angļu valodas" programmas paraugu. Tas piedāvā īstenot sociokultūras kompetences apguvi šādās tēmās:

- "Valodas";
- "Māksla un literatūra";
- "Tehnoloģijas";
- "Sports";
- "Ceļošana";
- "Apkārtējā vide";
- "Biznesa pasaule";
- "Attiecības";
- "Izglītība";
- "Veselība";
- "Kultūra";
- "Politiskie jautājumi";
- "Likumi un tieslietu sistēma";
- "Saziņa";
- "Globālie jautājumi".

ISEC izstrādātajam programmas paraugam ir ieteikuma raksturs, bet, attīstot valodas prasmes atbilstoši šīm tēmām, iespējams apgūt ļoti daudz sociokultūras kompetences jautājumu, līdz ar to skolotāji savā darbā cenšas izmantot un atrast materiālus par visām tajā uzskaitītajām tēmām. Pētījumā tika izskatītas biežāk izmantotās mācību grāmatas un šo tēmu atspoguļojums tajās.

4. nodaļa.

PĀRSKATS PAR LATVIJĀ BIEŽĀK IZMANTOTAJĀM MĀCĪBU GRĀMATĀM ANĢĻU VALODĀ VIDUSSKOLĀ

Sekmīgam mācību procesam angļu valodas skolotāji vidusskolas posmā izmanto dažādu ārzemju izdevniecību publicētas mācību grāmatas. Lai gūtu pārskatu par biežāk izmantotajām mācību grāmatām dažādos reģionos un skolās, darba grupa lūdza rajonu angļu valodas skolotāju metodisko apvienību vadītājus sniegt informāciju par viņu rajona skolās izmantotajām mācību grāmatām un aptuveno skolēnu skaitu, kuri no šīm grāmatām mācās. Informācija tika saņemta no 23 rajoniem (Aizkraukles, Alūksnes, Bauskas, Daugavpils, Jēkabpils, Jūrmalas, Krāslavas, Kuldīgas, Liepājas, Limbažu, Ludzas, Ogres, Preiļu, Rēzeknes, Valkas), no pieciem Rīgas rajoniem un priekšpilsētām (Centra, Kurzemes, Latgales, Vidzemes, Zemgales), kā arī no piecām lielākajām pilsētām (Daugavpils, Jelgavas, Liepājas, Rēzeknes, Ventspils). Ne vienmēr metodisko apvienību vadītāji bija atsūtījuši datus par skolēnu skaitu, kuri izmanto minētās mācību grāmatas, tādēļ nācās apstrādāt ļoti aptuvenu informāciju.

Kopumā tika nosauktas 22 dažādas mācību grāmatas, kuras tika izmantotas angļu valodas apgūvei vidusskolas posmā 2007./2008. mācību gadā:

Nr.	Mācību grāmatas nosaukums	Izdevniecība	Aptuvens skolēnu skaits
1.	<i>Click On 4</i>	<i>Express Publishing</i>	120
2.	<i>Enterprise</i>	<i>Express Publishing</i>	60
3.	<i>Fast Track to FCE</i>	<i>Longman</i>	900
4.	<i>FCE Star</i>	<i>Macmillan – Heinemann</i>	400
5.	<i>First Certificate Expert</i>	<i>Longman</i>	300
6.	<i>First Certificate Masterclass</i>	<i>Oxford University Press</i>	120
7.	<i>Focus on the English Exam</i>	<i>Zvaigzne ABC</i>	250
8.	<i>Get on Track to FCE</i>	<i>Longman</i>	300
9.	<i>Gold First Certificate</i>	<i>Longman</i>	250
10.	<i>Headway</i>	<i>Oxford University Press</i>	1300
11.	<i>New Headway</i>	<i>Oxford University Press</i>	1800
12.	<i>Laser</i>	<i>Macmillan</i>	15 + plāno
13.	<i>Look Ahead</i>	<i>Zvaigzne ABC</i>	600
14.	<i>Matrix</i>	<i>Oxford University Press</i>	6000
15.	<i>New Matrix</i>	<i>Oxford University Press</i>	850
16.	<i>Objective First Certificate</i>	<i>Cambridge University Press</i>	340
17.	<i>Opportunities</i>	<i>Longman</i>	5500
18.	<i>New Opportunities</i>	<i>Longman</i>	4800
19.	<i>Rising Star</i>	<i>Macmillan</i>	150
20.	<i>Solutions</i>	<i>Oxford University Press</i>	70 + plāno

Nr.	Mācību grāmatas nosaukums	Izdevniecība	Aptuvenais skolēnu skaits
21.	<i>Success</i>	<i>Longman</i>	40
22.	<i>Upstream (I/UI)</i>	<i>Express Publishing</i>	1800

Lielākā daļa no šīm mācību grāmatām ir izdotas ārzemju izdevniecībās – *Cambridge University Press*, *Express Publishing*, *Longman*, *Macmillan*, *Oxford University Press*. Tika minētas arī divas "Zvaigzne ABC" izdotās mācību grāmatas.

Ņemot vērā skolotāju aptaujas laikā saņemtos datus par biežāk izmantotajiem mācību līdzekļiem un informāciju par pārdošanā ienākošajiem jaunajiem izdevumiem, darba grupa izanalizēja 10 četru dažādu izdevniecību mācību komplektus, lai izpētītu tajos iekļauto materiālu daudzveidību un to atbilstību sociokultūras kompetences apguves prasībām vidusskolā. Pētījumam tika atlasīti šādi izdevniecību – *Express Publishing*, *Longman*, *Macmillan* un *Oxford University Press* – mācību komplekti vidusskolai:

- *Opportunities (UI) (Longman)*;
- *New Opportunities (I) (Longman)*;
- *Laser (IB1+/B2) (Macmillan)*;
- *Matrix (I/UI) (Oxford University Press)*;
- *Solutions (I/UI) (Oxford University Press)*;
- *Upstream (I/UI) (Express Publishing)*.

5. nodaļa.

MĀCĪBU GRĀMATĀS IZMANTOTO MATERIĀLU DAUDZVEIDĪBA SOCIOKULTŪRAS KOMPETENCES APGUVĒI – KOPSAVILKUMA TABULA

Lai skolotāji varētu vieglāk orientēties šajā informācijā un salīdzināt, kurā mācību līdzeklī var atrast papildmateriālus par jautājumiem, kuri nav vai ir nepilnīgi atspoguļoti izmantotajā mācību līdzeklī, tika izveidota kopsavilkuma tabula par visiem desmit iepriekš minētajiem mācību līdzekļiem. Tabulas kreisajā pusē ir mācību priekšmeta programmas paraugā plānotās tēmas un apakštēmas, kas paredzētas sociokultūras apguvei. Ar krustiņu pretī tabulas augšdaļā dotajam mācību līdzekļa nosaukumam atzīmētas tās tēmas un apakštēmas, kuras ir atrodamas attiecīgajā mācību līdzeklī. Ja kādā mācību līdzeklī atrodas ar kādu tēmu saistītas apakštēmas, kuras nav minētas mācību priekšmetu programmas paraugā, to nosaukumi izcelti treknrakstā.

	Tēma un apakštēmas	<i>Upstream Int.</i>	<i>Upstream UI</i>	<i>New Opportunities vIntInt.</i>	<i>Opportunities UI</i>	<i>Laser BI+</i>	<i>Laser B2</i>	<i>Solutions Int.</i>	<i>Solutions UI</i>	<i>Matrix Int.</i>	<i>Matrix UI</i>
1.	VALODAS Valodu daudzveidība pasaulē Svešvalodas apgūšana Valoda un kultūra Angļu valodas varianti Ķermeņa valoda Citas E-pasta valoda Īsziņu valoda Zīmju valoda	x	x x x x x x x					x x		x x x x	
2.	MĀKSLA UN LITERATŪRA Radošums un talants Tradicionālā un modernā māksla Skatuves un tēlotāja māksla Literatūras veidi Literatūra un valoda: stilistiskie izteiksmes līdzekļi Grāmatu ekranizācija Citas Literāru darbu fragmenti Grāmatu recenzijas	x x x x x x x	x x x x x	x x x x	x x x x	x x x x	x x x x	x x x x	x x x x	x x x x x x x	x x x x x x x

Tēma un apakštēmas		<i>Upstream Int.</i>	<i>Upstream UI</i>	<i>New Opportunities vIntInt.</i>	<i>Opportunities UI</i>	<i>Laser B1+</i>	<i>Laser B2</i>	<i>Solutions Int.</i>	<i>Solutions UI</i>	<i>Matrix Int.</i>	<i>Matrix UI</i>
	Filmas Eltons Džons Bobs Dilans Pasaules mūzika Filmas pirmizrāde Mīti un realitāte Aistedfoda festivāls Velsā Zinātniskā fantastika Pulitsera balva Britu skatuves mākslas skola			X							
	Eltons Džons Bobs Dilans Pasaules mūzika Filmas pirmizrāde Mīti un realitāte Aistedfoda festivāls Velsā Zinātniskā fantastika Pulitsera balva Britu skatuves mākslas skola			X	X						
	Eltons Džons Bobs Dilans Pasaules mūzika Filmas pirmizrāde Mīti un realitāte Aistedfoda festivāls Velsā Zinātniskā fantastika Pulitsera balva Britu skatuves mākslas skola			X				X			
	Eltons Džons Bobs Dilans Pasaules mūzika Filmas pirmizrāde Mīti un realitāte Aistedfoda festivāls Velsā Zinātniskā fantastika Pulitsera balva Britu skatuves mākslas skola			X	X			X			
	Eltons Džons Bobs Dilans Pasaules mūzika Filmas pirmizrāde Mīti un realitāte Aistedfoda festivāls Velsā Zinātniskā fantastika Pulitsera balva Britu skatuves mākslas skola			X				X			
	Eltons Džons Bobs Dilans Pasaules mūzika Filmas pirmizrāde Mīti un realitāte Aistedfoda festivāls Velsā Zinātniskā fantastika Pulitsera balva Britu skatuves mākslas skola			X	X			X			
	Eltons Džons Bobs Dilans Pasaules mūzika Filmas pirmizrāde Mīti un realitāte Aistedfoda festivāls Velsā Zinātniskā fantastika Pulitsera balva Britu skatuves mākslas skola			X				X			
	Eltons Džons Bobs Dilans Pasaules mūzika Filmas pirmizrāde Mīti un realitāte Aistedfoda festivāls Velsā Zinātniskā fantastika Pulitsera balva Britu skatuves mākslas skola			X	X			X			
	Eltons Džons Bobs Dilans Pasaules mūzika Filmas pirmizrāde Mīti un realitāte Aistedfoda festivāls Velsā Zinātniskā fantastika Pulitsera balva Britu skatuves mākslas skola			X				X			
	Eltons Džons Bobs Dilans Pasaules mūzika Filmas pirmizrāde Mīti un realitāte Aistedfoda festivāls Velsā Zinātniskā fantastika Pulitsera balva Britu skatuves mākslas skola			X				X			
	Eltons Džons Bobs Dilans Pasaules mūzika Filmas pirmizrāde Mīti un realitāte Aistedfoda festivāls Velsā Zinātniskā fantastika Pulitsera balva Britu skatuves mākslas skola			X	X			X			
3.	TEHNOLOĢIJAS Datoru piedāvātās iespējas Datori un atkarība Nākotnes tehnoloģijas Kosmosa izpēte Citas Iepirkšanās automāti Izgudrojumu vēsture Kredītkartes Izgudrojumi Nākotnes perspektīvas Vardarbība datorspēlēs Televīzija Mobilie telefoni	X	X		X	X	X	X	X	X	X
	Datoru piedāvātās iespējas	X	X			X		X	X	X	X
	Datori un atkarība		X					X	X		
	Nākotnes tehnoloģijas	X	X		X	X		X		X	X
	Kosmosa izpēte	X			X			X			X
	Citas										
	Iepirkšanās automāti	X									
	Izgudrojumu vēsture	X									
	Kredītkartes		X								
	Izgudrojumi					X					
	Nākotnes perspektīvas							X	X		
	Vardarbība datorspēlēs										
	Televīzija										X
	Mobilie telefoni									X	
4.	SPORTS Sporta veidi Sports un mūsu veselība Aktīvs dzīvesveids Ekstrēmie sporta veidi Sports un bizness Rekordi sportā Citas Hobiji Līdzjutēju izraisītās nekārtības Brīvā laika pavadīšana Senie sporta veidi	X		X	X	X	X	X	X	X	X
	Sporta veidi	X				X				X	
	Sports un mūsu veselība	X			X			X	X		
	Aktīvs dzīvesveids	X							X	X	
	Ekstrēmie sporta veidi	X		X			X	X		X	X
	Sports un bizness					X					
	Rekordi sportā	X							X		
	Citas										
	Hobiji	X									
	Līdzjutēju izraisītās nekārtības	X									
	Brīvā laika pavadīšana					X					
	Senie sporta veidi							X			
5.	CEĻOŠANA Aktīva atpūta	X	X	X	X	X	X	X		X	X
	Aktīva atpūta	X	X					X		X	

Tēma un apakštēmas		<i>Upstream Int.</i>	<i>Upstream UI</i>	<i>New Opportunities vIntInt.</i>	<i>Opportunities UI</i>	<i>Laser B1+</i>	<i>Laser B2</i>	<i>Solutions Int.</i>	<i>Solutions UI</i>	<i>Matrix Int.</i>	<i>Matrix UI</i>
	Tūrisma informācijas centri										
	Piedzīvojumu brīvdienas	X	X		X		X			X	X
	Starptautiskais un vietējais tūrisms	X	X		X	X	X			X	X
	Ceļošanas problēmas	X	X	X		X					X
	Ceļošana kā mācīšanās	X	X	X			X	X		X	X
	Citas										
	Tematiskie parki (mākslīgi atpūtas kompleksi)	X									
	Ekotūrisms	X									
	Neparasti ceļošanas veidi	X									
	Valstis, kurās runā angļiski			X							
	Pastkarte. Edinburgas apmeklējums							X			
	Vēsture, paražu maiņa							X			
	Apmešanās vietas							X			
	Automašīnas										X
6.	APKĀRTĒJĀ VIDE	X	X		X	X	X	X	X	X	X
	Dzīvoklis, māja, apkārtnē	X	X							X	
	Laikapstākļi un klimats	X	X		X	X	X				X
	Piesārņojums un e-atkritumi	X	X		X	X	X			X	X
	Alternatīvā enerģija	X	X								
	Ekoloģiski draudzīga attieksme pret vidi	X	X				X	X	X		
	Satiksmes sastrēgumi un alternatīvie transporta līdzekļi	X									
	Citas										
	Pārceļšanās uz citu dzīvesvietu										
	Dzīvnieku pasaule	X							X	X	
	Apdraudētās sugas	X							X	X	X
	Zivju populācija							X			
	Dabas aizsardzība								X	X	
7.	BIZNESĀ PASAULĒ	X	X	X		X	X	X	X	X	X
	Biznesa veidi un profesijas	X	X				X	X	X	X	X
	Tirgus ekonomika										
	Mārketinga						X				
	Biznesa kultūra	X						X			
	Diskriminācija darba vietā								X		
	Darba iespējas Latvijā un ārzemēs		X					X		X	
	Pieteikšanās darbam un darba intervijas	X	X	X		X	X	X	X	X	X
	Citas										
	Iepirkšanās	X	X								
	Naudas sistēma	X	X								

	Tēma un apakštēmas	Upstream Int.	Upstream UI	New Opportunities vIntInt.	Opportunities UI	Laser B1+	Laser B2	Solutions Int.	Solutions UI	Matrix Int.	Matrix UI
	Reklāmas Karjera (gadījuma darbi, bīstamas profesijas) Imigrantu dzīve Stereotipi Nauda un laime, īpašuma bums Patērētāju sabiedrība			X X				X X	X X		
8.	ATTIECĪBAS Ģimenes vērtības Svinības Paaudžu konflikti Vīriešu un sieviešu stereotipi Attiecības skolā un darba vietā Citas Jūtas, emocijas, garastāvoklis Sieviešu līdztiesība Cilvēki Konflikti, to risināšana Atmiņas Ātrā iepazīšanās Vecu cilvēku aprūpe Viedokļi un morāle Pusaudžu problēmas Cilvēku raksturošana Dabiska reakcija – laime Dažādi dzīvesveidi Slavenības	X X	X X	X X X X X	X X X X X	X X X	X X X X X	X X X X X X X X	X X X X X	X X X X X	X X X X X
9.	IZGLĪTĪBA Skolas ikdiena Izglītības sistēma Latvijā un ārzemēs Mācīšanās veidi Skolēnu apmaiņa Mācību prasmes un stratēģijas Interesu grupas Citas Ievērojami cilvēki Mācīšanās (skolas un skolotāji) Izglītība Lielbritānijā un ASV Mācīšanās problēmas		X X X X X X X	X X X X		X X X X	X X X X	X X X X	X X X X	X X X X	X X X X

Tēma un apakštēmas		<i>Upstream Int.</i>	<i>Upstream UI</i>	<i>New Opportunities vIntInt.</i>	<i>Opportunities UI</i>	<i>Laser B1+</i>	<i>Laser B2</i>	<i>Solutions Int.</i>	<i>Solutions UI</i>	<i>Matrix Int.</i>	<i>Matrix UI</i>
	Eksāmenu kārtošana Akadēmiskā izglītība								X		X
10.	VESELĪBA Veselības aprūpes sistēma Tradicionālā un alternatīvā medicīna Veselīgs dzīvesveids Kaitīgi ieradumi un atkarība Uzturs un veselība Citas Tematiskie restorāni Klonēšana un gēnu terapija Ģenētiski modificēta pārtika Veselīga pārtika Veselības centrs, vizīte pie ārsta Pusdienas skolā Antibiotikas Klonēšana	X	X		X	X	X	X	X	X	X
		X	X			X	X	X			
		X	X			X	X	X			
		X	X					X			
		X	X			X	X			X	
		X			X				X		
		X						X	X		
								X			X
								X			X
11.	KULTŪRA Kultūru dažādība Reliģijas un ticība Nacionālā identitāte Latvija, Latvijas vēsture un kultūra Dzīves līmenis dažādās valstīs Kultūršoks Popkultūra Citas Dažādu lietu un notikumu vēsture (pastmarkas, velosipēdi, apģērbs, šokolāde u. c.), mantojums Popmūzikas bizness Māksla un mūzika Mode, gaume, stereotipi Televīzijas viktorīnas Ārējais izskats Svinības Lielbritānija, Īrija Stereotipi	X	X	X	X	X		X	X	X	X
		X	X					X		X	X
					X				X		X
					X						X
			X			X					X
				X							X
						X					X
								X			X
									X		X
									X		X
12.	POLITISKIE JAUTĀJUMI Valsts sistēma		X		X				X	X	
										X	

	Tēma un apakštēmas	<i>Upstream Int.</i>	<i>Upstream UI</i>	<i>New Opportunities vIntInt.</i>	<i>Opportunities UI</i>	<i>Laser B1+</i>	<i>Laser B2</i>	<i>Solutions Int.</i>	<i>Solutions UI</i>	<i>Matrix Int.</i>	<i>Matrix UI</i>
	Politiskās ideoloģijas un kustības Valdība Politiskās partijas Politiskie konflikti un to cēloņi Latvija un Eiropas Savienība Citas Nacionālie stereotipi Kodolieroči Imigranti Amerikā Imigrācija				x					x	
13.	LIKUMI UN TIESLIETU SISTĒMA Likumi un ierobežojumi Sīki un smagi noziegumi Noziegums un sods Tiesu sistēma Godīgums un meli Starptautiskā noziedzība Citas Sabiedrības slāņi Anglijā	x			x	x	x		x	x	x
	Likumi un ierobežojumi									x	x
	Sīki un smagi noziegumi	x							x		x
	Noziegums un sods	x			x	x	x		x	x	
	Tiesu sistēma										
	Godīgums un meli						x				
	Starptautiskā noziedzība										
	Citas										
	Sabiedrības slāņi Anglijā								x		
14.	SAZIŅA Tradicionālās komunikācijas formas Mobilie telefoni Plašsaziņas līdzekļi Ziņas Reklāma un patēriņciskums Citas Krāsu komunikācija Slavas cena	x	x	x		x	x	x	x	x	x
	Tradicionālās komunikācijas formas		x							x	x
	Mobilie telefoni	x								x	x
	Plašsaziņas līdzekļi	x	x	x		x	x	x			x
	Ziņas	x		x		x			x		x
	Reklāma un patēriņciskums	x					x			x	x
	Citas										
	Krāsu komunikācija		x								
	Slavas cena			x							
15.	GLOBĀLIE JAUTĀJUMI Globālā ekonomika Globālā reklāma un zīmoli Cilvēktiesības Bagātie un nabadzīgie Globālā sasilšana Katastrofas Citas Patērētāju sabiedrība Pārtikas atkritumi	x	x		x				x		x
	Globālā ekonomika				x						
	Globālā reklāma un zīmoli										
	Cilvēktiesības										
	Bagātie un nabadzīgie										x
	Globālā sasilšana	x	x		x				x		x
	Katastrofas	x	x								x
	Citas										
	Patērētāju sabiedrība				x						
	Pārtikas atkritumi								x		

KOPSAVILKUMA TABULAS PAR MĀCĪBU GRĀMATĀS APLŪKOTAJĀM SOCIOKULTŪRAS KOMPETENCES TĒMĀM SKAIDROJUMS

1. Valodas (*Languages*)

Kopumā tēma nav plaši izvēsta nevienā no analizētajiem mācību līdzekļiem. Angļu valodas vēsturiskie attīstības aspekti apskatīti grāmatā *New Opportunities Intermediate* un arī *Opportunities Upper Intermediate*. Savukārt *New Matrix Intermediate* sniedz ieskatu angļu valodas variantos. E-pastos lietotā valoda tiek apskatīta *New Matrix Intermediate* un *Upstream Intermediate*. Grāmatā *Upstream Upper Intermediate* ir materiāls par valodu daudzveidību, zīmju valodu, ķermeņa valodu. Grāmatā *Solutions Intermediate* jautājumi par valodu fragmentāri iekļauti uzdevumos, kuri paredzēti dažādu prasmju attīstīšanai, runājot arī par citām tēmām. Grāmatā *Laser* tēma praktiski nav atspoguļota. Jāsecina, ka bagātākais materiāls par tēmu atrodams grāmatā *New Matrix Intermediate*.

2. Māksla un literatūra (*The Arts and Literature*)

Tēma ir samērā plaši atspoguļota visos mācību līdzekļos, izņemot *Laser*. Visās grāmatās atrodami teksti – literāru darbu fragmenti, stāsti, dzejoļi –, kuriem atbilstoši izveidoti dažādi uzdevumi par teksta satura izpratni un uzdevumi vārdu krājuma papildināšanai. Literāro darbu fragmenti pārstāv dažādus laikmetus un autorus. Skolēniem tiek piedāvāta informācija par dažādiem mākslas veidiem, piemēram, glezniecību (*Solutions Intermediate*), filmām (*New Opportunities Intermediate*), pantomīmu (*Upstream Upper Intermediate*), mūzikas festivālu (*Laser B2*), kā arī par iepriekšminēto tēmu – literatūru.

3. Tehnoloģijas (*Technologies*)

Tēma ir plaši atspoguļota visos analizētajos mācību līdzekļos, izņemot *New Opportunities Intermediate*. Mūsdienu tehnoloģiju laikmetā liela uzmanība pievērsta plašajām datora izmantošanas iespējām, minot arī negatīvos aspektus: datoratkarības izveidošanos, vardarbību veicinošas spēles u. c. (*New Matrix Intermediate*, *New Matrix Upper Intermediate*, *Upstream Upper Intermediate*, *Solutions Upper Intermediate*). Bieži minēta tēma ir zinātnes sasniegumi un izgudrojumi vēsturiskā aspektā (raķešu būve, Einšteina gravitācijas teorija u. c.), kā arī nākotnes tehnoloģiju attīstības iespējas – biotehnoloģijas, nanoroboti, kiberskola, elektroniskās grāmatas, dzīves iespējamība uz Mēness u. c. (*Opportunities Upper Intermediate*, *New Matrix Intermediate*, *New Matrix Upper Intermediate*, *Upstream Intermediate*, *Upstream Upper Intermediate*). Tēma par nākotnes tehnoloģijām bieži ir gramatikas sadaļā par darbības vārda nākotnes laika veidošanu.

4. Sports (*Sports*)

Šī tēma ir samērā plaši atspoguļota visos analizētajos mācību līdzekļos, izņemot *Upstream Upper Intermediate*. Grāmatās ir materiāli par sporta attīstības vēsturi – sports antīkajā pasaulē, olimpiskās spēles, rekordi, slaveni sportisti, Kanādas hokeja vēsture u. c. (*Solutions Intermediate*, *New Matrix Intermediate*, *Opportunities Upper Intermediate*). Daudz runāts par jauniešus interesējošu tēmu – ekstrēmajiem sporta veidiem (*New Opportunities Intermediate*, *New Matrix Intermediate*, *New Matrix Upper Intermediate*, *Solutions Intermediate*, *Solutions Upper Intermediate*). Citas apskatītās apakštēmas: sporta līdzjutēju izraisītās nekārtības (*Upstream Intermediate*), sports un biznesa karjera (*New Matrix*

Upper Intermediate), dažādi sporta veidi (*New Matrix Intermediate, Laser B1, Laser B2, Upstream Intermediate*) utt.

5. Ceļošana (*Travelling*)

Tēma ir viena no populārākajām un visplašāk atspoguļotajām visos analizētajos mācību līdzekļos, izņemot *Solutions Upper Intermediate*. Mācību grāmatas piedāvā plašu informāciju par dažādām valstīm – Lielbritāniju (Anglija, Skotija, Īrija, Velsa), Kanādu, Austrāliju, ASV (Havaju salas, Sanfrancisko u. c.). Visās grāmatās daudzos uzdevumos valodas prasmju attīstīšanai iekļauta informācija par vietējo un starptautisko tūrismu, ceļošanu ar lidmašīnu, automašīnu un citiem transporta veidiem, problēmām un to risināšanas iespējām ceļojuma laikā, apmešanās iespējām ceļojuma laikā; aprakstīta ceļošana kā mācīšanās veids, sniegts ieskats aktīvās atpūtas veidos un piedzīvojumu brīvdieņu organizēšanā. *New Opportunities Intermediate* un *Opportunities Upper Intermediate* ir informācija par ceļotājiem un pētniekiem vēsturiskā aspektā.

6. Apkārtējā vide (*Environment*)

Arī jautājumi par vides tēmu ir populāri un ļoti plaši atspoguļoti gandrīz visos analizētajos mācību līdzekļos, izņemot *New Opportunities Intermediate*. Tēmu loks ir īpaši plašs: cilvēka tuvākās apkārtnes apraksts, laika un klimata apstākļi, dabas piesārņojuma problēmas, augu un dzīvnieku sugu izzušanas draudi, atkritumu pārstrādes iespējas un veidi, enerģijas veidi, alternatīvā enerģija, pasaules ekonomiskā attīstība, dabas aizsardzība u. c. Vides jautājumi daļēji iekļaujas tēmā "Globālie jautājumi" (*Global Issues*).

7. Biznesa pasaule (*The Business World*)

Tēma ir aplūkota visos analizētajos mācību līdzekļos, izņemot *Opportunities Upper Intermediate*. Gandrīz visās grāmatās sniegta informācija par dažādām profesijām (*Solutions Intermediate, Solutions Upper Intermediate, Laser B2, Upstream Intermediate, Upstream Upper Intermediate, New Matrix Intermediate, New Matrix Upper Intermediate*). Riskantas profesijas tiek aplūkotas grāmatā *New Matrix Intermediate* un *New Opportunities Intermediate*. Visās grāmatās daudz uzmanības pievērsts darba sludinājumiem, darba meklēšanai internetā, pieteikuma vēstules un CV rakstīšanai, darba intervijai. Grāmatā *Upstream Intermediate* apspriesta biznesa kultūra, *Upstream Upper Intermediate* – naudas loma mūsu dzīvē, cilvēku apmierinātība ar darbu, strādājošo māmiņu problēmas un cilvēka pirmā darba pieredze. Grāmatā *New Matrix Intermediate* ievietots teksts par darba iespējām Eiropas Savienībā, turpat atrodami materiāli par biznesa attīstīšanu un sniegts ieskats slavenību profesijās.

8. Attiecības (*Relationships*)

Tās vairāk vai mazāk aplūkotas visās minētajās mācību grāmatās. Interesi izraisa teksti par slavenību dzīvi (*Matrix, Opportunities*), attiecībām ģimenē, jūtām, kopīgi pavadītu laiku (*Upstream*) un atšķirībām paaudžu starpā (*Laser*). Salīdzinoši vairāk šī tēma ir sērijas *Solutions* grāmatā: stereotipi par sievietes un vīrieša lomu, atmiņas par interesantiem notikumiem, svinības, rūpes par veciem cilvēkiem u. c. Mācību procesā sarunas bieži turpinās par attiecību tēmu arī tad, ja grāmatā tā nav izcelta kā sarunas objekts.

9. Izglītība (*Education*)

Šī tēma un mācību programmas paraugā minētās apakštēmas sastopamas dažādos uzdevumos visu valodas prasmju apgūšanai, kā arī pārbaudes uzdevumos: par mācīšanās formām, prasmēm, stratēģiju, eksāmeniem, slaveni cilvēku skolas gaitām un arī par disleksiju (*Laser*). Salīdzinoši vairāk šī tēma apskatīta grāmatā *Upstream Upper Intermediate*, bet nemaz nav tās pašas grāmatas līmenī *Intermediate*

un *New Opportunities*. Pavisam maz ir arī grāmatās *Solutions* un *Matrix*. Vidusskolas posma mācību grāmatās par šo tēmu ir maz informācijas.

10. Veselība (*Health*)

Šī tēma un tās apakštēmas piedāvātas plašākā izklāstā. Daudz lietderīga materiāla atrodams abās grāmatās *Upstream* un *Solutions*, daži interesanti materiāli grāmatā *Matrix*, *Laser* un *New Opportunities Upper Intermediate*. Ievietotie materiāli veicina vārdu krājuma apgūšanu, sarunu valodas attīstīšanu, kā arī eseju rakstīšanu un vingrinājumu izpildi darba burtnīcā. Šī tēma nav atrodama grāmatā *New Opportunities Intermediate*.

11. Kultūra (*Culture*)

Šī ir ļoti plaša un svešvalodu mācību grāmatās iecienīta tēma. Aplūkojamo jautājumu loks ir daudzveidīgs: ceļošana un citu zemju kultūras iepazīšana, izklaides iespējas, izcili mūziķi un viņu māksla, popmūzika un kultūra kā business, mode, nacionālā identitāte u. c. Salīdzinoši maz materiālu par šīm tēmām ir grāmatās *Solutions* un *Laser*. Piedāvātie materiāli izmantojami visu prasmju mācīšanai.

12. Politiskie jautājumi (*Political Issues*)

Šī tēma apskatīta ļoti retos gadījumos vai nemaz. *Matrix Intermediate* grāmatā skarta imigrācijas tēma, jautājumi par valsts iekārtu un vēsturiskiem konfliktiem, *Upstream Intermediate* – nedaudz par kara un miera jautājumiem, *New Opportunities Upper Intermediate* publicēts fragments no Vjetnamas kara veterāna atmiņām. Pārējās mācību grāmatās šī tēma tiešā veidā nav aplūkota.

13. Likumdošana un tieslietu sistēma (*Laws and the Legal System*)

Arī par šo tēmu doto materiālu nav daudz. Grāmatā *Upstream Intermediate* plašāk apskatīta noziedzība un cīņa pret to, tās atspoguļojums plašsaziņas līdzekļos un sodu veidi. Noziedzības un sodu tematika izvirzīta rakstīšanas uzdevumā *New Opportunities Upper Intermediate* grāmatā. Nedaudz vairāk materiāla atrodams sērijas *Matrix* grāmatās: noziedzības tēma caurvij klausīšanās un runāšanas uzdevumus, noziedzības tēma risināta lasīšanas uzdevumā. Arī *Laser B2* un *Solutions Upper Intermediate* grāmatās atrodami daži materiāli.

14. Saziņa (*Communication*)

Šī ir viena no visplašāk aplūkotajām tēmām mācību grāmatās. Visbiežāk publicētie teksti ir par mūsdienu telefonu sakariem, reizumis – atskats vēsturē, teksti un uzdevumi par interneta iespējām un lomu, par reklāmu, arī par valodu kā komunikācijas veidu un ētiskiem jautājumiem šajā sakarā. Šī tēma ietverta visdažādākajos uzdevumos visu prasmju apgūšanai.

15. Globālie jautājumi (*Global Issues*)

Grāmatās atrodama liela materiālu dažādība: vide, dabas aizsardzība, dabas untumi un to sekas mūsdienās, dzīves līmeņa atšķirības starp valstīm, mūsdienu patērētāju sabiedrība, klimata izmaiņas un pārtikas problēmas mūsdienu pasaulē. Publicētie teksti paredzēti visu prasmju apgūšanai. Visbiežāk tie izmantojami izvērstām diskusijām pēc klausīšanās vai lasīšanas uzdevumiem. Sērijas *Laser* un *New Opportunities Intermediate* grāmatās nav tēmu par globāliem jautājumiem. Lielākā daļa mācību grāmatās publicēto tekstu un uzdevumu tēmu ziņā ir ļoti integrēti.

7. nodaļa.

MĀCĪBU LĪDZEKĻOS IZMANTOTO SOCIOKULTŪRAS KOMPETENCES MATERIĀLU PĀRSKATS TABULĀS

Katram mācību komplektam izveidota arī atsevišķa tabula, kuras kreisajā pusē ir mācību priekšmeta programmas paraugā sociokultūras kompetences apguvei paredzētās tēmas un apakštēmas, bet tām pretī atzīmēts, kurās mācību komplekta nodaļās šīs tēmas tiek apskatītas. Ja kādā mācību līdzeklī ir mācību priekšmeta programmas paraugā neminētas, bet galvenajai tēmai radniecīgas apakštēmas, tās tabulā ierakstītas treknrakstā. Līdz ar to veidojas pārskatāms materiāls par katru mācību līdzekli, kurā var viegli atrast nepieciešamo tekstu vai informāciju attiecīgajā grāmatas nodaļā.

NEW OPPORTUNITIES INTERMEDIATE

	Tēma un apakštēmas	<i>New Opportunities Intermediate</i>
1.	VALODAS Valodu daudzveidība pasaulē Svešvalodas apgūšana Valoda un kultūra Angļu valodas varianti Ķermeņa valoda Angļu valodas nākotne	Mod. 1
2.	MĀKSLA UN LITERATŪRA Radošums un talants Tradicionālā un modernā māksla Skatuves un tēlotāja māksla Literatūras veidi Literatūra un valoda: stilistiskie izteiksmes līdzekļi Grāmatu ekranizācija Filmas Literāru darbu fragmenti Eltons Džons Bobs Dilans Pasaules mūzika	Mod. 2; Unit 5, 6 Literature spots (extracts) 1–4 Mod. 2; Unit 7 Literature spots (extracts) 1–4 Culture Corner 4 Culture Corner 6 Culture Corner 10
3.	TEHNOLOĢIJAS Datoru piedāvātās iespējas Datori un atkarība Nākotnes tehnoloģijas Kosmosa izpēte	

	Tēma un apakštēmas	<i>New Opportunities Intermediate</i>
4.	SPORTS Sporta veidi Sports un mūsu veselība Aktīvs dzīvesveids Ekstrēmie sporta veidi Sports un business Rekordī sportā	Mod. 1; Unit 3
5.	CEĻOŠANA Aktīvā atpūta Tūrisma informācijas centri Piedzīvojumu brīvdienas Starptautiskais un vietējais tūrisms Ceļošanas problēmas Ceļošana kā mācīšanās	Mod. 3; Unit 11 Mod. 1; Unit 1, 2 Mod. 3; Unit 9, 10 Mod. 1; Unit 1, 2 Canada (Mod. 1) Great Britain (Mod. 3) Wales (Mod. 5) Australia (Mod. 9)
6.	APKĀRTĒJĀ VIDE Dzīvoklis, māja, apkārtnē Laikapstākļi un klimats Piesārņojums un e-atkritumi Alternatīvā enerģija Ekoloģiski draudzīga attieksme pret vidi Satiksmes sastrēgumi un alternatīvie transporta līdzekļi	
7.	BIZNESĀ PASAULĒ Biznesa veidi un profesijas Tirgus ekonomika Mārketinga Biznesa kultūra Diskriminācija darba vietā Darba iespējas Latvijā un ārzemēs Pieteikšanās darbam un darba intervijas Reklāmas Karjera (dadījuma darbi, bīstamas profesijas)	Mod. 8; Unit 31 Mod. 5 Mod. 8; Unit 29, 30
8.	ATTIECĪBAS Ģimenes vērtības Svinības Paaudžu konflikti Vīriešu un sievietes stereotipi Attiecības skolā un darba vietā Cilvēki	Mod. 6; Unit 21 Mod. 6

	Tēma un apakštēmas	<i>New Opportunities Intermediate</i>
9.	IZGLĪTĪBA Skolas ikdiena Izglītības sistēma Latvijā un ārzemēs Mācīšanās veidi Skolēnu apmaiņa Mācību prasmes un stratēģijas Interēšu grupas Mācīšanās (skolas un skolotāji) Izglītība Lielbritānijā un ASV	Mod. 7 Culture Corner 7
10.	VESELĪBA Veselības aprūpes sistēma Tradicionālā un alternatīvā medicīna Veselīgs dzīvesveids Kaitīgi ieradumi un atkarība Uzturs un veselība	
11.	KULTŪRA Kultūru dažādība Reliģijas un ticība Nacionālā identitāte Latvija, Latvijas vēsture un kultūra Dzīves līmenis dažādās valstīs Kultūršoks Popkultūra Popmūzikas bizness	Mod. 10 Mod. 9 Culture Corner 8
12.	POLITISKIE JAUTĀJUMI Valsts sistēma Politiskās ideoloģijas un kustības Valdība Politiskās partijas Politiskie konflikti un to cēloņi Latvija un Eiropas Savienība	
13.	LIKUMDOŠANA UN TIESLIETU SISTĒMA Likumi un ierobežojumi Sīki un smagi noziegumi Noziegums un sods Tiesu sistēma Godīgums un meli Starptautiskā noziedzība	
14.	SAZIŅA Tradicionālās komunikācijas formas Mobilie telefoni Plašsaziņas līdzekļi Ziņas	Mod. 4; Unit 13 Mod. 4; Unit 14

	Tēma un apakštēmas	<i>New Opportunities Intermediate</i>
	Reklāma un patērieciskums Slavas cena	Mod. 4; Unit 15
15.	GLOBĀLIE JAUTĀJUMI Globālā ekonomika Globālā reklāma un zīmoli Cilvēktiesības Bagātie un nabadzīgie Globālā sasilšana Katastrofas	

OPPORTUNITIES UPPER INTERMEDIATE

	Tēma un apakštēmas	<i>Opportunities Upper-Intermediate</i>
1.	<p>VALODAS Valodu daudzveidība pasaulē Svešvalodas apgūšana Valoda un kultūra Angļu valodas varianti Ķermeņa valoda Angļu valodas vēsture un izplatība pasaulē</p>	<p>Culture Corner 2 Culture Corner 1, 2</p>
2.	<p>MĀKSLA UN LITERATŪRA Radošums un talants Tradicionālā un modernā māksla Skatuves un tēlotāja māksla Literatūras veidi Literatūra un valoda: stilistiskie izteiksmes līdzekļi Grāmatu ekranizācija Music</p>	<p>Mod. 3; Unit 7–9 Mod. 2, 4 Literature spots 1–4 Mod. 4; Unit 12</p>
3.	<p>TEHNOLOĢIJAS Datoru piedāvātās iespējas Datori un atkarība Nākotnes tehnoloģijas Kosmosa izpēte</p>	<p>Mod. 5 Mod. 5</p>
4.	<p>SPORTS Sporta veidi Sports un mūsu veselība Aktīvs dzīvesveids Ekstrēmie sporta veidi Sports un business Rekordi sportā</p>	<p>Mod. 6; Unit 17</p>
5.	<p>CEĻOŠANA Aktīvā atpūta Tūrisma informācijas centri Piedzīvojumu brīvdienas Starptautiskais un vietējais tūrisms Ceļošanas problēmas Ceļošana kā mācīšanās</p>	<p>Mod. 7; Unit 19 Mod. 7; Unit 19</p>
6.	<p>APKĀRTĒJĀ VIDE Dzīvoklis, māja, apkārtnē Laikapstākļi un klimats Piesārņojums un e-atkritumi Alternatīvā enerģija Ekoloģiski draudzīga attieksme pret vidi</p>	<p>Mod. 7; Unit 20 Mod. 8; Unit 22, 23</p>

	Tēma un apakštēmas	Opportunities Upper-Intermediate
	Satiksmes sastrēgumi un alternatīvie transporta līdzekļi	
7.	BIZNESA PASAULE Biznesa veidi un profesijas Tirgus ekonomika Mārketings Biznesa kultūra Diskriminācija darba vietā Darba iespējas Latvijā un ārzemēs Pieteikšanās darbam un darba intervijas	
8.	ATTIECĪBAS Ģimenes vērtības Svinības Paaudžu konflikti Vīriešu un sieviešu stereotipi Attiecības skolā un darba vietā Konflikti, to risināšana	Mod. 1; Unit 1, 2 Mod. 10; Unit 29, 30
9.	IZGLĪTĪBA Skolas ikdiena Izglītības sistēma Latvijā un ārzemēs Mācīšanās veidi Skolēnu apmaiņa Mācību prasmes un stratēģijas Interese grupas	
10.	VESELĪBA Veselības aprūpes sistēma Tradicionālā un alternatīvā medicīna Veselīgs dzīvesveids Kaitīgi ieradumi un atkarība Uzturs un veselība Klonēšana un gēnu terapija	Mod. 6 Mod. 6; Unit 16
11.	KULTŪRA Kultūru dažādība Reliģijas un ticība Nacionālā identitāte Latvija, Latvijas vēsture un kultūra Dzīves līmenis dažādās valstīs Kultūršoks Popkultūra	Mod. 1; Unit 3 Mod. 8; Unit 24
12.	POLITISKIE JAUTĀJUMI Valsts sistēma Politiskās ideoloģijas un kustības Valdība Politiskās partijas	

	Tēma un apakštēmas	Opportunities Upper-Intermediate
	Politiskie konflikti un to cēloņi Latvija un Eiropas Savienība	Mod. 10; Unit 29
13.	LIKUMDOŠANA UN TIESLIETU SISTĒMA Likumi un ierobežojumi Sīki un smagi noziegumi Noziegums un sods Tiesu sistēma Godīgums un meli Starptautiskā noziedzība	Mod. 9 CW*
14.	SAZIŅA Tradicionālās komunikācijas formas Mobilie telefoni Plašsaziņas līdzekļi Ziņas Reklāma un patērnieciskums	
15.	GLOBĀLIE JAUTĀJUMI Globālā ekonomika Globālā reklāma un zīmoli Cilvēktiesības Bagātie un nabadzīgie Globālā sasilšana Katastrofas Patērētāju sabiedrība	Mod. 9; Unit 25, 27 Mod. 8; Unit 23 Mod. 9; Unit 26

*CW – communication workshop

LASER B1+

	Tēma un apakštēmas	<i>Laser B1+</i>
1.	VALODAS Valodu daudzveidība pasaulē Svešvalodas apgūšana Valoda un kultūra Angļu valodas varianti Ķermeņa valoda	
2.	MĀKSĻA UN LITERATŪRA Radošums un talants Tradicionālā un modernā māksla Skatuves un tēlotāja māksla Literatūras veidi Literatūra un valoda: stilistiskie izteiksmes līdzekļi Grāmatu ekranizācija	Unit 13
3.	TEHNOLOĢIJAS Datoru piedāvātās iespējas Datori un atkarība Nākotnes tehnoloģijas Kosmosa izpēte	Unit 9 Unit 9 Unit 9
4.	SPORTS Sporta veidi Sports un mūsu veselība Aktīvs dzīvesveids Ekstrēmie sporta veidi Sports un business Rekordī sportā	Unit 14 Unit 14
5.	CEĻOŠANA Aktīvā atpūta Tūrisma informācijas centri Piedzīvojumu brīvdienas Starptautiskais un vietējais tūrisms Ceļošanas problēmas Ceļošana kā mācīšanās	Unit 8 Unit 8 Unit 8
6.	APKĀRTĒJĀ VIDE Dzīvoklis, māja, apkārtnē Laikapstākļi un klimats Piesārņojums un e-atkritumi Alternatīvā enerģija Ekoloģiski draudzīga attieksme pret vidi Satiksmes sastrēgumi un alternatīvie transporta līdzekļi	Unit 15 Unit 6 Unit 2, 15
7.	BIZNESĀ PASAULĒ	Unit 4

	Tēma un apakštēmas	Laser B1+
	Biznesa veidi un profesijas Tirgus ekonomika Mārketings Biznesa kultūra Diskriminācija darba vietā Darba iespējas Latvijā un ārzemēs Pieteikšanās darbam un darba intervijas	Unit 4, 8, 16, Writer's database
8.	ATTIECĪBAS Ģimenes vērtības Svinības Paaudžu konflikti Vīriešu un sieviešu stereotipi Attiecības skolā un darba vietā Konflikti, to risināšana	Unit 1 Unit 1
9.	IZGLĪTĪBA Skolas ikdiena Izglītības sistēma Latvijā un ārzemēs Mācīšanās veidi Skolēnu apmaiņa Mācību prasmes un stratēģijas Interese grupas	Unit 11 Unit 11 (UK/USA) Unit 3
10.	VESELĪBA Veselības aprūpes sistēma Tradicionālā un alternatīvā medicīna Veselīgs dzīvesveids Kaitīgi ieradumi un atkarība Uzturs un veselība	Unit 12 Unit 12 Unit 12 Unit 7
11.	KULTŪRA Kultūru dažādība Reliģijas un ticība Nacionālā identitāte Latvija, Latvijas vēsture un kultūra Dzīves līmenis dažādās valstīs Kultūršoks Popkultūra Mākslas un mūzika	Unit 10, 13
12.	POLITISKIE JAUTĀJUMI Valsts sistēma Politiskās ideoloģijas un kustības Valdība Politiskās partijas Politiskie konflikti un to cēloņi Latvija un Eiropas Savienība	

	Tēma un apakštēmas	<i>Laser B1+</i>
13.	LIKUMDOŠANA UN TIESLIETU SISTĒMA Likumi un ierobežojumi Sīki un smagi noziegumi Noziegums un sods Tiesu sistēma Godīgums un meli Starptautiskā noziedzība	Unit 16 Unit 16
14.	SAZIŅA Tradicionālās komunikācijas formas Mobilie telefoni Plašsaziņas līdzekļi Ziņas Reklāma un patērnieciskums	Unit 5 Unit 5 Unit 5
15.	GLOBĀLIE JAUTĀJUMI Globālā ekonomika Globālā reklāma un zīmoli Cilvēktiesības Bagātie un nabadzīgie Globālā sasilšana Katastrofas	

LASER B2

	Tēma un apakštēmas	<i>Laser B2</i>
1.	VALODAS Valodu daudzveidība pasaulē Svešvalodas apgūšana Valoda un kultūra Angļu valodas varianti Ķermeņa valoda	
2.	MĀKSĻA UN LITERATŪRA Radošums un talants Tradicionālā un modernā māksla Skatuves un tēlotāja māksla Literatūras veidi Literatūra un valoda: stilistiskie izteiksmes līdzekļi Grāmatu ekranizācija	Unit 5, 9
3.	TEHNOLOĢIJAS Datoru piedāvātās iespējas Datori un atkarība Nākotnes tehnoloģijas Kosmosa izpēte Izgudrojumi	Unit 3, Revision 1 Unit 3
4.	SPORTS Sporta veidi Sports un mūsu veselība Aktīvs dzīvesveids Ekstrēmie sporta veidi Sports un business Rekordī sportā Brīvā laika pavadīšanas veidi	Unit 7, Revision 1, 2 Revision 1 Unit 4 Unit 5
5.	CEĻOŠANA Aktīvā atpūta Tūrisma informācijas centri Piedzīvojumu brīvdienas Starptautiskais un vietējais tūrisms Ceļošanas problēmas Ceļošana kā mācīšanās	Unit 2, Revision 1 Unit 2 Unit 2 Unit 2
6.	APKĀRTĒJĀ VIDE Dzīvoklis, māja, apkārtnē Laikapstākļi un klimats Piesārņojums un e-atkritumi Alternatīvā enerģija Ekoloģiski draudzīga attieksme pret vidi Satiksmes sastrēgumi un alternatīvie transporta līdzekļi	Unit 6 Unit 6 Unit 6 Unit 6

	Tēma un apakštēmas	Lasier B2
7.	BIZNESA PASAULE Biznesa veidi un profesijas Tirgus ekonomika Mārketings Biznesa kultūra Diskriminācija darba vietā Darba iespējas Latvijā un ārzemēs Pieteikšanās darbam un darba intervijas	Unit 9, 4 Unit 9, 10 Revision 1 Revision 1, Unit 9, Writing database
8.	ATTIECĪBAS Ģimenes vērtības Svinības Paaudžu konflikti Vīriešu un sievietes stereotipi Attiecības skolā un darba vietā	Unit 1 Unit 1, 4 Unit 1
9.	IZGLĪTĪBA Skolas ikdiena Izglītības sistēma Latvijā un ārzemēs Mācīšanās veidi Skolēnu apmaiņa Mācību prasmes un stratēģijas Interese grupas Mācīšanās problēmas	Unit 11 Unit 11 Unit 11
10.	VESELĪBA Veselības aprūpes sistēma Tradicionālā un alternatīvā medicīna Veselīgs dzīvesveids Kaitīgi ieradumi un atkarība Uzturs un veselība	Unit 10 Unit 10 Unit 10 Unit 10
11.	KULTŪRA Kultūru dažādība Reliģijas un ticība Nacionālā identitāte Latvija, Latvijas vēsture un kultūra Dzīves līmenis dažādās valstīs Kultūršoks Popkultūra	
12.	POLITISKIE JAUTĀJUMI Valsts sistēma Politiskās ideoloģijas un kustības Valdība Politiskās partijas Politiskie konflikti un to cēloņi Latvija un Eiropas Savienība	
13.	LIKUMDOŠANA UN TIESLIETU SISTĒMA	Unit 12, Revision 2

	Tēma un apakštēmas	<i>Lasier B2</i>
	Likumi un ierobežojumi Sīki un smagi noziegumi Noziegums un sods Tiesu sistēma Godīgums un meli Starptautiskā noziedzība	Unit 12 Unit 12
14.	SAZIŅA Tradicionālās komunikācijas formas Mobilie telefoni Plašsaziņas līdzekļi Ziņas Reklāma un patēriņciskums	Unit 8 Unit 8 Unit 4
15.	GLOBĀLIE JAUTĀJUMI Globālā ekonomika Globālā reklāma un zīmoli Cilvēktiesības Bagātie un nabadzīgie Globālā sasilšana Katastrofas	

UPSTREAM INTERMEDIATE, UPPER INTERMEDIATE

	Tēma un apakštēmas	<i>Upstream Intermediate</i>	<i>Upstream Upper Intermediate</i>
1.	VALODAS Valodu daudzveidība pasaulē Svešvalodas apgūšana Valoda un kultūra Angļu valodas varianti Ķermeņa valoda E-pasta valoda Īsziņu valoda Zīmju valoda	Unit 2 Unit 2	Unit 1, 3 Unit 1 Unit 1, 3 Unit 1 Unit 1 Unit 1
2.	MĀKSLA UN LITERATŪRA Radošums un talants Tradicionālā un modernā māksla Skatuves un tēlotāja māksla Literatūras veidi Literatūra un valoda: stilistiskie izteiksmes līdzekļi Grāmatu ekranizācija Literāru darbu fragmenti Grāmatu recenzijas	Unit 10 Unit 2 Unit 10 Unit 10 Unit 10	Unit 2, 4–6, 8–10 Unit 5 Unit 2, 4, 6, 8, 10 Unit 9
3.	TEHNOLOĢIJAS Datoru piedāvātās iespējas Datori un atkarība Nākotnes tehnoloģijas Kosmosa izpēte Iepirkšanās automāti Izgudrojumu vēsture Kredītkartes	Unit 3, 6, 7 Tests 3B Unit 3, 6 Unit 3, 6 Unit 7 Unit 2	Unit 1, 3–5, 8, 10 Unit 1, 3, 5, 10 Unit 5 Unit 4, 8 Unit 5
4.	SPORTS Sporta veidi Sports un mūsu veselība Aktīvs dzīvesveids Ekstrēmie sporta veidi Sports un business Rekordī sportā Hobiji Līdzjutēju izraisītās nekārtības	Unit 2, 9 Unit 9 Unit 9 Unit 9 Unit 9 Unit 9 Unit 9 Unit 9	
5.	CEĻOŠANA Aktīvā atpūta Tūrisma informācijas centri Piedzīvojumu brīvdienas Starptautiskais un vietējais tūrisms	Unit 3, 4, 5 Unit 3 Unit 3 Unit 3	Unit 2, 6, 10, PU* Unit 2, 6, 10, PU Unit 6 Unit 6

	Tēma un apakštēmas	<i>Upstream Intermediate</i>	<i>Upstream Upper Intermediate</i>
	Ceļošanas problēmas Ceļošana kā mācīšanās Tematiskie parki (mākslīgi atpūtas kompleksi) Ekotūrisms Neparasti ceļošanas veidi	Unit 3, 4 Unit 4 Unit 3 Unit 4 Unit 3, 4	Unit 6 Unit 6, 10
6.	VIDE Dzīvoklis, māja, apkārtnē Laikapstākļi un klimats Piesārņojums un e-atkritumi Alternatīvā enerģija Ekoloģiski draudzīga attieksme pret vidi Satiksmes sastrēgumi un alternatīvie transporta līdzekļi Pārcelšanās uz citu dzīvesvietu Dzīvnieku pasaule	Unit 1, 4, 10 Unit 1, 2 Unit 10 Unit 4 Unit 6 Unit 4, 6 Unit 6 Unit 2 Unit 2, 4	Unit 4–6, 9 Unit 4, 5, PU Unit 6 Unit 5, 9 Unit 4 Unit 4, 6, 9
7.	BIZNESA PASAULE Biznesa veidi un profesijas Tirdzniecība ekonomika Mārketinga Biznesa kultūra Diskriminācija darba vietā Darba iespējas Latvijā un ārzemēs Pieteikšanās darbam un darba intervijas Iepirkšanās Naudas sistēmas	Unit 2, 6–8 Unit 2 Unit 2 Unit 6 Unit 7 Unit 8	Unit 3, 5, 6, 8 Unit 3, 6DB, 8DB, PU PU, PT*** Unit 3, PU, PT 5DB**, 9DB, PU Unit 1
8.	ATTIECĪBAS Ģimenes vērtības Svinības Paaudžu konflikti Vīriešu un sieviešu stereotipi Attiecības skolā un darba vietā Jūtas, emocijas, garastāvoklis Sieviešu līdztiesība	Unit 2, 3, 7, 8 Unit 2, 3, 7, 8	Unit 2, 5 Unit 2, 5, PU PU Unit 2 Unit 2 DB, PT
9.	IZGLĪTĪBA Skolas ikdiena Izglītības sistēma Latvijā un ārzemēs Mācīšanās veidi Skolēnu apmaiņa Mācību prasmes un stratēģijas Interese grupas Ievērojami cilvēki		Unit 2, 3, 8 Unit 8 Unit 8, 9DB, PU Unit 8 Unit 8 Unit 2

	Tēma un apakštēmas	<i>Upstream Intermediate</i>	<i>Upstream Upper Intermediate</i>
10.	VESELĪBA Veselības aprūpes sistēma Tradicionālā un alternatīvā medicīna Veselīgs dzīvesveids Kaitīgi ieradumi un atkarība Uzturs un veselība Tematiskie restorāni	Unit 5, 7, 8 Unit 5 Unit 5 Unit 7 Unit 8, 5 Unit 7, 8	Unit 5, 7, 10 Unit 7 Unit 10 Unit 10, PU Unit 5, 10, PT
11.	KULTŪRA Kultūru dažādība Reliģijas un ticība Nacionālā identitāte Latvija, Latvijas vēsture un kultūra Dzīves līmenis dažādās valstīs Kultūršoks Popkultūra Dažādu lietu un notikumu vēsture (pastmarkas, velosipēdi, apģērbs, šokolāde u. c.)	Unit 3, 9, 10 Unit 3 Unit 9, 10	Unit 1, 2, 5–10 Unit 6–9 PU Unit 5 7DB, 10DB, PT, PU
12.	POLITISKIE JAUTĀJUMI Valsts sistēma Politiskās ideoloģijas un kustības Valdība Politiskās partijas Politiskie konflikti un to cēloņi Latvija un Eiropas Savienība		Unit 7
13.	LIKUMI UN TIESISKĀ SISTĒMA Likumi un ierobežojumi Sīki un smagi noziegumi Noziegums un sods Tiesu sistēma Godīgums un meli Starptautiskā noziedzība	Unit 6 Unit 6 Unit 6	
14.	KOMUNIKĀCIJA Tradicionālās komunikācijas formas Mobilie telefoni Plašsaziņas līdzekļi Ziņas Reklāma un patērnieciskums Krāsu komunikācija	Unit 1, 6, 7, 10 Unit 6 Unit 10 Unit 10 Unit 1, 7	Unit 1–3, 5, 10, PU Unit 1–3, 10 Unit 5 PU
15.	GLOBĀLIE JAUTĀJUMI Globālā ekonomika Globālā reklāma un zīmoli Cilvēktiesības Bagātie un nabadzīgie Globālā sasilšana	Unit 1, 2, 4, 6, 9 Unit 10 Unit 2, 4, 6	Unit 4, 6 Unit 4

	Tēma un apakštēmas	<i>Upstream Intermediate</i>	<i>Upstream Upper Intermediate</i>
	Katastrofas	Unit 9, 10	Unit 6

*PU – Praktiskie uzdevumi

**DB – Darba burtnīca

***PT – Praktiskie testi

SOLUTIONS INTERMEDIATE, UPPER INTERMEDIATE

	Tēma un apakštēmas	<i>Solutions Intermediate</i>	<i>Solutions Upper Intermediate</i>
1.	VALODAS Valodu daudzveidība pasaulē Svešvalodas apgūšana Valoda un kultūra Angļu valodas varianti Ķermeņa valoda	Unit 10	
2.	MĀKSLA UN LITERATŪRA Radošums un talants Tradicionālā un modernā māksla Skatuves un tēlotāja māksla Literatūras veidi Literatūra un valoda: stilistiskie izteiksmes līdzekļi Grāmatu ekranizācija Filmas pirmizrāde Mīti un realitāte Eisteddfod in Wales Zinātniskā fantastika Book report Pulitsera balva British School of Performing Arts	Unit 10 un DB* Unit 10 Unit 1 Unit 6 Unit 10	Unit 5 Unit 4 Unit 5 Unit 5 Unit 9
3.	TEHNOLOĢIJAS Datoru piedāvātās iespējas Datori un atkarība Nākotnes tehnoloģijas Kosmosa izpēte Vardarbīgas datorspēles	Unit 1, 5 ; DB 5; Unit 7 Unit 5 un DB Unit 5 Future perspectives	Unit 8 (and problems); DB* Unit 6 Unit 8 un DB; DB Unit 6 Unit 4 un DB Unit 6
4.	SPORTS Sporta veidi Sports un mūsu veselība Aktīvs dzīvesveids Ekstrēmie sporta veidi Sports un business Rekordī sportā Senie sporta veidi	Unit 4 Unit 5	Unit 1
5.	CEĻOŠANA Aktīvā atpūta Tūrisma informācijas centri Piedzīvojumu brīvdienas	Unit 8 (general) DB Unit 8	

	Tēma un apakštēmas	<i>Solutions Intermediate</i>	<i>Solutions Upper Intermediate</i>
	<p>Starptautiskais un vietējais tūrisms Ceļošanas problēmas Ceļošana kā mācīšanās Vēsture, paradumu maiņa Pastkarte, Apciamo Edinburgu Giant's Causeway, Lidojumi Apmešanās</p>	<p>Unit 8 Unit 8, 9 Unit 8 DB Unit 8 Unit 9</p>	
6.	<p>APKĀRTĒJĀ VIDE Dzīvoklis, māja, apkārtnē Laikapstākļi un klimats Piesārņojums un e-atkritumi Alternatīvā enerģija Ekoloģija, videi draudzīga attieksme Satiksmes sastrēgumi un alternatīvie transporta līdzekļi Apdraudētās sugas Zivju populācija Dzīvnieku pasaule</p>	<p>Unit 5 un DB DB Unit 6</p>	<p>DB Unit 7 Unit 6 Unit 10 un DB</p>
7.	<p>BIZNESĀ PASAULĒ Biznesa veidi un profesijas Tirgus ekonomika Mārketing Biznesa kultūra Diskriminācija darba vietā Darba iespējas Latvijā un ārzemēs Pieteikšanās darbam un intervijas Imigrantu dzīve Stereotipi Nauda un laime Patērētāju sabiedrība Īpašuma bums</p>	<p>Unit 3 un DB Unit 9 Unit 3 Unit 3 Unit 3 Unit 3</p>	<p>Unit 9 (general) Unit 2 DB Unit 9 Unit 9 un DB Unit 2, 7 un DB Unit 2 Unit 2</p>
8.	<p>ATTIECĪBAS Ģimenes vērtības Svinības Paaudžu konflikti Vīriešu un sieviešu stereotipi Attiecības skolā un darba vietā Atmiņas Ātrie randiņi Stāstot par cilvēkiem Rūpes par veciem cilvēkiem Pusaudžu problēmas Viedokļi par morāli</p>	<p>Unit 2 Poppy Day Unit 3 Unit 2 un DB Unit 8</p>	<p>Unit 2, 3 Unit 3 Unit 3, 6 Unit 1, 3 un DB DB Unit 3 Unit 3 Unit 6</p>
9.	IZGLĪTĪBA		

	Tēma un apakštēmas	<i>Solutions Intermediate</i>	<i>Solutions Upper Intermediate</i>
	Skolas ikdiena Izglītības sistēma Latvijā un ārzemēs Mācīšanās veidi Skolēnu apmaiņa Mācību prasmes un stratēģijas Interese grupas Eksāmenu kārtošana		Unit 1
10.	VESELĪBA Veselības aprūpes sistēma Tradicionālā un alternatīvā medicīna Veselīgs dzīvesveids Kaitīgi ieradumi un atkarība Uzturs un veselība Atmiņa Vizīte pie ārsta Veselības centrs Ģenētiski modificēta pārtika Pusdienas skolā Dabiski produkti	DB Unit 4 Unit 4 Unit 4 un WB Unit 4 Unit 4 Unit 4 Unit 7 DB Unit 9	Unit 6 Unit 7
11.	KULTŪRA Kultūru dažādība Reliģijas un ticība Nacionālā identitāte Latvija, Latvijas vēsture un kultūra Dzīves līmenis dažādās valstīs Kultūršoks Popkultūra Mode, gaume, stereotipi Viktorīnas	Unit 1, DB Unit 1 Unit 1	Unit 6 un DB Unit 6
12.	POLITISKIE JAUTĀJUMI Valsts sistēma Politiskās ideoloģijas un kustības Valdība Politiskās partijas Politiskie konflikti un to cēloņi Latvija un Eiropas Savienība Nacionālie stereotipi Kodolieroči Imigranti Amerikā		DB 4 Unit 7 un DB Unit 9
13.	LIKUMDOŠANA UN TIESLIETU SISTĒMA Likumi un ierobežojumi Sīki un smagi noziegumi Noziegums un sods		DB Unit 8 Unit 6

	Tēma un apakštēmas	<i>Solutions Intermediate</i>	<i>Solutions Upper Intermediate</i>
	Tiesu sistēma Godīgums un meli Starptautiskā noziedzība Sociālie slāņi Anglijā		Unit 9
14.	SAZIŅA Tradicionālās komunikācijas formas Mobilie telefoni Plašsaziņas līdzekļi Ziņas Reklāma un patērnieciskums Internets	DB Unit 7	Unit 5 un DB Unit 5 un DB Unit 8
15.	GLOBĀLIE JAUTĀJUMI Globālā ekonomika Globālā reklāma un zīmoli Cilvēktiesības Bagātie un nabadzīgie Globālā sasilšana Katastrofas Pārtikas atkritumi		Unit 6 (different) Unit 6 un DB Unit 7 Unit 7 un DB

*DB – darba burtnīca

MATRIX INTERMEDIATE, UPPER INTERMEDIATE

	Tēmas ar apakštēmām	<i>MATRIX Intermediate</i>	<i>MATRIX Upper Intermediate</i>
1.	VALODAS Valodu daudzveidība pasaulē Svešvalodas apgūšana Valoda un kultūra Angļu valodas varianti Ķermeņa valoda	Unit 2 Unit 6 Unit 6	
2.	MĀKSĻA UN LITERATŪRA Radošums un talants Tradicionālā un modernā māksla Skatuves un tēlotāja māksla Literatūras veidi Literatūra un valoda: stilistiskie izteiksmes līdzekļi Grāmatu ekranizācija Literāru darbu fragmenti	Unit 5 Unit 2, 6–8, 10	Unit 5, 9 Unit 9 Unit 1–2 (rev.) 5, 9 Unit 6 Unit 7, 10 Unit 2, 3, 6, 8, 10
3.	TEHNOLOĢIJAS Datoru piedāvātās iespējas Datori un atkarība Nākotnes tehnoloģijas Kosmosa izpēte Televīzija Mobilie telefoni	Unit 4, 6 Unit 6 Unit 4, 3–4 (rev.), 7 Unit 6	Unit 4 Unit 8 Unit 6 Unit 4
4.	SPORTS Sporta veidi Sports un mūsu veselība Aktīvs dzīvesveids Ekstrēmie sporta veidi Sports un business Rekordī sportā	Unit 2, 8, 7–8 (rev.) Unit 8 Unit 8 Unit 8 Unit 8	Unit 7 Unit 7
5.	CEĻOŠANA Aktīvā atpūta Tūrisma informācijas centri Piedzīvojumu brīvdienas Starptautiskais un vietējais tūrisms Ceļošanas problēmas Ceļošana kā mācīšanās Automašīnas	Unit 8 Unit 3 Unit 1–2 (rev.), 7 Unit 2	Unit 3–4 (rev.) Unit 4, 7, 10 Unit 7, 10 Unit 3, 7 Unit 7
6.	APKĀRTĒJĀ VIDE Dzīvoklis, māja, apkārtnē Laikapstākļi un klimats Piesārņojums un e-atkritumi	Unit 9–10 (rev.) Unit 4, 10	Unit 8 Unit 8

	Tēmas ar apakštēmām	MATRIX Intermediate	MATRIX Upper Intermediate)
	Alternatīvā enerģija Ekoloģiski draudzīga attieksme pret vidi Satiksmes sastrēgumi un alternatīvie transporta līdzekļi Apdraudētās sugas Dabas aizsardzība, dzīvnieku pasaule	Unit 9 Unit 9, 10	Unit 3
7.	BIZNESA PASAULE Biznesa veidi un profesijas Tirdzniecība Mārketings Biznesa kultūra Diskriminācija darba vietā Darba iespējas Latvijā un ārzemēs Pieteikšanās darbam un darba intervijas	Unit 1, 4, 5, 8 Unit 1 Unit 10	Unit 5, 8 Unit 8
8.	ATTIECĪBAS Ģimenes vērtības Svinības Paaudžu konflikti Vīriešu un sieviešu stereotipi Attiecības skolā un darba vietā Dabiska reakcija – laime Dažādi dzīvesveidi Slavenības	Unit 1–2 (rev.), 5 Unit 7, 8, 10 Unit 5, 5–6 (rev.), 9	Unit 3 Unit 2 Unit 2 Unit 10 Unit 10, 9–10 (rev.)
9.	IZGLĪTĪBA Skolas ikdiena Izglītības sistēma Latvijā un ārzemēs Mācīšanās veidi Skolēnu apmaiņa Mācību prasmes un stratēģijas Interese grupas Akadēmiskā izglītība	Unit 4, 5 Unit 2	Unit 9
10.	VESELĪBA Veselības aprūpes sistēma Tradicionālā un alternatīvā medicīna Veselīgs dzīvesveids Kaitīgi ieradumi un atkarība Uzturs un veselība Klonēšana Antibiotikas	Unit 3, 10	Unit 5 Unit 9
11.	KULTŪRA Kultūru dažādība Reliģijas un ticība Nacionālā identitāte Latvija, Latvijas vēsture un kultūra Dzīves līmenis dažādās valstīs	Unit 1, 9 Unit 1, 6, 9	Unit 2, 5, 7 Unit 2, 7 Unit 3

	Tēmas ar apakštēmām	<i>MATRIX Intermediate</i>	<i>MATRIX Upper Intermediate)</i>
	Kultūršoks Popkultūra Ārējais izskats Svinības Lielbritānija, Īrija Stereotipi Dažādu lietu un notikumu vēsture, vēsturiskais mantojums	Unit 5 Unit 3, 7	Unit 1 Unit 2 Unit 1 Unit 2, 5 Unit 6, 10
12.	POLITISKIE JAUTĀJUMI Valsts sistēma Politiskās ideoloģijas un kustības Valdība Politiskās partijas Politiskie konflikti un to cēloņi Latvija un Eiropas Savienība Imigrācija	Unit 3 Unit 3 Unit 7	
13.	LIKUMI UN TIESLIETU SISTĒMA Likumi un ierobežojumi Sīki un smagi noziegumi Noziegums un sods Tiesu sistēma Godīgums un meli Starptautiskā noziedzība	Unit 2 Unit 2, 5	Unit 4 Unit 8
14.	SAZIŅA Tradicionālās komunikācijas formas Mobilie telefoni Plašsaziņas līdzekļi Ziņas Reklāma un patērnieciskums	Unit 6 Unit 6 Unit 6	Unit 4 Unit 8 Unit 4 Unit 4 Unit 4
15.	GLOBĀLIE JAUTĀJUMI Globālā ekonomika Globālā reklāma un zīmoli Cilvēktiesības Bagātie un nabadzīgie Globālā sasilšana Katastrofas		Unit 3 Unit 3, 8 Unit 3

MĀCĪBU LĪDZEKĻOS IZMANTOTO SOCIOKULTŪRAS KOMPETENCES MATERIĀLU RAKSTUROJUMS

Noteikti var apgalvot, ka neviena mācību grāmata nevar ietvert visas norādītās tēmas un apakštēmas, kuras ieteiktas sociokultūras kompetences apguvei vispārējās vidējās izglītības mācību priekšmeta programmas paraugā. Visas mūsdienu mācību grāmatas aplūko ļoti daudzas no mācību priekšmeta programmas paraugā minētājām tēmām. Dažreiz atsevišķai tēmai ir veltīta vesela nodaļa vai arī tēmas parādās vairākās nodaļās, bet arī šajos gadījumos netiek aplūkotas visas piedāvātās apakštēmas.

Pētījuma autoriem ir zināma tikai viena mācību grāmata pusaudžiem – *CROSSING CULTURES – Lessons about the English Speaking World* (Borsbey/Swan, izdevniecība ELI, 2007.), kura atspoguļo lielāko daļu no ISEC mācību priekšmeta programmas paraugā norādītajām tēmām. Grāmatas mērķis ir pievērst skolēnu uzmanību tieši sociokultūras jautājumiem. Skolēni tiek arī aicināti salīdzināt grāmatā lasīto un dzirdēto ar savu pieredzi un dzīvesveidu mītnes zemē. Gramatikas vingrinājumi vai sagatavošana eksāmeniem nav šīs grāmatas mērķis.

Mācību grāmatu sērija *OPPORTUNITIES* un tās atjaunotais izdevums *NEW OPPORTUNITIES* ir piecu līmeņu kurss, kas paredz visu valodas prasmju – runāšanas, lasīšanas, klausīšanās un rakstīšanas – apguvi. Grāmatas *NEW OPPORTUNITIES Intermediate* un *OPPORTUNITIES Upper Intermediate* atbilst Eiropas noteiktajiem valodas kompetences līmeņiem B2–C1. Palīgmateriāli darbam ar šīs sērijas grāmatām atrodami izdevniecības mājaslapā (www.longman.com).

NEW OPPORTUNITIES INTERMEDIATE (IZDEVĒJS LONGMAN)

Valodas (*Languages*). Mācību grāmatas ievadā ir fragments no B. Levisa runas par angļu valodas nākotni "Angļu valoda trešajā tūkstošgadē" un gramatikas uzdevums par velsiešu valodu.

Māksla un literatūra (*The Arts and literature*). Mācību grāmatas 2. nodaļā ir literāro darbu fragmenti: 5. stundā ir fragments no H. Velsa romāna "Nozagtais bacilis" un uzdevumi skolēniem satura izpratnei; 6. stundā ir amerikāņu komiķa M. Graučo autobiogrāfijas fragments, kas papildināts ar uzdevumiem satura izpratnei un darbības vārda saliktās pagātnes laika lietošanas izpratnei.

2. nodaļas 7. stundā ir klausīšanās uzdevumi par filmām un to žanriem, kā arī uzdevumi vārdu krājuma paplašināšanai. Skolēni tiek rosināti izteikt savu viedokli par filmām, ko viņi ir redzējuši. 2. nodaļas komunikatīvo uzdevumu (*Communication Workshop*) sadaļā ir klausīšanās uzdevums: divi jaunieši apspriež filmas saturu, ko viņi vakar redzējuši TV. Skolēni tiek rosināti pārstāstīt kādas filmas sižetu.

Mācību grāmatas beigās ir "Literatūras krātuve" (*Literature spots*), kuras četrās daļās ievietoti dažādu laikmetu literāro darbu fragmenti un satura izpratnes (lasītprasmes) uzdevumi: M. Šellijas stāsta "Frankenšteins" fragments, G. Grīna kinoscenārija "Trešais" fragments, K. Vonnegūta stāsta "Edisona joks" un indiešu rakstnieka R. K. Narajana stāsta "Zirgs un divas kazas" fragments. Visi fragmenti ir papildināti ar uzdevumiem teksta satura izpratnei.

Tehnoloģijas (*Technologies*). Grāmatā nav materiālu par šo tēmu.

Sports (*Sport*). 1. nodaļas 3. stundā ir klausīšanās uzdevumi, kā arī uzdevumi vārdu krājuma paplašināšanai par ekstrēmām sporta veidiem.

Ceļošana (*Travelling*). Ar ceļošanu un ceļojumiem saistītas tēmas ir mācību grāmatas 1. un 3. nodaļā. 1. nodaļas 1. stundā ir fragments par ceļotājiem un pētniekiem – par kapteiņa Skota ekspedīciju uz Antarktiku, teksts ir papildināts ar uzdevumiem satura izpratnei.

1. nodaļas 2. stundā ir informācija par diviem ceļotājiem un ceļojumu grāmatu autoriem, pēc tam ir gramatikas uzdevumi darbības vārda tagadnes laiku lietošanas apguvei.

1. nodaļas komunikatīvo uzdevumu sadaļā (*Communication Workshop*) ir tūrisma aģentūru piedāvājumi, aicinot doties piedzīvojumiem bagātās brīvdienās. Skolēni tiek rosināti izvēlēties brīvdienas maršrutus un pārrunāt tos ar saviem klasesbiedriem. Šajā sadaļā ir arī klausīšanās uzdevums – intervija ar slaveno poļu ceļotāju M. Kaminski. 1. nodaļas "Kultūras stūrītī" (*Culture Corner*) ir klausīšanās uzdevums par izcilo 18. gadsimta kanādiešu ceļotāju un pētnieku A. Makenzi.

3. nodaļas 9. stundā ir norvēģu ceļotāja B. Braisona ceļojumu romāna fragments par problēmām, ar kurām jāstopas ceļotājam. Teksts ir papildināts ar satura izpratnes vingrinājumiem. 3. nodaļas 10. stundā ir teksts, kā pārvarēt bailes no lidošanas, pēc tam ir gramatikas uzdevumi darbības vārda saliktās tagadnes laika darināšanas un lietošanas apguvei, bet 11. stundā ir klausīšanās uzdevumi lidostā un dzelzceļa stacijā, kā arī uzdevumi vārda krājuma paplašināšanai par tēmu "Ceļošana".

3. nodaļas komunikatīvo uzdevumu sadaļā ir klausīšanās uzdevumi, lai risinātu problēmas, kādas tūristiem rodas ceļojot. Skolēni tiek rosināti iedomāties, ka viņi ir tūristi Londonā un veidot lomu spēles pēc parauga. Šajā sadaļā ir arī rakstīšanas uzdevums par tūrismu Londonā, un skolēni tiek aicināti uzrakstīt pārskatu par tūrismu savā dzimtajā pusē. 3. nodaļas "Kultūras stūrītī" (*Culture Corner*) ir informācija par transportu Lielbritānijā un skolēni tiek rosināti salīdzināt transporta sistēmu Lielbritānijā ar transporta sistēmu savā valstī.

5. nodaļas "Kultūras stūrītī" ir informācija par Velsu, tās vēsturi un tradīcijām, un 9. nodaļas "Kultūras stūrītī" ir informācija par Austrāliju, tās pamatiedzīvotājiem un vēsturi. 10. nodaļas 37. stundā ir teksts par inku pazudušo pilsētu Maču Pikču. Teksts ir papildināts ar satura izpratnes uzdevumiem.

Apkārtējā vide (*Environment*). Grāmatā nav materiālu par šo tēmu.

Biznesa pasaule (*The Business World*). 8. nodaļā ir materiāli par dažādiem neparastiem un bīstamiem darbiem. Visi teksti ir papildināti ar dažāda veida uzdevumiem. 31. stundā ir klausīšanās uzdevumi par darba intervijām, 32. stundā – CV un iesnieguma vēstules paraugi. Skolēni tiek rosināti atsaukties uz darba piedāvājumu brīvprātīgajiem un uzrakstīt savu CV un iesniegumu.

Attiecības (*Relationships*). 6. nodaļas 21. stundā ir informācija par atšķirībām dažādu paaudžu pārstāvju starpā un uzdevumi satura izpratnes pārbaudei.

Izglītība (*Education*). 7. nodaļā ir materiāli par mācīšanos, skolotājiem un skolām. 25. stundā ir teksti par mobilo telefonu izmantošanas iespējām mācību stundās, par mācīšanos tiešsaistē un par Holivudas aktieru vēlmi apgūt tās prasmes, ko prot viņu tēlotie varoņi, piemēram, mūzikas instrumenta spēli vai dzīvnieku dresūru. Visi teksti ir papildināti ar satura izpratnes uzdevumiem.

26. stundā ir divi teksti – TV zvaigzne apraksta savu skolotāju, un skolotājs raksturo savu slaveno skolēnu. Gramatikas uzdevumi ir par nosacījuma apstākļa palīgteikumu (*3rd Conditional*) veidošanas un lietošanas izpratni. 27. stundā ir klausīšanās uzdevumi – pieci dažādi cilvēki sarunājas par skolām, kurās viņi ir mācījušies. Skolēni tiek rosināti izteikt savu piekrišanu vai iebildumus pieklājīgā veidā.

7. nodaļas komunikatīvo uzdevumu sadaļā (28. stundā) ir klausīšanās uzdevums – telefona saruna ar valodu skolu, lai iegūtu informāciju par vasaras kursiem. Šajā stundā ir arī argumentētā eseja par to, vai eksāmeni ir labs veids, kā pārbaudīt skolēnu zināšanas. Skolēni tiek rosināti uzrakstīt savu argumentēto eseju par obligātajiem mācību priekšmetiem vai disciplīnu skolā. 7. nodaļas "Kultūras stūrītī" ir informācija par Apvienotās Karalistes un ASV izglītības sistēmu salīdzinājumu.

Veselība (*Health*). Grāmatā nav materiālu par šo tēmu.

Kultūra (Culture). 4. nodaļas "Kultūras stūrītī" (*Culture Corner*) ir informācija par ievērojamo angļu popmūziķi E. Džonu, kā arī klausīšanās uzdevums ar viņa pasaulslavenās dziesmas "Svece vējā" ierakstu. 6. nodaļas "Kultūras stūrītī" (*Culture Corner*) ir informācija par ievērojamo amerikāņu protesta dziesmu autoru B. Dilanu, kā arī klausīšanās uzdevums ar viņa populārās dziesmas "Laiki mainās" ierakstu.

8. nodaļas "Kultūras stūrītī" ir teksts par popmūzikas biznesu. Teksts ir papildināts ar uzdevumiem satura izpratnei un klausīšanās uzdevumu ar V. Janga dziesmu. 8. nodaļas komunikatīvo uzdevumu sadaļā (32. stunda) ir klausīšanās uzdevumi par algām un dzīves līmeni Eiropas Savienības valstīs.

Tēmas par atšķirībām dažādu zemju kultūrās ir mācību grāmatas 9. nodaļā. 33. stundā ir fragments no E. Hofmanes autobiogrāfiskā romāna "Pazudis tulkojumā" par poļu emigrantes dzīvi Kanādā. Teksts papildināts ar satura izpratnes uzdevumiem. 34. stundā ir intervija ar kubiešu politisko bēgli Īrijā. Pēc tam ir gramatikas uzdevumi tiešās runas pārveidošanai netiešajā runā. 35. stundā ir klausīšanās uzdevumi par dažādu tautu atšķirīgajām tradīcijām un paražām. 10. nodaļas "Kultūras stūrītī" ir informācija par "Pasaules mūziku" un tās pieaugošo popularitāti.

Politiskie jautājumi (Political Issues). Grāmatā nav materiālu par šo tēmu.

Likumdošana un tieslietu sistēma (Laws and Legal System). Grāmatā nav materiālu par šo tēmu.

Saziņa (Communication). Mācību grāmatas 4. nodaļā ir materiāli par plašsaziņas līdzekļiem – laikrakstiem, televīziju un internetu –, kā arī par mediju veidotajām slavenībām un cenu, ko slavenības maksā par savu popularitāti. 13. stundā ir vairāki avīžu rakstu fragmenti par dažādām tēmām, kas ir papildināti ar satura izpratnes uzdevumiem. 14. stundā ir izmantots ziņu fragments par cunami, pēc tam ir uzdevumi darbības vārda ciešamās kārtas formu darināšanā un lietošanā. 15. stundā ir klausīšanās uzdevumi par slavenībām un cenu, ko slavenības maksā par savu popularitāti. Skolēni tiek rosināti izteikt savas domas par slavu, naudu un laimi. 4. nodaļas komunikatīvo uzdevumu sadaļā – 16. stundā – ir recenzija par TV iestudējumu, stundā ir arī klausīšanās uzdevums (TV debašu klubs), kā arī skolēni tiek rosināti uzrakstīt recenziju par filmu vai TV uzdevumu. 4. nodaļas "Valodas problēmu stūrītī" ir uzdevums, kurā ietverti privātie sludinājumi.

5. nodaļā ir materiāli par reklāmu un reklamēšanu – 17. stundā ir dažādi sludinājumi, kas reklamē dažādas preces un pakalpojumus, teksti ir papildināti ar uzdevumiem vārdu krājuma paplašināšanai. 18. stundā ir vairāki dažāda satura sludinājumi. Skolēni tiek rosināti pievērst uzmanību vārdu krājumam, kas tiek lietots sludinājumos. 18. stunda papildināta ar gramatikas uzdevumiem par darbības vārda nākotnes formu darināšanu un lietošanu. 19. stundā ir uzdevums – anketa "Vai tu esi labs patērētājs?" – un trīs klausīšanās uzdevumi – pircēja un pārdevēja dialogi par nekvalitatīvām precēm.

5. nodaļas komunikatīvo uzdevumu sadaļā 20. stundā ir klausīšanās uzdevums, kurā tiek analizētas dažādas reklāmas. Skolēni tiek rosināti veidot īsas prezentācijas par reklāmām un uzrakstīt e-pasta vēstuli, lūdzot sniegt konkrētu informāciju par kādu no precēm.

Globālie jautājumi (Global Issues). Grāmatā nav materiālu par šo tēmu.

OPPORTUNITIES UPPER INTERMEDIATE (IZDEVĒJS LONGMAN)

Valodas (*Languages*). Mācību grāmatā ir četri "Kultūras stūrīši" (*Culture Corners*). Pirmajā "Kultūras stūrītī" ir informācija par angļu valodas vēsturi audioieraksta formātā (trīs uzdevumi), atbilstoši tai ir veidoti uzdevumi, lai pārbaudītu satura izpratni. Otrajā "Kultūras stūrītī" ir informācija par angļu valodas izplatību pasaulē – trīs audioieraksti ar uzdevumiem par angļu valodas izplatības vēsturisko gaitu un dažādiem angļu valodas variantiem.

Māksla un literatūra (*The Arts and literature*). Mācību grāmatas 2. nodaļā ir literāro darbu fragmenti – 4. stundā ir fragments no Č. Dikensa "Pikvika kluba piezīmēm", kā arī fragmenta audioieraksts un uzdevumi skolēniem satura izpratnei un vārdu krājuma paplašināšanai (vārdu savienojumi). 5. stundā – īsi, komiski fragmenti no avīžu rakstiem, kas papildināti ar uzdevumiem darbības vārdu pagātnes laiku lietošanas atkārtošanai. 2. nodaļas komunikatīvo uzdevumu sadaļā ievietots amerikāņu autora D. Runjana īsais komiskais stāsts "Asinsspiediens" un B. Ņuharta komiskā skeča audioieraksts ar uzdevumiem. Literāro darbu fragmenti ir papildināti ar dažāda veida vingrinājumiem vārdu krājuma papildināšanai, klausīties prasmes attīstībai u. tml.

Grāmatas 4. nodaļas 10. stundā ir T. Haga dzejolis "Jaguārs", kā arī neliels ieskats par dzejas valodas tēlaino izteiksmes līdzekļu izmantošanas iespējām. 4. nodaļas komunikatīvo uzdevumu sadaļā ir recenzija par vienu no 20. gadsimta zelta fonda filmām – pasakas "Skaistule un briesmonis" ekranizāciju.

Mācību grāmatas beigās ir "Literatūras krātuve" (*Literature spots*), kuras četrās daļās ievietoti dažādu laikmetu literāro darbu fragmenti un satura izpratnes (lasītprasmes) uzdevumi – R. L. Stīvensona stāsta fragments, romantiski dzejoļi par mīlestību, R. Bredberija romāna "Marsiešu hronikas" fragments un kanādiešu rakstnieces K. Konelijas ceļojumu romāna fragments.

Grāmatā ievietotie literāro darbu fragmenti pārstāv dažādu laikmetu un dažādu autoru darbus. Visi fragmenti ir papildināti ar piemērotiem uzdevumiem teksta satura izpratnei un vārdu krājuma papildināšanai.

Fragmenti ir pārāk īsi, lai skolēniem veidotos priekšstats par literatūru un literārās valodas izteiksmes līdzekļu daudzveidību.

Tehnoloģijas (*Technologies*). 5. nodaļas 13. stundā ir materiāls (lasīšanas teksts ar uzdevumiem satura izpratnei) par 20. gadsimta ievērojamākajiem atklājumiem un sasniegumiem zinātnē (piemēram, Einšteina gravitācijas teorija). 14. stundā ir materiāls par futuroloģiju un tehnoloģiju lomu nākotnē. Teksts papildināts ar uzdevumiem, lai vingrinātos darbības vārdu nākotnes formu darināšanā un lietošanā. 15. stundā ir klausīšanās uzdevumi par robotiem un mākslīgo intelektu. 5. nodaļas komunikatīvo uzdevumu sadaļā (*Communication Workshop*) ir informācija par kosmosa izpētes vēsturi. Informācija ir papildināta ar rakstītprasmes attīstīšanas uzdevumiem.

Sports (*Sport*). 6. nodaļas 17. stundā ir informācija par rekordiem un rekordistiem sportā. Teksts ir papildināts ar gramatikas vingrinājumiem jaukto nosacījuma apstākļu palīgteikumu apguvei. 4. valodas lietojuma sadaļā (*Language Awareness*) ir teksts par slaveno un varonīgo amerikāņu riteņbraucēju L. Ārmstrongu un viņa cīņu ar ļaundabīgo audzēju. Teksts ir papildināts ar uzdevumiem, lai apgūtu modālo darbības vārdu lietošanu.

Ceļošana (*Travelling*). 7. nodaļas 19. stundā ir fragments par ceļošanu Dienvidamerikā pa Č. Darvina ekspedīcijas maršrutu. Teksts ir papildināts ar uzdevumiem satura izpratnei un vārdu krājuma paplašināšanai (vārddarināšana). 7. nodaļas 20. stundā ir klausīšanās uzdevums par ceļojumu, lai vērotu lielo taureņu, putnu, zilo vaļu, ziemeļbriežu un citu dzīvnieku migrāciju ziemā uz siltām zemēm. 7. nodaļas 21. stundā ir informācija par iespēju doties ceļojumā no Anglijas uz Kanādu ar starpkontinentālo ekspresi. 21. stundā ir pieci klausīšanās uzdevumi, kas sniedz informāciju par ceļojumu un rosina skolēnus veidot jautājumus.

7. nodaļas komunikatīvo uzdevumu sadaļā (*Communication Workshop*) ir informācija par iespēju doties tūrisma ceļojumos kosmosā. Skolēni tiek rosināti rakstīt lietišķas vēstules (*formal letters*), lai rezervētu

vietu kosmosa kuģī. Komunikatīvo uzdevumu sadaļā ir arī klausīšanas uzdevums – divi ceļotāji sarunājas par saviem ceļojumiem, un skolēni, iedomājoties, ka viņi jau vairākas nedēļas ceļo, tiek rosināti dalīties savos piedzīvojumos.

Apkārtējā vide (*Environment*). Tēmas par globālo sasilšanu un ar to saistītajām dabas katastrofām ir 8. nodaļas 22. un 23. stundā. Teksti ir papildināti ar uzdevumiem satura izpratnei un vārdu krājuma papildināšanai.

Biznesa pasaule (*The Business World*). Grāmatā nav materiālu par šo tēmu.

Attiecības (*Relationships*). 1. nodaļas 1. stundā ir fragments no A. Frankas autobiogrāfijas. 2. stundā ir informācija par grafoloģiju un hiromantiju.

10. nodaļas 29. stundā ir avīžu raksta fragments par kaimiņu attiecībām. Fragments ir papildināts ar uzdevumiem par saliktu teikumu darināšanu. 30. stundā ir klausīšanās un runāšanas uzdevumi, lai rosinātu skolēnus apgūt prasmes un vārdu krājumu savstarpēju konfliktu risināšanā.

Izglītība (*Education*). Grāmatā nav materiālu par šo tēmu.

Veselība (*Health*). 6. nodaļas 16. stundā ir materiāls par gēnu terapiju – teksts lasīšanai ar uzdevumu un tematiski uzdevumi vārdu krājuma paplašināšanai (sinonīmi). 10. nodaļas komunikatīvo uzdevumu sadaļā ir teksts par klonēšanu, kā arī klausīšanās uzdevums par cilvēka genomu un gēnu inženieriju.

Kultūra (*Culture*). 1. nodaļas 3. stundā ir klausīšanās uzdevumi par nacionālo identitāti (piederību). 8. nodaļas 24. stundā ir klausīšanās uzdevumi par nabadzību pasaulē un valstīm ar atšķirīgu nacionālo ienākumu uz vienu iedzīvotāju.

Politiskie jautājumi (*Political Issues*). 10. nodaļas 28. stundā ir Vjetnamas kara veterāna atmiņu fragments, kas papildināts ar lasīšanas uzdevumiem teksta satura izpratnei.

Likumdošana un tieslietu sistēma (*Laws and Legal System*). 9. nodaļas komunikatīvo uzdevumu sadaļā (*Communication Workshop*) ir divas atšķirīga satura vēstules par noziegumiem un sodiem. Skolēni tiek rosināti rakstiski izteikt savu viedokli.

Saziņa (*Communication*). Grāmatā nav materiālu par šo tēmu.

Globālie jautājumi (*Global Issues*). 9. nodaļas 25. stundā ir plašs materiāls par zelta laikmetu cilvēces vēsturē. Raksts sniedz informāciju par Atēnu, Florences un Londonas straujo ekonomisko uzplaukumu pirms vairākiem gadu simtiem. Teksts papildināts ar satura izpratnes un vārdu krājuma paplašināšanas uzdevumiem. 9. nodaļas 26. stundā ir raksta fragments par patērētāju sabiedrību. Tajā lietotas rakstu valodai dominējošas saliktu teikumu konstrukcijas. Fragments papildināts ar gramatikas uzdevumiem saliktu teikumu darināšanai.

8. nodaļas 22. stundā ir raksta fragments par globālās sasilšanas izraisītajām dabas katastrofām. 23. stundā ir raksts par globālo sasilšanu un klimata konferenci Hāgā.

LASER B1+ UN LASER B2 (IZDEVĒJS MACMILLAN)

LASER mācību grāmatu sērija galvenokārt ir domāta *FCE (First Certificate English)* eksāmenu sagatavošanai. *FCE* jeb pirmā sertifikāta eksāmens vairākos aspektos ir ļoti līdzīgs Latvijas 12. klases centralizētajam eksāmenam angļu valodā, tāpēc skolotāji ļoti labprāt izmanto šādas grāmatas, jo skolēni tiek ne tikai apmācīti, izmantojot eksāmenu uzdevumus, bet arī apgūst visas valodas prasmes – runāšanu, lasīšanu, klausīšanos un rakstīšanu. Grāmata atbilst Eiropas noteiktajiem valodas kompetences līmeņiem – šajā gadījumā B1+ un B2.

LASER B1+

Grāmatā *LASER B1+* no mācību priekšmeta programmas paraugā piedāvātajām 15 tēmām četras tēmas nav atspoguļotas: **Valodas, Māksla un literatūra** (13. nodaļā ir vingrinājumi un uzdevumi par mākslu, bet tie ir ļoti virspusīgi un neatspoguļo apakštēmas), **Politiskie jautājumi** un **Globālie jautājumi**.

Tehnoloģijas (*Technologies*). 9. nodaļā ir teksts par jauna veida datoriem. Šī nodaļa iepazīstina ar dažādām tehnoloģijām, un visi gramatikas vingrinājumi un rakstīšanas uzdevumi ir saistīti ar tēmu.

Sports (*Sport*). 14. nodaļas galvenā tēma. Tajā ir lasāmais teksts par desmitcīņu, klausīšanās uzdevums – intervija ar sportistu –, runāšanas uzdevumi par diviem sporta veidiem, kā arī gramatikas uzdevumi par sporta tēmu.

Ceļošana (*Travelling*). Ceļošana apskatīta 8. nodaļā. Sniegtas atsauksmes par dažādiem brīvdienbraucieniem. Klausīšanās teksts ir par nesenu ceļojumu, runāšanas uzdevumi – par tūrismu un ceļošanu. Arī gramatikas un rakstīšanas uzdevumiem izmantota tēmas specifika.

Apkārtējā vide (*Environment*). 15. nodaļā lasīšanas teksts ir par Amazones mūžamežiem, klausīšanās uzdevumi – sarunas par vides problēmām – un runāšanas uzdevums – par savu apkārtējo vidi. 6. nodaļā tiek runāts arī par klimatu un laikapstākļiem, bet 2. nodaļā – par vides piesārņojumu.

Biznesa pasaule (*The Business World*). Tēma atspoguļota galvenokārt 4. nodaļā, bet arī 8., 16. nodaļā un "Rakstīšanas datubāzē" (*Writing database*) ir uzdevumi, kas saistīti ar darbu un pieteikšanos darbā, kā arī darba intervijas. 4. nodaļā ir darba sludinājumi, radio intervija un runāšanas uzdevums par nodarbinātību, kā arī ziņojuma rakstīšana.

Attiecības (*Relationships*). Attiecības tiek apspriestas 1. nodaļā, kur ievietoti teksti par ģimenēm dažādās valstīs, klausāmi vienaudžu stāsti par attiecībām ģimenē un runāšanas uzdevumi par savām ģimenēm.

Izglītība (*Education*). Šī tēma atrodama 11. nodaļā, kurā var iepazīties ar skolu Anglijā, klausīties, kā cilvēki stāsta par savām skolām, un runāt par savas skolas piedāvātajām priekšrocībām. 11. nodaļā var uzzināt par izglītības sistēmām ASV un Apvienotajā Karalistē. 3. nodaļā ir daudz materiālu par interešu grupām.

Veselība (*Health*). 12. nodaļā var lasīt par sporta klubiem, noklausīties kāda cilvēka pieredzi diētas ievērošanā un runāt par veselības lomu mūsu dzīvē. 7. nodaļā apspriesti veselīgas ēšanas paradumi.

Kultūra (*Culture*). Kultūra tiešā veidā parādās maz, bet 10. nodaļā ir materiāls par popkultūru un 13. nodaļā runāts par mākslu un mūziku pusaudžu līmenī.

Likumdošana un tieslietu sistēma (*Laws and Legal System*). Likumdošana ir atspoguļota 16. nodaļā – tekstos par likumpārkāpumiem, intervijas ierakstā ar policistu. Runāšanas uzdevumos skolēniem ir dota iespēja apspriest dažādus likumpārkāpumus.

LASER B2

Grāmatā *LASER B2* no mācību priekšmeta programmas paraugā piedāvātajām 15 tēmām četras tēmas nav atspoguļotas: **Valodas, Politikas jautājumi, Pasaules mēroga jautājumi un Kultūra**. Tāpat arī nav atrodamī materiāli par to apakštēmām.

Māksla un literatūra (*The Arts and Literature*). Tēma ir nedaudz atspoguļota 5. un 9. nodaļā, runājot par mūzikas festivālu un arfistu.

Tehnoloģijas (*Technologies*). 3. nodaļā ir teksts par *Generation N*, klausīšanās uzdevumi – sarunas par dažādām tehnoloģijām, runāšanas uzdevumi – par tehnoloģijām, kuras būtu nepieciešamas jauniešu klubam. Atkārtojuma 1. nodaļā (*Revision 1*) ir teksts par video spēlēm.

Sports (*Sports*). 7. nodaļā lasīšanas teksts ir par sporta veidiem, klausīšanās teksts ir par sievietes lomu sportā. 4. un 5. nodaļā arī ir materiāls par sportu un biznesu un citām atpūtas iespējām. Arī atkārtojuma 1/2 sadaļā (*Revision 1/2*) parādās sporta tēma.

Ceļošana (*Travelling*). Tēma atrodama 2. nodaļā un atkārtojuma 1. sadaļā (*Revision 1*) (runāšanas un gramatikas uzdevumi). 2. nodaļā ir teksti par ledus viesnīcu un par pusaudzi, kura grib ceļot kopā ar draudzenēm. Klausīšanās teksts ir par Sidnejas tiltu, runāšanas tēma – par dažādiem ceļojumiem.

Apkārtējā vide (*Environment*). 6. nodaļā ir teksti par ūdens taupīšanu, skudrām, kā arī klausāms uzdevums par ekonomisko attīstību un vides jautājumiem. Diskusijām piedāvāta tēma par piesārņošanu.

Biznesa pasaule (*The Business World*). Pasaules biznesa tēma ir plaši apskatīta grāmatas 4., 9., un 10. nodaļā, atkārtojuma 2. sadaļā (*Revision 2*) un "Rakstīšanas datubāzē" (*Writing database*). Teksti apskata jautājumus par pusaudžu nodarbinātību un arfistes karjeru, dota intervija ar ceļu satiksmes regulētāju un runāšanai piedāvāta nodarbinātības tēma.

Attiecības (*Relationships*). 1. nodaļā teksti ir par pusaudžiem, klausīšanās uzdevums – par attiecībām, runāšanas daļa – par attiecībām starp kandidātu un intervētāju eksāmenu intervijā. 4. nodaļā ir materiāls par bērniem un reklāmām.

Izglītība (*Education*). 11. nodaļas teksti sniedz informāciju par ievērojamu cilvēku skolas gaitām un disleksiju – ļoti nopietnu problēmu skolās. Klausīšanās teksts ir par izglītību, runāšanas tēmas – par klasēm un mācīšanās metodēm.

Veselība (*Health*). 10. nodaļā teksti ir par veselīgu diētu un bērnu, kurš mēģina pildīt ārsta pienākumus. Klausīšanās daļā cilvēki runā par savu veselību. Runāšana ir par faktoru, kas varētu ietekmēt pusaudžu veselību.

Likumdošana un tieslietu sistēma (*Laws and Legal System*). Teksti par tēmu ievietoti 12. nodaļā un "Atkārtojuma" 2. sadaļā (*Revision 2*) (gramatikas uzdevums – "Identitātes zaglis"). Tekstos aprakstītas pusaudžu domas par likumu neievērošanu un par ievērojamu cilvēku likumpārkāpumiem. Klausīšanas daļā tiesneši runā par dažādām situācijām. Runāšanas uzdevumos ir jautājums, kā izsargāties no likumpārkāpumiem.

Saziņa (*Communication*). Šī tēma atrodama 8. un 4. nodaļā. Tekstos apskatītas tēmas par karjeras veidošanu plašsaziņas līdzekļos, pusaudzēm un tehnoloģijām, kā arī bērnu un reklāmas tēmas (4. nodaļa). Klausīšanās daļā ir radio intervija par medijiem, bet runāšanas daļā tiek apspriests, kuras tehnoloģijas var veiksmīgāk izmantot valodu apgūvē.

UPSTREAM INTERMEDIATE UN UPSTREAM UPPER INTERMEDIATE (IZDEVĒJS EXPRESS PUBLISHERS)

Mācību grāmatu sērija *UPSTREAM* piedāvā mācību komplektus atbilstoši visiem sešiem Eiropas valodu apguves līmeņiem – no A1 līdz C2. *UPSTREAM Intermediate* un *Upper Intermediate* veidotas visu valodas prasmju – runāšanas, lasīšanas, klausīšanās un rakstīšanas – attīstīšanai. Grāmatas atbilst Eiropas valodu apguves līmeņiem B2–C1.

UPSTREAM Intermediate

Valodas (*Languages*). Izvērstu materiālu par šo tēmu grāmatā nav, tikai 2. nodaļā ir neliela informācija par e-pasta vēstuli valodā izmantotajiem simboliem.

Māksla un literatūra (*The Arts and Literature*). Ar mākslu un literatūru saistītas tēmas pamatā ir 10. nodaļā, kur tiek stāstīts par mūsdienu grāmatu nākotni – elektroniskajām grāmatām (e-books) – un tiek apskatīti dažādi filmu veidi un to veidošana. Stundas materiālos ir arī fragments no D. Defo grāmatas "Robinsons Kruzo". Literāru darbu fragmenti izmantoti arī 2., 6. un 8. nodaļā, bet R. L. Stīvensona dzeja – 4. nodaļā. Interesanti teksti par kino atrodami arī "Kontroldarbu grāmatas" (*Test Booklet*) testos 5A un 5B un darba burtnīcas (*Workbook*) "Valodas lietojuma" (*Grammar in Use*) sadaļā 2. nodaļai.

Tehnoloģijas (*Technologies*). Šī tēma visplašāk atspoguļota 6. nodaļā, kurā ir materiāli gan par mājās izmantojamām ierīcēm, gan dažādām citām elektroiekārtām – identifikācijas kartēm, radariem, drošības sistēmām, satelītiem un bankomātiem. Līdz ar to šajā nodaļā tēma "Tehnoloģijas" cieši saistīta ar tēmas **Likumdošana un tieslietu sistēma** (*Laws and the Legal System*) apakštēmām par noziedzību. Nākotnes tehnoloģijas ir arī 3. nodaļā (jau minētās elektroniskās grāmatas, mākslīgi izbūvēts atpūtas komplekss un atpūtas brauciens kosmosā). Par raķešu būves vēsturi stāsta teksts "Pašvērtējuma modulī 3" (*Self-Assessment Module 3*) 6. nodaļas beigās. Kontroldarbu grāmatas (*Test Booklet*) testā 3A kā lasīšanas uzdevums izmantots teksts par iespēju aizlidot vai pat dzīvot uz Mēness, bet testā 3B ir teksts par datortehnoloģiju ietekmi uz cilvēci nākotnē. Jaunās tehnoloģijas veikalos aprakstītas tekstā par iepirkšanās automātiem darba burtnīcas (*Workbook*) 7. nodaļā. Papildu apakštēmā "Izgudrojumu vēsture" (2. nodaļa) ir teksts par telefona rašanos.

Sports (*Sports*). Visvairāk materiālu par sportu ir 9. nodaļā. Tajos ir informācija par dažādiem sporta veidiem, īpašībām, kādas nepieciešamas, lai gūtu panākumus sportā, par vietām, kurās varam nodarboties ar sportu, un tam atbilstošo ekipējumu, kā arī par sporta sacensībām invalīdiem. Turklāt nodarbošanās ar sportu tiek apskatīta arī kā viens no brīvā laika pavadīšanas veidiem. Neliels teksts valodas lietojuma pārbaudei stāsta arī par līdzjutēju izraisītām nekārtībām sporta spēļu laikā. Neliels teksts 2. nodaļas beigās ir par kāda bērna pārdzīvojumiem pirmajās sporta sacensībās viņa mūžā.

Ceļošana (*Travelling*). Par ceļošanu ir vairāki teksti un uzdevumi 3., 4. un 5. nodaļā. Tajos apskatīta laikapstākļu ietekme uz ceļošanu, dažādi ceļojumu veidi un tiem nepieciešamais ekipējums, doti atpūtas kompleksi apraksti, padomi ceļotājiem, sniegta informācija par problēmām ceļojumu laikā, kā arī par interesantiem festivāliem, kurus var apmeklēt, ceļojot ārpus savas valsts. Informatīvi apraksti par interesantām vēsturiskām un ģeogrāfiskām vietām, kuras vērts apmeklēt, ir 1., 3., 5., 7. un 9. nodaļas beigās sadaļā "Kultūras fragments" (*Culture Clip*). Vērtīga informācija par angļiski runājošām valstīm atrodama "Pašvērtējuma modulī 2" (*Self-Assessment Module 2*) 4. nodaļas beigās. Dīvainā ceļojuma apraksts izmantots lasīšanas uzdevumam "Kontroldarbu grāmatas" (*Test Booklet*) testā 2B.

Apkārtējā vide (*Environment*). Daudzas šīs tēmas apakštēmas ir 1., 2., 4., 6. un 10. nodaļā. 1. nodaļā izmantoti materiāli par dažāda veida mājām, ikdienas darbiem mājās, telpām un to iekārtošanu, krāsu nozīmi un mājas drošību. 2. nodaļā neliels teksts akcentē māju un kopīgas laika pavadīšanas mājās lomu mūsu dzīvē. 4. nodaļā apskatīti globālāki jautājumi – mūsu planēta, apkārtējās vides problēmas, dzīvnieku un augu aizsardzība, vides saglabāšana, enerģijas avoti un to izsīkšana. 6. nodaļā vairāk tiek runāts par tehnoloģijām, kuras tiek izmantotas mājās, alternatīvās enerģijas un transporta veidiem, draudzīgu

attieksmi pret apkārtējo vidi. 10. nodaļa veltīta laikapstākļiem un klimatam, dabas un cilvēka izraisītām katastrofām. "Pašvērtējuma modulī 1" (*Self-Assessment Module 1*) 2. nodaļas beigās ir stāsts par zirgu, bet par vaļu uzvedību – darba burtnīcas (*Workbook*) 4. nodaļā. Darba burtnīcas 1. nodaļā teksts par arhitektoniski ārkārtīgi īpatnēju māju ASV. Valodas lietojuma uzdevumam izmantots teksts par māju remontēšanu, bet 2. nodaļā – teksts par pārcelšanos uz dzīvi citā mājā. Gandrīz neticami stāsti par dzīvi mājās zem zemes – kontroldarbu grāmatas (*Test Booklet*) testos 1A un 1B, bet testā 2B – teksts par apkārtējās vides aizsardzību.

Biznesa pasaule (*The Business World*). 2. nodaļā runāts par dažādiem darba veidiem, darba lomu cilvēku dzīvē un biznesa kultūru, bet 6. nodaļas darba burtnīcā – darba meklēšana internetā. Papildu apakštēmas "Iepirkšanās" (7. nodaļa) tekstos un britu naudas sistēmas vēsture – "Pašvērtējuma modulī 4".

Attiecības (*Relationships*). Šī tēma atrodama 2., 3., 7. un 8. nodaļā. 2. nodaļā runāts par jūtām un attiecībām ģimenē, nozīmīgiem notikumiem mūsu dzīvē, 3. nodaļā nedaudz par kopīgu atpūtu, 7. nodaļā – par cilvēku rakstura īpašību saistību ar zodiaka zīmēm, cilvēka raksturam atbilstošu dāvanu izvēle, 8. nodaļā un kontroldarbu grāmatas (*Test Booklet*) testā 2B – teksti par kopīgu ēdienreižu lomu ģimenes attiecību veidošanā.

Izglītība (*Education*). Grāmatā nav materiālu par šo tēmu.

Veselība (*Health*). 5. nodaļā apskatīti tādi jautājumi kā veselības problēmas, stress un atpūta, aktīva dzīvesveida un dienas režīma loma veselības uzturēšanā. 7. nodaļā – iepirkšanās ietekme uz veselību (darba burtnīcā). Visplašāk tēma atspoguļota 8. nodaļā, kur daudz tekstu par veselīgu pārtiku, ēšanas paradumiem un veselīgu dzīvesveidu.

Kultūra (*Culture*). Kultūras jautājumi ir apskatīti 3., 9. un 10. nodaļā. 3. nodaļā kultūra saistīta ar ceļošanu un citu zemju kultūras iepazīšanu, bet 9. un 10. nodaļā runāts par popkultūru – izklaides iespējām, kino, televīziju, Holivudas filmām un to veidošanu.

Politiskie jautājumi (*Political Issues*). Grāmatā nav materiālu par šo tēmu.

Likumdošana un tieslietu sistēma (*Laws and the Legal System*). 6. nodaļā plaši apskatīta noziedzība un cīņa pret to – noziegumu veidi, paredzētie sodi, likumpārkāpumu atspoguļojums plašsaziņas līdzekļos.

Saziņa (*Communication*). 1. nodaļā ir vairāki reklāmu teksti, 7. nodaļā – reklāmas un teksti par apakštēmām "Iepirkšanās" un "Patērnieciskums" – pirkšana ar kredītkarti un izmantojot internetu. 10. nodaļā – ziņas, avīzes, televīzija, plašsaziņas līdzekļi. 6. nodaļā ir neliels teksts par mobilajiem telefoniem skolā.

Globālie jautājumi (*Global Issues*). Šī tēma sasaucas ar tēmu "Apkārtējā vide", kur arī runāts par globālo sasilšanu un dabas aizsardzību. Līdz ar to izmantojami gan materiāli no iepriekšminētajām nodaļām tēmai **Apkārtējā vide** (1., 2., 4., 6. un 10. nodaļa), gan arī no 9. nodaļas – par globālo sasilšanu kontroldarbu grāmatas (*Test Booklet*) testā 2B un par dabas untumiem kontroldarbu grāmatas (*Test Booklet*) noslēguma testā (*Exit test*).

UPSTREAM Upper Intermediate

Valodas (*Languages*). Šī tēma 1. nodaļā tiek apskatīta diezgan plaši – par valodu daudzveidību un par svešvalodu apguvi, kā arī par dažādiem valodas aspektiem. Lasīšanas uzdevumiem izmantoti teksti par zīmju valodu un ķermeņa valodu, valodas lietojuma pārbaudes uzdevumam – teksts par valodu, kāda tiek izmantota, rakstot īsziņas. Neliels teksts par angļu valodas apguvi 3. nodaļā darba burtnīcā (DB) (*Workbook*)

Māksla un literatūra (*The Arts and Literature*). Šī tēma skarta tikai nedaudz – 5. nodaļā atrodams teksts par pantomīmas žanru, bet 2., 4., 6., 8. un 10. nodaļā ir literāru darbu fragmenti, kuriem izstrādāti dažāda veida lasīšanas uzdevumi. 9. nodaļā atrodamas divu grāmatu recenzijas.

Tehnoloģijas (*Technologies*). Ar jaunajām tehnoloģijām, kuras ienāk mūsu dzīvē, var iepazīties 1., 3., 4., 5., 8. un 10. nodaļā. Tiek apskatītas mūsdienu datoru piedāvātās iespējas, datoru atkarības veidošanās, e-pasta izmantošanas priekšrocības, tādas nākotnes tehnoloģijas kā iespēja dzīvot pazemē un arī papildu

apakštēma "Kredītkartes" (5. nodaļā). Mācību grāmatas 8. nodaļā ir par nākotnes kiberskolu (*Cyber School*). Darba burtnīcas 5. nodaļā ir teksti par nākotnes mājām un problēmām, kas saistītas ar datoru ienākšanu mūsu dzīvē.

Sports (*Sports*). Grāmatā nav materiālu par šo tēmu.

Ceļošana (*Travelling*). Par ceļošanu pamatā runāts 6. nodaļā, bet atsevišķi teksti atrodami arī 2. un 10. nodaļā. Izmantoti materiāli par aktīvu atpūtu, piedzīvojumu brīvdienām, starptautisko un vietējo tūrismu, problēmām ceļojot, kā arī ceļošanu kā mācīšanās veidu. Sadaļā "Papildu uzdevumi" (*Further Practice*) ir teksts par brīvdienu pavadīšanu Havaju salās.

Apkārtējā vide (*Environment*). Vides jautājumi diezgan izvērsti atrodami 4., 5., 6. un 9. nodaļā. Tur ir teksti par mūsu dzīvesvietu un tās tuvāko apkārtni, laikapstākļiem un klimatu, piesārņojumu un e-atkritumiem, alternatīviem enerģijas veidiem, kā arī draudzīgu attieksmi pret vidi, dabas aizsardzību. Darba burtnīcas 4. un 5. nodaļā varam atrast informāciju par dažāda veida mūsdienu un nākotnes mājām, kā arī par vides piesārņošanu ar skaņu.

Biznesa pasaule (*The Business World*). Šī tēma visplašāk apgūstama 3. nodaļā, kur ir teksti par dažādiem darba veidiem, par iztikas pelnīšanu un naudas lomu mūsu dzīvē, bet darba burtnīcas 3. nodaļā – tekstiņš par darba interviju. 8. nodaļā var lasīt par bibliotekāra darba specifiku. Atsevišķi teksti par tēmām, kas saistītas ar darbu atrodami arī 6. un 8. nodaļā darba burtnīcā, kur var lasīt par stjuartes profesiju un par skolām un darba iespējām Austrālijā. Īss teksts par eiro ir darba burtnīcas 1. nodaļā. Praktisko uzdevumu sadaļā mācību grāmatas beigās arī atrodami vairāki teksti par darbu, tajos apskatīta cilvēku apmierinātību ar darbu, auklītes darba īpatnības, strādājošo māmiņu problēmas un pirmā darba pieredze. Teksts par lielveikalu draudzīgu attieksmi pret apkārtējo vidi ir darba burtnīcas 9. nodaļā. Praktisko testu sadaļā darba burtnīcas beigās ir teksti par atbilstošas karjeras izvēli un papildu darba atrašanas iespējām.

Attiecības (*Relationships*). Par savstarpējām attiecībām, jūtām, emocijām un laimes izjūtu runāts 2. nodaļā, bet nedaudz šie jautājumi skarti arī vienā tekstā praktiskajos testos (praktisko testu sadaļā) darba burtnīcas beigās – par talantīgo bērnu audzināšanu, kā arī turpat – par papildus darba iespējām tā saucamajā Sieviešu institūtā.

Izglītība (*Education*). 8. nodaļā ir teksti par skolu tipiem, izglītības sistēmām, eksāmeniem un kvalifikācijas iegūšanu, mācīšanās veidiem, mācīšanās prasmēm un stratēģijām, skolas formām. Darba burtnīcas 9. nodaļā atrodams teksts par izglītības nozīmi cīņā par apkārtējās vides aizsardzību, bet praktiskajos uzdevumos mācību grāmatas beigās dots teksts par Montessori metodes izmantošanu skolā. Papildus ir apakštēma par ievērojamo zinātnieku Pitagoru – 2. nodaļas beigās pašvērtējuma modulī (*Self-Assessment Module*).

Veselība (*Health*). Par veselīga dzīvesveida nozīmi veselības saglabāšanā visvairāk uzdevumu ir 10. nodaļā. Tur var lasīt gan par veselību vispār, gan ēšanas paradumiem, veselīgu un neveselīgu pārtiku, cilvēku mūža ilgumu dažādās pasaules valstīs, veģetārismu. 5. nodaļā ir teksts par anoreksiju, 7. nodaļā – teksts par cīņu pret masaliņām, bet praktiskajos uzdevumos mācību grāmatas beigās ir teksts par neveselīgu ieradumu – ēšanu naktī. Praktiskajos testos darba burtnīcas beigās izmantots teksts par pārtiku kosmosā un par tīra ūdens iegūšanas problēmām daudzās zemeslodes vietās.

Kultūra (*Culture*). Teksti par dažādām kultūras parādībām, kuras saistītas arī ar vēstures jautājumiem, atrodami daudzās grāmatas nodaļās (1., 2., 5., 6., 7., 8., 9. un 10. nodaļā). 1. nodaļā ir teksts par teātri mēmiem cilvēkiem, 2. nodaļā – par ķīniešu mākslas formu fen šui, 5. nodaļā – par realitātes šoviem un pantomīmu, 7. nodaļā – par dažādu vēstures faktu interpretāciju mūsdienās, slaveno piloti A. Erharti (*Amelia Earhart*), arheoloģiju, 8. nodaļā – par alu zīmējumiem, 9. nodaļā – dziedātāja Stinga kompaktdisku reklāmas teksti. Vairāki dažāda apjoma teksti par kultūras jautājumiem ievietoti darba burtnīcā – 7. nodaļā – teksti par pastmarkas un velosipēdu vēsturi, 10. nodaļā – apģērbu vēsture, darba burtnīcas praktiskajos testos – šokolādes vēsture. Mācību grāmatas beigās esošajos praktiskajos uzdevumos – teksts par modes vēsturi, bet "Pašvērtējuma modulī 3" stāstīts par karšu vēsturi.

Politiskie jautājumi (*Political Issues*). Politiskie jautājumi vēsturiskā skatījumā ir aplūkoti 7. nodaļā. Nedaudz runāts par kara un miera jautājumiem un apskatīts tam nepieciešamais vārdu krājums, tajā ir arī

teksts par dīvainām sakritībām divu ASV prezidentu biogrāfijās, kā arī ievietots runāšanas uzdevums par protesta akcijām.

Likumdošana un tieslietu sistēma (*Laws and the Legal System*). Grāmatā nav materiālu par šo tēmu.

Saziņa (*Communication*). 1. nodaļā ir teksti par datoru lomu mūsdienās – par dažādu valodu izmantošanu internetā, par teātri kurliem cilvēkiem, izmantojot zīmju valodu, par savu iemaņu izkopšanu darbā ar datoru, par sazināšanos, izmantojot īsziņas, kā arī par tradicionālāku komunikācijas veidu – vēstulēm un to rakstīšanas stilu. Arī darba burtnīcas 1. nodaļā ir teksti par komunikācijas tēmu – par komunikācijas kvalitāti internetā un par žestu valodu. Ar komunikāciju saistīti teksti ir arī 2. nodaļā – vēstuļu formas un to rakstīšanas nosacījumi, 3. nodaļā – teksts par e-pasta vēstuļu lomu mūsdienās. 5. nodaļā – teksts par televīziju un tās ietekmi uz bērniem, realitātes šoviem, par datoru izmantošanu un kustību teātri – pantomīmu, 5. nodaļas darba burtnīcā – teksts par datoru ietekmi uz jauno paaudzi un ieteikumi saziņai pa telefonu. 10. nodaļā – sarunvalodas frāzes veiksmīgai komunikācijai, pieņemot padomu vai atsakoties no tā. Praktisko uzdevumu sadaļā mācību grāmatas beigās divi teksti par krāsu nozīmi komunikācijas procesā un krāsu ietekmi uz mūsu garastāvokli.

Globālie jautājumi (*Global Issues*). Šīs tēmas apakšjautājumi – "Globālā sasilšana" un "Katastrofas" – ir saistīti ar iepriekšminēto tēmu "Vide". Tie nedaudz atspoguļoti arī "Pašvērtējuma modulī 2", kur atrodams teksts par videi draudzīgāku mājokļu plānošanu. 6. nodaļā ir neliels teksts par pārdzīvojumem vētras laikā.

SOLUTIONS INTERMEDIATE UN UPPER-INTERMEDIATE (IZDEVĒJS OXFORD UNIVERSITY PRESS)

Mācību grāmatu sērija *SOLUTIONS* sastāv no piecu līmeņu kursa (A2–C2 līmenis). Tā veidota gan vispārējo valodas prasmju apguvei, gan arī, lai veiksmīgi sagatavotos eksāmeniem. Daudz atbalsta materiālu darbam ar grāmatu un mācību palīglīdzekļi atrodami izdevniecības mājaslapā (www.oup.com).

SOLUTIONS Intermediate

Valodas (*Languages*). Mācību priekšmeta programmas paraugā minētās apakštēmas grāmatā ir aplūkotas maz. 10. nodaļas atkārtojuma daļā ir piedāvāts teksts rakstīšanas prasmju izkopšanai par valodu apguves un lietošanas lomu mūsdienu komunikācijas procesā. Teksts nav garš, bet ļoti vērtīgs, koncentrēts un bagāts. Tam seko ne mazāk vērtīgs uzdevums par valodas apguvi esejas rakstīšanai.

Māksla un literatūra (*The Arts and Literature*). 10. nodaļā piedāvāti teksti un uzdevumi par tradicionāliem un moderniem mākslas veidiem, māksliniekiem, norises vietām, kā arī gleznu apraksti. Tie māca skolēniem vērtēt mākslas darbus. Nodaļa sniedz bagātu un daudzpusīgu materiālu par šīm tēmām, kā arī paplašina un nostiprina dažādas angļu valodas prasmes.

Grāmatā ir arī citas apakštēmas, kas programmas paraugā atsevišķi nav izdalītas. 1. nodaļā piedāvāts interesants un mūsdienīgs teksts lasītprasmju pārbaudei par filmas pirmizrādi. 6. nodaļas uzdevumos ir par mītiem un realitāti. Tēma ir ilustrēta ar literāra darba fragmentu. 10. nodaļā publicēts teksts lasītprasmju pārbaudei par velsiešu nacionālajiem svētkiem.

Tehnoloģijas (*Technologies*). 1. nodaļā publicēts teksts lasīšanai par datoru izmantošanu novērošanas kameru darbībā, bet 5. nodaļa grāmatā un darba burtnīcā piedāvā bagātu vārdu krājuma mācīšanas materiālu par datoru lietošanas terminoloģiju. Grāmatas 5. nodaļā ir teksts un vingrinājumi gramatikas sekcijā par nākotnes tehnoloģijām darbības vārda nākotnes formas mācīšanai. Tādi vingrinājumi atrodami arī darba burtnīcas 5. nodaļā.

Sports (*Sports*). Grāmatā atrodams tikai neliels teksts gramatikas mācīšanai par ekstremālu sportu. 5. nodaļas atkārtojuma sadaļā ir teksts lasīšanas prasmju pārbaudei par sportu antīkajā Ēģiptē.

Ceļošana (*Travelling*). 8. nodaļa mācību grāmatā piedāvā apjomīgu tekstu un vingrinājumus vārdu krājuma mācīšanai. Arī pārējais nodaļas materiāls ir par ceļošanu – atskats vēsturē par ceļošanu Lielbritānijā un izmaiņas paradumos, Edinburgas apmeklējums, dialogs lidostā, pastkartes rakstīšana. Arī darba burtnīcā 8. nodaļā ir daudz vingrinājumu par ceļošanu un arī teksts lasītprasmju pārbaudei par Milža taku (*The Giant's Causeway*) Īrijas ziemeļos. 6. nodaļā ir uzdevums, kā rakstīt formālu vēstuli viesnīcas rezervācijai. Grāmatas 9. nodaļā publicēts dialogs, teksts un uzdevums par apmešanās iespējām ceļojumā.

Apkārtējā vide (*Environment*). Grāmatas 5. nodaļā ir teksts un vingrinājumi par apkārtējās vides saglabāšanu un tās popularitāti Lielbritānijā, darba burtnīcā – teksts un uzdevumi par *Greenpeace* kustību un par draudiem veselīgai videi. Darba burtnīcas 6. nodaļā ir teksts lasīšanas prasmju pārbaudei par jūras zivju populācijas draudiem.

Biznesa pasaule (*The Business World*). Biznesa pasaule aplūkota 3. nodaļā (vārdu krājums par darbu un darba veidiem, darba iespējas ārzemēs, darba intervija, imigrantu dzīve, stereotipi par darbu) un darba burtnīcā (vārdu krājums, ceļošana uz darbu (*commuting*), neparasts darbs, darba intervija un iesnieguma rakstīšana). Biznesa kultūra tiek uzsvērtā grāmatas 9. nodaļā, mācot rakstīt formālas vēstules.

Attiecības (*Relationships*). Svinību tradīcijas tiek aplūkotas grāmatas 2. nodaļā lasīšanas tekstā un uzdevumos par kara veterānu piemiņas dienu Lielbritānijā. Sieviešu un vīriešu darba stereotipi ir aprakstīti 3. nodaļas tekstā lasītprasmju izkopšanai. Vēl grāmatas 2. nodaļā un darba burtnīcā ir teksti un uzdevumi par atmiņām cilvēka dzīvē un emocijām.

7. nodaļas *Relationships* (Attiecības) ievadā atrodams plašs vārdu krājums par šo tēmu, teksts un vingrinājumi gramatikā par *speed dating* (moderno, paātrināto iepazīšanos), iepazīšanos internetā un dialogs attiecību uzsākšanai. Šajā nodaļā lasītprasmju pārbaudei doti interesanti teksti par dažu izcilu personu attiecībām.

Veselība (*Health*). Mācību grāmatas 4. nodaļa piedāvā bagātu ievada vārdu krājumu par cilvēka ķermeni un saslimšanu, tekstu un vingrinājumus par veselīgas ēšanas un dzīvesveida paradumiem, par cilvēka atmiņu, dialogs par ārsta apmeklējumu un veselības centra piedāvājumu. Darba burtnīcas 4. nodaļā ir vingrinājumi par vārdu krājumu, atkarību no ātrās ēdināšanas produkcijas un ārsta apmeklējumu. Darba burtnīcā 9. nodaļā piedāvāts teksts un vingrinājumi par pusdienu kvalitāti skolās Lielbritānijā un problēmām, kas saistītas ar to.

Kultūra (*Culture*). Katrā nodaļā ir piedāvāta atsevišķa lappuse par šo tēmu, bet no mācību priekšmeta programmas paraugā minētajām apakštēmām atsevišķi ir izdalīta tikai "Kultūru dažādība" (grāmatas 1. nodaļā) – teksts un uzdevumi par londoniešiem un dažām tautām raksturīgajām iezīmēm. Turpat arī atrodams bagāts materiāls klausīšanās prasmju izkopšanai un vārdu krājuma paplašināšanai par modi un apģērbu.

Saziņa (*Communication*). Par šo tēmu materiālu ir maz. 7. nodaļā darba burtnīcā ir lasīšanas teksts un uzdevumi par interneta lomu.

SOLUTIONS Upper-Intermediate

Valodas (*Languages*). Grāmatā nav materiālu par šo tēmu.

Māksla un literatūra (*The Arts and Literature*). Grāmatā ir tikai viena tēma – "Literāru darbu veidi" – no mācību priekšmeta programmas paraugā minētajām. Tā ir mācību grāmatas 5. nodaļā, papildināta ar izvērstu grāmatas vai literāra darba vērtējumu (*book review*). Turpat arī atrodams izglītojošs teksts par Pulitsera balvas vēsturi un nozīmi. Tas arī paredzēts lasītprasmju pārbaudei, turklāt šie jautājumi ne tikai veicina diskusiju, bet arī mudina lietot un nostiprināt ļoti bagātu vārdu krājumu.

Grāmatā ir atrodami materiāli par vairākām citām apakštēmām. Zinātniskās fantastikas stāstu meistara H. G. Velsa darba fragments ir piedāvāts 4. nodaļas kultūras sadaļā, pēc tā izlasīšanas skolēni tiek rosināti diskusijai. 9. nodaļas lasīšanas sadaļā ir teksts par Lielbritānijas izpildītājmākslas skolu, tās būtību un iespējām. Tam seko ir dzīva un uzdevums ar tās tekstu.

Tehnoloģijas (*Technologies*). 8. nodaļa "Internets" – piedāvāts plašs vārdu krājums, iespējas, ko nodrošina datoru izmantošana, daudz materiāla lasīšanai, gramatikas mācīšanai un sarunām. Arī darba burtnīcā 6. nodaļā ir teksts ar vingrinājumu par interneta mājaslapām un pētījuma rezultātiem, kā arī uzdevums rakstīšanai par pārmērīgu atkarību no datoriem. Grāmatas 6. nodaļā sarunu valodas sadaļā viena no tēmām ir vardarbīgas datorspēles.

Sports (*Sports*). Atsevišķu materiālu grāmatā nav, izņemot nelielu tekstu 1. nodaļā gramatikas mācīšanai par ekstremālu kāpšanu kalnos.

Apkārtējā vide (*Environment*). Grāmatas 7. nodaļa iesākas ar tekstu un uzdevumiem par globālo sasilšanu vārdu krājuma paplašināšanai. Šo tēmu turpina kultūras lappuse ar tekstu par planētas izžušanas draudiem, turpat arī – par pārtikas atkritumiem, to apjomu, labdarību un problēmām. 10. nodaļa grāmatā un darba burtnīcā ir par dzīvnieku pasauli, britu mīlestību uz mājdzīvniekiem, dzīvnieku labturību un problēmām.

Biznesa pasaule (*The Business World*). Šī tēma aplūkota grāmatas un darba burtnīcas 9. nodaļā – ievadam piedāvāts plašs vārdu krājums par darbu. Darba meklētāju problēmas ir lasīšanas tekstā darba burtnīcas kultūras lapā, kā arī darba intervijas jautājumi un pieteikuma vēstules rakstīšana.

Grāmatas 2. nodaļā izvirzīts jautājums par patērētāju sabiedrību (diskusijas sadaļā) un par īpašuma bumu. Gan grāmatā, gan darba burtnīcā piedāvāts materiāls par naudu un laimi.

Attiecības (*Relationships*). Tēma ir vairākās nodaļās. 2. un 3. nodaļā – ģimenes vērtības, paaudzes un posmi cilvēka dzīvē, stereotipi par sievietes un vīrieša lomu sabiedrībā. 6. nodaļā rakstīšanas sadaļā

aplūkota morāles tēma. Plašs materiāls par personas raksturojumu piedāvāts 3. nodaļā. Turpat sarunu valodas sadaļā ir piedāvājums diskusijai par pusaudžu un paaudžu problēmām un rūpēm par veciem cilvēkiem.

Izglītība (*Education*). Izglītība atsevišķos materiālos aplūkota maz, tikai 1. nodaļā diskusijai ir piedāvāti pētījuma secinājumi par eksāmenu rezultātiem.

Veselība (*Health*). Grāmatas 6. nodaļā viena no sarunu valodas tēmām ir modificēta pārtika. 7. nodaļa piedāvā tekstu par organisku pārtiku lasīšanas izpratnes pārbaudei.

Kultūra (*Culture*). Grāmatas 6. nodaļas kultūras lappusē un darba burtnīcā ir teksts un vingrinājumi par reliģiju Jaunzelandē, Tibetā un Anglijā. Lasīšanas sadaļā atrodams plašs teksts ar vingrinājumiem par televīzijas šoviem.

Politiskie jautājumi (*Political Issues*). Grāmatas un darba burtnīcas 7. nodaļā ir teksti un uzdevumi par kodolieročiem, 9. nodaļā – par imigrāciju Amerikā.

Likumdošana un tieslietu sistēma (*Laws and the Legal System*). Darba burtnīcas 8. nodaļā atrodami uzdevumi par sīku noziedzību, grāmatas 6. nodaļā – par noziedzību un sodiem. 9. nodaļā lasīšanas izpratnes pārbaudei piedāvāts teksts par šķiru sabiedrību Anglijā.

Saziņa (*Communication*). 5. nodaļa "Ziņas" un darba burtnīca piedāvā daudz materiālu par avīzēm un to specifisko valodu, par avīzēm Lielbritānijā un paparaci žurnālistiem. 8. nodaļa ir par internetu.

Globālie jautājumi (*Global Issues*). Globālā sasilšana, katastrofas, pārtikas trūkums, migrācija un līdzīgas tēmas ir 5. nodaļā "Ziņas", 6. nodaļā "Viedokļi" un 7. nodaļā "Kā salabot pasauli", kā arī caurvijas daudziem tekstiem un uzdevumiem.

NEW MATRIX INTERMEDIATE UN UPPER-INTERMEDIATE (IZDEVĒJS OXFORD UNIVERSITY PRESS)

Angļu valodas mācību grāmatu sēriju *MATRIX* veido četru līmeņu kurss (no A1 līdz C1). Tas paredzēts visu valodas prasmju izkopšanai un ir papildināts arī ar palīgmateriāliem, lai palīdzētu skolēniem veiksmīgi sagatavoties eksāmeniem.

NEW MATRIX Intermediate

Valodas (*Languages*). Ar valodām saistītas tēmas ir grāmatas 2. un 6. nodaļā.

2. nodaļā svešvalodas mācīšanās jautājumi apskatīti gramatikas uzdevumā, kurā jāievieto pareizs modālais darbības vārds.

6. nodaļā ir plašs materiāls par ķermeņa valodu – teksts lasīšanai ar uzdevumu, vārdu krājuma nostiprināšanas uzdevumi, tāpat arī ir doti attēli, lai rosinātu skolēnus izteikties par žestu nozīmi sarunā. Gramatikas sadaļā ir dots uzdevums, kurā aprakstīta e-pastos lietotā valoda. Klausīšanās un runāšanas sadaļas tēma ir angļu valodas varianti. Sadaļā skolēni tiek rosināti diskutēt par angļu valodas nozīmi mūsdienu pasaulē, kā arī izvērtēt esperanto valodas nozīmi un lietderību. Sadaļā aplūkotas atšķirības starp angļu valodas britu un amerikāņu variantu. Skolēni tiek rosināti diskutēt par to, vai visiem pasaulē būtu jārunā vienā valodā. Sadaļas noslēgumā ir dziesma par vārdu nozīmīgumu un spēku.

Māksla un literatūra (*The Arts and Literature*). Ar mākslu un literatūru saistītas tēmas ir grāmatas 4. nodaļā, kurā gramatikas sadaļā ir teksts par popgrupas turneju, un 5. nodaļā, kurā aiz teksta ir izpratnes jautājumi par Lielbritānijas mūzikas industriju.

2., 6., 7., 8. un 10. nodaļā ir literāru darbu un avīzrakstu fragmenti par dažādām tēmām – šahu, spoku apsēstu māju, naudas tērēšanu, ceļošanu, kā arī fragments no Dž. B. Šova lugas "Pigmaliions". Visiem fragmentiem atbilst dažāda veida uzdevumi un lomu spēles.

Tehnoloģijas (*Technologies*). Tēmas par dažādām tehnoloģijām apskatītas grāmatas 4., 6. un 7. nodaļā, kā arī 3. un 4. nodaļas atkārtojuma materiālā. 6. nodaļā ir apskatīta papildtēma "Mobilie telefoni".

4. nodaļas tekstā '*So what will we all be doing in the future?*' ir minētas biotehnoloģijas, kuras nākotnē varētu cilvēcei radīt jaunas, specifiskas darba vietas. Gramatikas sadaļas tekstā aprakstītas nākotnes tehnoloģiju iespējas (nanoroboti, jauna veida mobilie telefoni u. c.). Klausīšanās sadaļā ir uzdevums, kurā prognozētas 23. gadsimta iespējas. Rakstīšanas sadaļā sniegta informācija par jaunāko tehnoloģiju izmantošanas iespējām mācību procesā.

Nākotnes tehnoloģiju izmantošanas iespējas ilustrētas arī 3. un 4. nodaļas atkārtojuma materiāla gramatikas sadaļā.

6. nodaļā atrodami daudzi materiāli par datoru izmantošanas iespējām un arī par negatīvajiem aspektiem. 7. nodaļas klausīšanās un runāšanas sadaļā ir uzdevumi par izgudrojumiem.

Sports (*Sports*). Sporta tēmas pārsvarā aplūkotas 8. nodaļā. Autori izvēlējušies avīzrakstu par alu izpēti kā sporta veidu. Klausīšanās uzdevums ir par Kanādas hokeja vēsturi. Skolēniem tiek piedāvāts komentēt bīstamus sporta veidus, saistot savus izteikumus ar noteiktu gramatikas tēmu. Arī gramatikas, vārdu krājuma paplašināšanas, klausīšanās un runāšanas sadaļā lielākā daļa uzdevumu ir par sportu, iekļaujot arī olimpiskās spēles. Rakstīšanas daļas uzdevumi aicina skolēnus izteikt viedokli par aktīvu dzīvesveidu. 7. un 8. nodaļas atkārtojuma materiālā, kurš paredzēts dažādu prasmju attīstīšanai, dominē sporta tēmas.

Uzdevumi par sporta veidiem ir arī 2. nodaļas materiālā – gramatikas uzdevums par peldēšanu un literārs teksts par šahu. 5. nodaļas materiālā vārdu krājuma paplašināšanas sadaļā ir uzdevums par tenisu.

Ceļošana (*Travelling*). Vairākās nodaļās ir uzdevumi par ceļošanu. 2. nodaļas rakstīšanas uzdevumā jāapraksta uzturēšanās Londonā, uzsverot ceļošanas nozīmīgumu redzesloka paplašināšanā. 1. un 2. nodaļas atkārtojuma materiālā vārdu krājuma palašināšanas uzdevumā aprakstīta Skotija, savukārt 3. un

4. nodaļas atkārtojuma materiālā gramatikas uzdevumā – ezeru apgabals Anglijā, 7. nodaļā – Sanfrancisko. 3. nodaļā rakstīšanas sadaļa pamatojas uz informāciju par dažādu valstu apceļošanu, kā arī tajā tiek runāts par piedzīvojumu brīvdienām. 5. nodaļā runāšanas aktivitāte ir saistīta ar foto diskusiju par aktīvu laika pavadīšanu.

Apkārtējā vide (*Environment*). Vides jautājumiem autori pievērsušies divās nodaļās. 4. nodaļā tiek runāts par modernās sabiedrības vides problēmām, tostarp piesārņojumu. 9. un 10. nodaļā lasīšanas, gramatikas, vārdu krājuma paplašināšanas un rakstīšanas sadaļā ir uzdevumi par aizsargājamām dzīvnieku sugām un dabas aizsardzību. 10. nodaļā klausīšanās uzdevumā runāts par vides piesārņojumu. 9. un 10. nodaļas atkārtojuma materiālā gramatikas uzdevumu tēmas iekļauj vides jautājumus.

Biznesa pasaule (*The Business World*). Ar biznesu saistītas tēmas apskatītas četrās nodaļās. 1. nodaļas gramatikas, klausīšanās un runāšanas sadaļā sniegta informācija par dažādām profesijām, kā arī nodaļas noslēgumā ir teksts par darba iespējām Eiropas Savienībā. 4. nodaļā lasīšanas sadaļā aplūkotas darba iespējas nākotnes sabiedrībā. 5. nodaļā lasīšanas sadaļā sniegts ieskats slavenību profesijās. Gramatikas sadaļā ir uzdevums par biznesa attīstību. 10. nodaļas rakstīšanas sadaļa ir par darba sludinājumiem, CV, pieteikuma vēstules rakstīšanu. 8. nodaļā skolēniem tiek piedāvāta foto diskusija par riskantām profesijām.

Attiecības (*Relationships*). 1. un 2. nodaļas atkārtojuma materiālā gramatikas uzdevums ir par attiecībām ģimenē. 5. nodaļā un 5. un 6. nodaļas atkārtojuma materiālā aprakstītas attiecības slavenību ģimenēs, tāpat arī 9. nodaļā. 7., 8. un 10. nodaļā gan lasīšanas tekstos, gan gramatikas un rakstīšanas uzdevumos runāts par dažādu cilvēku dzīvesveidu.

Izglītība (*Education*). Ar izglītību saistītas tēmas aplūkotas trīs nodaļās. 2. nodaļā gramatikas uzdevumā sniegta informācija par valodu apguvi. 4. nodaļas rakstīšanas sadaļā uzdevumu tēma ir dažādi mācīšanās veidi. 5. nodaļā gramatikas uzdevumā runāts par mācīšanās pieredzes nozīmi dzīvē.

Veselība (*Health*). 3. un 10. nodaļā uzmanība pievērsta veselības tēmai. 3. nodaļā lasīšanas tekstā runāts par veselīgu diētu. Arī 10. nodaļas gramatikas un klausīšanās sadaļā uzdevumu tēma ir veselīgs un neveselīgs uzturs.

Kultūra (*Culture*). 1., 6. un 9. nodaļā lasīšanas un gramatikas sadaļā atrodams materiāls par nacionālo identitāti. 5. nodaļā lasīšanas un kultūras jautājumu sadaļā ir popkultūras tēma. 3. un 7. nodaļā gramatikas, klausīšanās, runāšanas, rakstīšanas sadaļas uzdevumi pamatojas uz informāciju par vēsturiskiem jautājumiem.

Politiskie jautājumi (*Political Issues*). 3. nodaļas kultūras sadaļā apskatīti jautājumi par valsts iekārtu (parlamentārā monarhija) un par vēsturiskiem konfliktiem. 7. nodaļas lasīšanas sadaļā ir imigrācijas tēma vēsturiskā aspektā.

Likumdošana un tieslietu sistēma (*Laws and the Legal System*). Par likumiem un noteikumiem tiek runāts 2. nodaļā klausīšanās uzdevumā. Klausīšanās un runāšanas sadaļā visus uzdevumus caurvij noziedzības tēma.

Saziņa (*Communication*). 6. nodaļā rakstīšanas sadaļas uzdevumos ir daudzveidīga informācija par mobilo telefonu veidiem, dotas vairākas reklāmas. Nodaļas sākumā apskatīti tradicionālas komunikācijas jautājumi.

Globālie jautājumi (*Global Issues*). Grāmatā nav materiālu par šo tēmu.

NEW MATRIX Upper Intermediate

Valodas (*Languages*). Grāmatā nav materiālu par šo tēmu.

Māksla un literatūra (*The Arts and Literature*). Šajā grāmatā vairākās nodaļās plaši atspoguļota mākslu un literatūras tēma. 1. un 2. nodaļas atkārtojuma materiāla gramatikas sadaļā ietverts uzdevums par cirka mākslinieci. 5. nodaļā apskatīta Bolīvudas filmu tēma (lasīšanas teksts), sniegts aktrises panākumu

apraksts (vārdu krājuma paplašināšanas sadaļā). 7. nodaļas klausīšanās sadaļā ir materiāls par zinātnisko fantastiku. 7. un 10. nodaļā sniegta informācija par daiļdarbu ekranizāciju, arī teātra uzvedumiem. 9. nodaļā aplūkota glezniecības tēma – dotas gleznu reprodukcijas, lasīšanas sadaļas tekstā runāts par māksliniekiem baložiem, tādējādi skarot netradicionālās mākslas tēmu; kā arī ir sniegts teksts par mākslas galeriju.

2., 3., 6., 8. un 10. nodaļā ir literāru darbu fragmenti par dažādām tēmām – dzīvnikiem, cilvēku attiecībām, nākotnes vīziju, karavīru dzīvi. Visiem fragmentiem pievienoti dažāda veida uzdevumi.

Tehnoloģijas (*Technologies*). 4. nodaļā atrodams materiāls par datoru izmantošanas iespējām; kā papildtēmu var minēt lasīšanas tekstus ar uzdevumiem, klausīšanās un rakstīšanas uzdevumus. 6. nodaļā ir informācija par kosmosa izpēti. Nākotnes vīzijas ieskicētas 8. nodaļā.

Sports (*Sports*). Sporta tēmas pārsvarā aplūktas 7. nodaļā. Autori izvēlējušies tekstu par ekstrēmu sporta veidu un aktīvu dzīvesveidu. 5. nodaļas materiālā klausīšanās sadaļā ir uzdevums par veiksmīgas biznesa sievietes – futbolista aģentes – karjeru. Runāšanas sadaļā skolēniem tiek piedāvāta foto diskusija par sporta tēmu.

Ceļošana (*Travelling*). Vairākās nodaļās ir uzdevumi, kuru tematika skar ceļošanu. 3. un 7. nodaļā rakstīšanas, klausīšanās un runāšanas uzdevumos uzsvērts ceļošanas kā izziņas nozīmīgums. Aplūkoti ceļojumi uz Angliju un Skotiju. 4. nodaļas rakstīšanas sadaļā runāts par skolēnu ekskursijām. 7. un 10. nodaļas gramatikas, runāšanas, lasīšanas un rakstīšanas sadaļās sniegts plašs materiāls par starptautisku tūrismu un problēmām, ar kurām iespējams saskarties ceļojuma laikā. 7. nodaļā lasīšanas teksta tēma ir automašīnas.

Apkārtējā vide (*Environment*). Vides jautājumiem autori pievērsušies divās nodaļās. 3. nodaļā lasīšanas sadaļā tiek runāts par apdraudētām dzīvnieku sugām. 8. nodaļa ir par klimata un dabas piesārņojuma jautājumiem gan lasīšanas, gan klausīšanas un runāšanas sadaļas uzdevumos.

Biznesa pasaule (*The Business World*). Ar biznesu saistītas tēmas apskatītas divās nodaļās. 5. un 8. nodaļas gramatikas, klausīšanās un runāšanas sadaļā uzmanība pievērsta dažādām profesijām un biznesa iespējām, pieredzei. 8. nodaļā rakstīšanas sadaļa veltīta darba sludinājumiem un pieteikuma vēstules rakstīšanai.

Attiecības (*Relationships*). 9. un 10. nodaļas un to atkārtojuma materiālā lasīšanas un rakstīšanas uzdevumos tiek runāts par slavenībām un cilvēka dzīvesveidu. 2. nodaļā lasīšanas un gramatikas sadaļā aprakstītas cilvēku attiecības gan skolā, darbā un sabiedrībā kopumā. Izcelti viedokļi par to, kas ir laime. Ģimenes vērtību un attiecību tēma tiek ilustrēta arī 3. nodaļā.

Izglītība (*Education*). 9. nodaļā rakstīšanas sadaļā uzdevumu tēma ir akadēmiskās studijas. Šeit ir dažādi uzdevumi – teksta lasīšana, vārdu krājuma nostiprināšanas un paplašināšanas uzdevumi, rakstīšanas uzdevums par skolēnu plāniem pēc skolas beigšanas.

Veselība (*Health*). 5. un 9. nodaļā uzmanība pievērsta veselības tēmai. 9. nodaļā gramatikas sadaļā ir teksts par antibiotiku atklāšanas nozīmīgumu. 5. nodaļā esejas rakstīšanas ilustrēšanai izvēlēta tēma par klonēšanu – dots gan teksts, gan vārdu krājuma nostiprināšanas un paplašināšanas uzdevumi. Skolēniem izvēlei tiek piedāvātas tēmas, kuras atspoguļo gan lokālas sabiedrības veselības problēmas, gan globāla mēroga problēmas.

Kultūra (*Culture*). Septiņās nodaļās izceltas tēmas par dažādiem kultūras jautājumiem – kultūru dažādības un nacionālās identitātes jautājumi ir 2., 5. un 7. nodaļas lasīšanas, klausīšanās un runāšanas, rakstīšanas sadaļā. 3. nodaļā gramatikas sadaļā ieskicēts dzīves līmeņa apraksts dažādās valstīs. 1., 2. un 5. nodaļā lasīšanas, klausīšanās, runāšanas, rakstīšanas sadaļas uzdevumos ir tēmas par stereotipiem, izskata un stila īpatnībām, aprakstītas nacionālas svinības, raksturoti Lielbritānijas un Īrijas simboli. 6. un 10. nodaļā uzdevumi pamatoti uz informāciju par vēsturiskiem jautājumiem.

Politiskie jautājumi (*Political Issues*). Grāmatā nav materiālu par šo tēmu.

Likumdošana un tieslietu sistēma (*Laws and the Legal System*). Par dažādas smaguma pakāpes noziegumiem un soda mēru tiek runāts 4. un 8. nodaļā lasīšanas tekstā.

Saziņa (*Communication*). 4. nodaļā vairākos uzdevumos ir daudzveidīga informācija par tradicionālu komunikāciju. Klausīšanās un runāšanas sadaļas tēma ir plašsaziņas līdzekļi un to nozīme sabiedrības dzīves norisēs. Kultūras sadaļā ir teksts par jauniešu brīvā laika pavadīšanas iespējām, saistot tās ar moderno komunikāciju. 8. nodaļā rakstīšanas sadaļā dots teksts par jauna mobilā telefona veida sniegtajām tehnoloģiskajām iespējām.

Globālie jautājumi (*Global Issues*). Globālie jautājumi apskatīti divās nodaļās. 3. nodaļā gramatikas sadaļā uzsvērtas dzīves līmeņa atšķirības starp valstīm, lasīšanas sadaļā – klimata izmaiņu ietekme uz planētu. 8. nodaļā lasīšanas tekstā ieskicēta piesārņojuma problēma pasaulē.

LATVIJAS UN ĀRVALSTU IZDEVNIECĪBU PLĀNI ANGLŪ VALODAS MĀCĪBU GRĀMATU IZDOŠANAI VIDUSSKOLAS POSMAM

Latvijas izdevniecību plāni

Vietējās izdevniecībās situācija nav iepriecinoša. Mācību grāmatu rakstīšanas procesu nosaka nejaušības princips:

- netiek organizēti konkursi, lai izvēlētos labākās idejas un prasmīgākos autorus;
- netiek ieguldīts ne laiks, ne nauda autoru apmācībā (ir izveidojusies absurda situācija, ka kāda angļu valodas skolotāja, kura ir Latvijas skolās plaši izmantotas angļu valodas mācību grāmatas autore, nekad nav aktīvi piedalījies skolotāju tālākizglītībasursos nedz Latvijā, nedz ārzemēs), līdz ar to Latvijā izdotās mācību grāmatās nav mērķtiecīgi iestrādāti jaunākie valodas mācīšanas principi un tendences;
- izdevniecībām nav datubāzes ar mūsdienu angļu valodas piemēriem, kuri ļautu autoriem rakstīt uzdevumus un izveidot sižetus modernām mācību grāmatām;
- autoru darbs netiek īpaši atbalstīts, tāpēc pārsvarā grāmatu autori Latvijā strādā pilna laika darbu, bet grāmatas raksta, kad atliek laiks;
- grāmatas tiek rakstītas lielā steigā, tāpēc aprobācija, ja vispār notiek, ir samērā formāls process;
- tirgus izpētei finanses netiek piešķirtas;
- nav pieejami daudzi mācību palīglīdzekļi, kuri papildinātu mācību grāmatu, nemaz nerunājot par specifiskiem internetā atrodamiem palīgmateriāliem;
- izdevniecības neregulāri rīko tikšanās ar skolotājiem, kuri izmanto viņu izdotās mācību grāmatas.

Ārvalstu izdevniecību plāni

Ārvalstu izdevniecībām jautājums par nākotnes plāniem attiecībā uz mācību grāmatu izdošanu un par to, kā sociokultūras kompetences aspekts tiek iekļauts grāmatās, bija nedaudz mulsošs, šķiet, tāpēc rakstiska atbilde tika saņemta tikai no vienas izdevniecības *Express Publishing*:

"Rakstu Jums par jautājumu, kurš tika saņemts no Latvijas Angļu valodas skolotāju asociācijas (LAVSA). Mēs nupat esam pabeiguši trīs jaunu grāmatu sēriju izveidi:

- *Fairyland 1–4* – sākumskolas skolēniem;
- *Access 1–4* – vidusskolas līmenim;
- *Wishes B2.1–B2.2* – skolēniem, kuri sasnieguši Eiropas kopīgo pamatnostādņu valodu apgūvē B2 līmeni.

Visās minētajās grāmatās un arī agrākajos izdevumos, piemēram, *Blockbuster*, *Upstream*, *Click On* un *Enterprise*, ir kultūras jautājumu sadaļa (*Culture Corners*), kas tematiski sasaucas ar katru mācību grāmatas moduli un kurā skolēniem tiek sniegta informācija gan par kultūras, gan starpkultūru jautājumiem.

Skolēni sastopas ar valodu interesantā un informatīvā veidā, viņiem tiek piedāvāts apstrādāt iegūto informāciju ar daudzu atbilstošu uzdevumu un radošu projektu palīdzību. Ar šo aktivitāšu palīdzību

skolēni var salīdzināt un pretnostatīt informāciju par kultūras jautājumiem, attiecinot to uz savu valsti un tādējādi veicinot savas kultūras identitātes apzināšanos.

Kā jau iepriekš tika minēts, *Express Publishing* ir tikko pabeiguši jaunu grāmatu sēriju. Šis process prasīja daudz laika un pūļu. Šobrīd mēs nevaram ar pārliecību apgalvot, vai tiks radītas jaunas mācību grāmatas, jo nākamo 18 mēnešu plāns vēl nav izveidots, bet mēs esam pārliecināti, ka jaunā mācību grāmatu sērija raksturo mūsu viedokli par starpkultūru jautājumu mācīšanu".

Katrīna Mantadakis

Vecākā konsultante, *Express Publishing*

(I am writing with regard to the question you have received from LATE. We have just completed the production of three new series of courses:

* Fairyland 1–4, appropriate for pupils at primary level

* Access 1–4, designed for students of secondary level and

* Wishes B2.1–B2.2 for students at CEFR level B2.

All of the above course book series, as well as previous series such as Blockbuster, Upstream, Click On and Enterprise contain Cultural sections (Culture Corners) where students are provided with both cultural and cross-cultural information, always thematically linked to each module.

Students deal with the language in an interesting, informative way and they are offered the opportunity to process the information they have learnt through a wide variety of related tasks and creative projects. Through these activities students can compare and contrast this cultural information to their own culture promoting their own cultural individuality.

As mentioned above, Express Publishing has just completed the production of three new series, which demanded a lot of time and effort. At the moment we cannot announce with certainty whether any new course books will be produced in the near future as the production plan for the next 18 months has not yet been set. However, we believe that our new course book series are characteristic of our belief in cross-cultural teaching.

Catherine Mantadakis

Senior ELT Consultant

Express Publishing

<http://www.expresspublishing.co.uk>

E-mail: catherine@expresspublishing.co.uk

elt-consultants@expresspublishing.co.uk).

Iespējams, jautājums bija mulsinošs, jo visās ārzemju izdevniecībās ir lielas nodaļas, kuras nodarbojas ar:

- tirgus izpēti;

- valodniecību un valodas attīstību (piemēram, valodas bankas);
- grāmatu autoru apmācību;
- mācību grāmatu aprobācijas jautājumiem;
- apmācības kursu organizēšanu skolotājiem, kuri vēlas izmantot attiecīgās izdevniecības piedāvātos mācību līdzekļus;
- papildu mācību materiālu sagatavošanu, kuri ir pieejami plašai interesentu auditorijai.

Ļoti lieli naudas un cilvēku resursi tiek ieguldīti, lai ārzemju izdevniecībās taptu mācību grāmatu komplekti.

Mācību grāmatas rakstīšanas process ir ļoti laikietilpīgs. Bieži autori tiek izvēlēti konkursa kārtībā. Ja grāmatas ir domātas, piemēram, Grieķijas vai Centrālās Eiropas tirgum, tad autori pavada kādu laiku attiecīgajās valstīs, runājot ar skolotājiem un skolēniem, lai saprastu, ko īpaši vajadzētu iekļaut mācību grāmatās. Tiek apkopoti arī materiāli par vietējo kultūru. Grāmatas rakstīšanas procesā materiāli tiek regulāri aprobēti attiecīgajā valstī.

Ārzemēs izdotajās grāmatās ir iestrādātas pašas jaunākās valodas apmācības tendences, piemēram:

- apzīmējumi valodas kompetences sasniegšanai, kuros ietilpst arī sociokultūras kompetences aspekti no Eiropas kopīgo pamatnostādņu valodu apguves dokumenta (*Common European Framework of Reference*);
- darba mape;
- kā mācīt mācīties;
- kritiskās domāšanas pamati;
- *CALL (computer assisted language learning)* – valodas apmācība, izmantojot datorprogrammas;
- *CLIL (content and language integrated learning)* – saturintegrēta valodas apguve;
- centralizēto un starptautisko eksāmenu sagatavošana.

Ir arī jāņem vērā, ka globālās finanšu krīzes apstākļos izdevniecībām ir neiespējami prognozēt mācību grāmatu noietu tirgum un grāmatu izdošanas grafiku.

LAVSA BIBLIOTĒKAS PIEDĀVĀJUMS SOCIOKULTŪRAS JOMĀ

Grāmatas, kurās sociokultūras tēmas aplūkotas no teorētiskā, informatīvā vai metodiskā aspekta

P. B. Pedarsen; J. G. Draguns; W. J. Lonner; J. H. Trimble, **Counseling Across the Cultures** – University of Hawaii Press, 1989

E. I. Iscoff Oliver, **Crossing the Main Stream** – NCTE Editorial Board, USA, 1994

J. Huizenga, **Arrivals** – Addison Wesley Publishing Company, New York, 1995

The British Council, **Representing Cultures** – Issue 14, Spring, 2001

Social Science Staff of the Educational Research Council of America. **Cultures of the World**, 1982

A. E. Fantini; M. B. Cassidi; A. Lynch; E. Tannenbaum; L. Wright, **Beyond the Language Classroom** – The Experiment Press, USA, 1984

R. C. Clark; P. R. Morasn; A. A. Burrows, **A Treasure of Cultural & Linguistic Information** – Pro Lingua Associates, USA, 2001

B. A. Smallwood, **The Literature Connection** – Addison Wesley, New York, 1990

Planaria J. Price, **Open Sesame** – Michigan Press, USA, 1997

A. Patricia; Richard-Mato; A. Snow, **The Multicultural Classroom** – Addison Wesley, New York, 1992

F. B. Evans; B. Gleason; M. Wiley, **Cultural Tapestry** – Harper Collins, New York, 1989

M. Westfall, Greetings. Culture and Speaking Skills for Intermediate Students of English – University of Michigan Press, USA, 2001

C. J. Brumfit; R. A. Carter, **Literature & Language Teaching** – OUP, UK, 1996

L. Carlson, **More Than Moccasins** – Chicago Review, USA, 1994

C. Storti, **The Art of Crossing Cultures** – Intercultural Press, USA, 1989

Anna Brit Ferner Cultural Awareness and Language Awareness Based on Dialogic Interaction with texts in Foreign Language Learning, Council of Europe, 2001

D. Lussier; H. Penz.Zarate; A. Gohard-Radenkovic, **Cultural Mediation in Language Learning and Teaching** – Council of Europe, 2004

M. Huber-Kriegler; I. L. Oazar; J. Strange, **Mirrors And Windows: An Intercultural Communication Textbook** – Council of Europe, 2003

A. Grima Camilleri, How Strange! The Use of Anecdotes in the Development of Intercultural Competence – Council of Europe, 2002

Ildiko Lazar, Incorporating Intercultural Communicative Competence in Language Teacher Education – Council of Europe, 2003

Anne-Britt Fenner; David Newby, Approaches to Materials Design in European Textbooks: Implementing Principles of Authenticity, Learner Autonomy, Cultural Awareness – Council of Europe, 2000

M. Byram; M. Tost Planet, Social Identity and the European Dimension: Intercultural Competence Through Foreign Language Teaching – Council of Europe, 2000

S. Gill; M. Čankova, **Intercultural Activities** – Oxford, 2002

Sue and Tim Sebbage, **Languages Through Culture, Culture Through Languages** – Proceedings of the 5th International NELLE Conference, 1996

Alma Flor Ada; Violet J. Harris; Lee Bennett Hopkins, **Chorus of Cultures. Developing Literacy Through Multicultural Poetry**, Hampton – Brown Books, USA, 1993

Derek Utley, The Culture Pack. Intercultural Communication Resources For Trainers – York Associates, UK, 2000

Janet Borsbey; Ruth Swan, Crossing Cultures. Lessons about the English – Speaking World, ELI, UK, 2007

M. Jerald; R. C. Clark, **Social Identity and the European Dimension** – Pro Lingua Associates, USA, 2000

Peace Corps Author Group, **Culture Matters** – Peace Corps Information Collection, USA, 2001

Peace Corps Cross Cultural Training Manual, 1993–2000

D. R. Levine; J. Baxter; P. McNulty; **The Culture Puzzle** – Prentice Hall Regents, USA, 1995

E. A. Schutzz; R. H. Lavenda, **Cultural Anthropology** – West Publishing Company, USA, 1999

P. R. Moran, **Teaching Culture** – Heinle and Heinle, USA, 2005

M. Crosman, **Approaches to Teaching English in Intercultural Contexts**, University of Ljubljana, Faculty of Arts, Croatia, 1998

Edward C. Stewart; Milton J. Bennett, **American Cultural Patterns: A Cross Cultural Perspective**, Readings, USA

Bibliotēkā atrodas arī vairāk nekā 100 grāmatu, kuras atspoguļo dzīvesveidu Amerikas Savienotajās Valstīs – politiku, kultūru, literatūru, vēsturi, valodu utt. Ir vairāki simti bērnu bilžu un pasaku grāmatu no visas pasaules. Arī pusaudžiem tiek piedāvāta daudzveidīga lasāmviela.

Vairākās grāmatās par biznesu ir aplūkotas tēmas, kuras skar sociokultūras kompetences aspektus, kā arī bibliotēkas krājumā esošajos profesionālajos žurnālos ir daudz rakstu par sociokultūras jautājumiem. Ļoti daudz informatīva materiāla iekļauts vārdnīcās un enciklopēdijās. LAVSA bibliotēkā ir arī plaša video/DVD izvēle.

IETEIKUMI SOCIOKULTŪRAS KOMPETENCES MĀCĪŠANAI ANĢĻU VALODAS STUNDĀS VIDUSSKOLĀ

Apkopojot pētījuma laikā no skolām, skolotājiem un skolēniem saņemto informāciju, varam secināt, ka lielākā daļa no mācību priekšmeta programmas paraugā iekļautajām tēmām atrodamas gandrīz visos analizētajos mācību līdzekļu komplektos. Tēmas "Māksla un literatūra" un "Attiecības" atrodamas visos, bet tēmas "Tehnoloģijas", "Sports", "Ceļošana", "Apkārtējā vide", "Veselība", "Kultūra" un "Biznesa pasaule" aplūkotas deviņos no desmit analizētajiem izdevumiem. Mazāk materiālu pieejami par tēmām "Izglītība" un "Likumdošana un tieslietu sistēma" – tie nav atspoguļoti trijos no analizētajiem 10 mācību izdevumiem. Bet vismazāk ir materiālu par tēmām "Valodas", "Politiskie jautājumi" un "Globālie jautājumi". Šīs tēmas atrodamas tikai četros vai piecos minētajos izdevumos.

Iesakām skolotājiem izmantot darba grupas izstrādāto mācību līdzekļu satura analīzi un tabulu kopsavilkumu, lai vieglāk atrastu papildmateriālus par tēmām, kuras nav pietiekami plaši aplūkotas viņu skolās izmantotajos mācību līdzekļos.

Lai veicinātu skolotāju izpratni par sociokultūras kompetenci un palīdzētu viņiem mācīt šo aspektu, būtu nepieciešams izveidot mācību palīgmateriālu krājumu par sociokultūras jautājumiem. Šāda veida izdevumā skolotājiem būtu vieglāk sameklēt papildmateriālus darbam stundās par tiem sociokultūras jautājumiem un par tām programmas tēmām, kuras nav atrodamas viņu izmantotajos mācību grāmatu komplektos. Ļoti noderīgs būtu arī informācijas apkopojums par internetā pieejamo mācību materiālu un interneta saitēm, kuras izmantojamas sociokultūras kompetences mācīšanā un apgūvē.

Latvijas AnĢļu valodas skolotāju asociācija jau gadiem ilgi ir iekļāvusi kultūras un sociokultūras kompetences jautājumus asociācijas organizētajos semināros un konferencēs, bet ir vēl ļoti daudz darāmā. Arī ISEC organizētajos metodisko apvienību vadītāju semināros pēdējo gadu laikā tikuši iekļauti ar sociokultūras kompetences mācīšanu saistīti jautājumi.

Pozitīvs atbalsts būtu mērķtiecīga tālākizglītības kursu organizēšana, iekļaujot tajos daudz plašāku sociokultūras jautājumu un tēmu klāstu, dodot skolotājiem papildmateriālus praktiskam darbam par tēmām, kuras nav pietiekami plaši atklātas biežāk izmantotajās mācību grāmatās.

Skolotājiem, īpaši anĢļu valodas skolotājiem, tiek piedāvātas plašas iespējas kursu apmeklējumam ne tikai Latvijā, bet arī ārvalstīs. Ar kursu piedāvājumu var iepazīties gan Akadēmisko programmu aģentūrā, gan pie Nacionālās Eiropas Padomes "Pestalozzi" Pedagogu tālākizglītības programmu koordinatores ISEC Projektu daļā. Diemžēl skolotāji samērā kūtri izmanto iespēju apmeklēt tālākizglītības kursus ārvalstīs, jo bieži vien nevēlas risināt ar kursu apmeklējumu saistītos organizatoriskos jautājumus (pieteikuma veidlapu aizpildīšana, transporta biļešu rezervēšana, atskaites rakstīšana pēc pasākuma). Ja skolotājs regulāri pilnveido savas zināšanas un pieredzi, tad skolēnu apmācība iegūst ļoti daudz.

Gan skolām, gan anĢļu valodas skolotāju rajona metodiskajām apvienībām ir iespēja uzaicināt pie sevis izdevniecību pārstāvjus, lai iepazītos ar jaunāko izdevniecību piedāvājumā, kas mūsdienās nozīmē daudz papildmateriālu arī par sociokultūras tēmām visdažādākajos formātos. Skolotājiem nepieciešamas zināšanas par internetā atrodamajiem materiāliem. Arī šajos jautājumos var palīdzēt izdevniecību pārstāvji.

Ļoti svarīgi ir veicināt skolēnu interesi par sociokultūras jautājumiem. Ir daudz dažādu aktivitāšu, kuras var izmantot mācības procesā, piemēram, skolēnu sagatavotas apmēram 15 minūšu garas (atkarībā no skolēnu vecuma) uzstāšanās par jaunākajiem notikumiem sabiedrības norisēs citās valstīs, to kultūras īpatnībām. Ieteicams, ka pārējie skolēni veic pierakstus un uzdod jautājumus.

Darba grupa cer, ka izstrādātais pētījums kolēģiem būs noderīgs un atvieglos ikdienas darbu, meklējot materiālus, gatavojoties mācību stundām un apspriežot sociokultūras jautājumus klasē angļu valodas stundu laikā.

Mūsdienīgās mācību grāmatas ir veidotas atbilstoši Eiropas kopīgajām pamatnostādņēm, kurās ietverti arī sociokultūras kompetences jautājumi. Grāmatas sastādītas tā, lai skolēniem būtu interesanti mācīties un arī lai skolotājam būtu viegli un ērti strādāt ar tām. Mērķis ir iemācīties valodu, spēt sarunāties un sazināties ar citiem angļu valodā, sekmīgi nokārtot gan valsts, gan starptautiskus eksāmenus angļu valodā.

Lai veicinātu sociokultūras kompetences apgūšanu, skolotājam ir jāmeklē un jāizmanto papildmateriāli, un vienmēr jāuzsver salīdzinājums ar pašu skolēnu kultūru, lai sociokultūras kompetences apguve nekļūtu tikai par faktu uzzināšanu un iekalšanu.